

Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații 5 diamantine

Anul III, Nr. 10 (26)
Octombrie 2012

Revistă de cultură universală,
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

Michelangelo - Geneza

În acest număr semnează: Al. Florin Țene, Doina Drăguț, Janet Nică, Iulian Chivu, Adrian Botez, Marius Chelaru, Lucian Gruia, Florin Măceșanu, Boris Marian, George Filip, Ion Scorobete, Ion Pachie Tatomirescu, Gheorghe Istrate, Livia Ciupercă, Ioniță Apostolache, Geo Găletaru, Lulzim Tafa, Gheorghe A. Stroia, Elena Călugăru-Baciu, Isabela Vasiliu-Scraba, Traian Vasilcău, Terezia Filip, Hrisostom Filipescu, Ion C. Ștefan, Gheorghe Vicol, Simona-Ștefania Lupescu, Dan Lupescu, Ștefan-Cornel Rodean, Stelian Gomboș, Mihaela Mocanu, Petre Gigea-Gorun, Maria Niculescu, Ion Moraru, Lucreția Berzintu, Valeriu Tănasă.

Sumar

Al. Florin Țene , <i>Relativitatea succesului în literatura română</i>	pp.3,4
Doina Drăguț , "Bătrânul și marea"	p.5
Janet Nică , <i>O pinie, două pini</i>	p.6
Iulian Chivu , <i>Cu Otto Rank, despre ființa care își excede</i>	pp.7,8
Adrian Botez , <i>Silabe-n sublim</i>	p.9
Marius Chelaru , <i>Trenurile negre ale exilului și expozițiile de vise</i>	p.10
Lucian Gruia , <i>Octavian Mihalcea - Epicriza</i> ...	p.11
Florin Măceșanu , <i>Michelangelo Buonarroti</i>	p.12
Boris Marian , <i>Borismarianisme</i>	p.13
George Filip , <i>Toamna poemelor</i>	pp.14,15
Ion Scorobete , <i>Versuri</i>	p.15
Ion Pachie Tatomirescu , <i>Nouă radiografii ale "Cazului Dacia"</i>	pp.16-19
Gheorghe Istrate , <i>Obsesia sonetului</i>	p.19
Livia Ciupercă , <i>Nenuntirea</i>	pp.20,21
Ioniță Apostolache , "Experiențe mistice la Părinții Orientali", de IPS acad. dr. Irineu Popa	pp.22,23
Geo Găletaru , <i>Versuri</i>	p.23
Lulzim Tafa , <i>Versuri</i>	p.24
Gheorghe A. Stroia , <i>Cromatică iubirii - astrala cale către împlinirea umană</i>	pp.25,26
Elena Călugăru-Baciu , <i>Versuri de noapte</i> ..	p.26
Isabela Vasiliu-Scraba , <i>Scriitorii invizibili</i> ..	p.27
Traian Vasilcău , <i>Versuri</i>	p.28
Terezia Filip , <i>George Baciu și reveriile sale lirice din... vestiarul inimii</i>	pp.29,30
Hrisostom Filipescu , <i>Copiii, îngeri pe pământ!</i>	p.30
Ion C. Ștefan , <i>Sfeșnic târziu</i>	p.31
Gheorghe Vicol , <i>Haiku</i>	p.31
Simona Ștefania Lupescu, Dan Lupescu , <i>Neagoe Basarab sau Lamura spiritului românesc la 1512</i>	pp.32-35
Ștefan Cornel Rodean , <i>Constelații epigramatice</i>	p.36
Din albumul CARAGIALE - UN OMAGIU PLANETAR	p.37
Stelian Gomboș , <i>Despre metafizica Cuvântului în romanul Frații Karamazov</i>	pp.38-42
Mihaela Mocanu , <i>Versuri</i>	p.42
Petre Gigea-Gorun , <i>Întâlnire, la Paris, cu Emil Loteanu, poet și celebru regizor de film</i> ..	pp.43-45
Maria Niculescu , <i>Versuri</i>	p.45
Ion Moraru , <i>Constelații epigramatice</i>	p.47
Lucreția Berzintu , <i>Scriitorul Solo Juster, la 90 de ani</i>	pp.48-53
Alexandru Oblu , <i>Bestializarea globală</i> ..	pp.54-57
Valeriu Tănasă , <i>Voci de Dincolo</i>	p.57
Doina Drăguț , <i>Gloriosul solitar (Michelangelo Buonarroti)</i>	pp.58-60

Ilustrația revistei:

Michelangelo Buonarroti

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS

- Prof. dr. Florin AGAFIȚEL, orientalist, sanscritolog

- Prof. dr. Lidia VIANU, Professor of Contemporary British Literature, English Department, Bucharest University

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactor literar:

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați:

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA,

membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte

- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA,

membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte

- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia,

poetă bilingvă, critic literar, traducător

- MARGARET BEISSINGER, Department of Slavic Languages & Literatures 249 East Pyne, Princeton University

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:

constelatiidiamantine@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Partener
MediaRadio
Club
XXLRomânia
Elena Toma

Al. Florin ȚENE

Relativitatea succesului în literatura română

De-a lungul istoriei, noțiunea de succes a avut diferite sinonime, apropiate ca sens sau chiar identice. Astfel cuvintele „faimă”, „renume”, „reputație”, „popularitate”, „glorie”, „prestigiu”, „autoritate” sau „celebritate” au definit consacrarea publică conferită de un anumit grup social unei personalități remarcate într-un domeniu.

Observațiile pe această temă datează chiar din antichitate, dar dezvoltate în secolul 18. În acest domeniu au fost și câteva contribuții românești, cum ar fi Mihai Ralea, T. Herseni, Tudor Vianu și, nu în ultimul rând, Paul Cornea.

Prin deceniul trei din secolul trecut, N. Davidescu vorbea despre „Norocul literar”, în care este subliniată nuanța sceptică și relativistă, chiar dacă se avea în vedere doar succesul literar. Acesta este imprezvizibil, efemer și, în final, relativ prin definiție.

În istoria literară de la noi se cunosc destule cazuri de „succese” efemere. În secolul XIX, versurile lui Nicolae Dimache erau citite și memorate în saloanele vremii. Mai înaintea lui, pe la 1790, versurile din *Psaltirea* lui Ioan Prale, poreclit „musicos”, originar din Basarabia, erau citite și amintite pe vremea lui Gh. din Moldova (pe numele lui adevărat Gh. Kernbach), care a trăit în perioada 1859-1909, și a scris un soi de „anacreontice dulcele și romanțe muzicabile” (a fost salutat cu entuziasm de Hașdeu și Vlahuță și cultivat de *Viața Românească*), sau Dimitrie Teleor, ale cărui „poezii în vârful peniței” erau citite și cultivate la începutul secolului XX.

Iată câteva exemple care, în parte, confirmă efemeritatea succesului. Acesta ține și de gustul oamenilor vremii. Filozoful grec Constantin Tsatos spunea că e bine să scrii în spiritul timpului tău, dar vai de acei scriitori care au scris numai în spiritul vremii lor. După Helvetius „întâmplarea este aproape unicul zeu al succesului”. (De l'Esprit, IV, ch.XIII). În acest sens, butada englezului Robert

Southey trebuie amintită „Publicul (succesul de public, n.n.) și euharistia (*transubstantiation*) sunt cele mai mari mistere... ale naturii”.

De fapt, este greu de explicat apariția „succesului” într-un caz sau altul. Exemplul ni-l poate oferi Augustin Buzura, ale cărui romane, înainte de 1989, erau căutate de cititori pentru a descoperi „șopârlițele” ce ocoleau cenzura; azi, aceleași romane nu mai sunt citite de nimeni. Chiar dacă au fost traduse în nenumărate limbi pe bani publici pe când era director la Centrul Cultural Român.

Nicolae Bălcescu, într-o scrisoare din 1851, observa: „Nu știi ce lesne se face și se desface o popularitate în vreme de revoluție dar nu numai atunci”.

În această „capcană” a succesului efemer a căzut Zaharia Stancu cu romanele sale - *Desculț* (despre care se spunea că a făcut înconjurul lumii în „sandale de aur”) și *Rădăcinile sunt amare* -, publicate tot pe bani publici în foarte multe limbi, datorită faptului că era președintele Uniunii Scriitorilor și a-great de conducerea P.C.R.

Întorcându-ne la ce spunea Bălcescu, să ne amintim de „revoluția” noastră de la 1989, cu exhibiționismul televizat al acelei perioade, cu nelipsita prezență de pe ecranele TV a lui Ion Iliescu, Dinescu, Blandiana etc. Urmat în prezent de un... altfel de... reușită. *Talk-show*-uri, unele de o mare incultură și vulgaritate.

Dușmanul cel mai redutabil al „succesului”, care de multe ori se confundă cu „pseudo-succesul”, este spiritul critic, luciditatea și demistificarea. Adversarii „succesului” sunt, în general, spiritele sceptice, satirice, polemice, ironice. Din această cauză ele n-au fost și nu pot fi decât antipatice.

Succesul presupune totdeauna și o „doză” de imprezvizibil, hazard, aleatoriu și variabil. Acest fapt mă duce la o singură concluzie, directă, simplă și esențială. Succesul

nu trebuie luat, în esență, foarte „în serios”, este, de fapt, doar o „iluzie”, o „himeră”, cum se spune în popor, „un foc de paie”, reacția spontană a unui „public capricios”, sau a unui critic ce-și laudă simpatiile (vezi: Alex Ștefănescu), pe care nu se poate pune nici o bază, chiar dacă ne intoxică cu emisiunile sale pe mai toate canalele de radio și televiziune.

Într-un pasaj dintr-o scrisoare a lui Voltaire, din 15 iulie 1768, se definește cu claritate și luciditate întreg mecanismul succeselor false, efemere și inconsistente: „...*La Paris (domină) succesele prodigioase, susținute de coterie, de spiritul de partid, de modă, de protecția trecătoare a unor persoane de prestigiu. Este o beție de moment, dar după puțini ani iluzia se risipește*”.

Așa este, dar ce ne facem că acești beneficiari ai „succesului” efemer beneficiază, până una alta, de burse, premii, publicări de cărți, toate pe bani publici, și chiar de medalii oferite de președinții statului român. Mai întotdeauna aceiași scriitori care se află în conducerea Uniunii Scriitorilor sau a filialelor, prin autoproponere.

Perspectiva istorică, sistematizarea și verificarea pe texte au și ele, mai ales în literatura română, rostul lor. Unele cărți premiate de U.S.R. și Ministerul Culturii sunt de un diletantism înduioșător. Iar unii dintre acești autori, din punct de vedere moral, sunt sub orice critică. Pe deasupra și foști colaboratori ai odioasei Securități. La noi nu există o „critică de idei”. Poate datorită faptului că o parte din critici au simpatii politice și ideologice.

Fenomen social și istoric prin definiție, succesul reflectă ceea ce s-a numit „spiritul veacului”, „gustul timpului” sau „epoca actuală”.

Istoricii literari și criticii declară că nu se mai poate scrie în secolul XXI precum în timpul lui Homer, Eminescu sau Goethe. Criticii sunt teoreticieni ai „adaptării la obiceiuri

„rile curente”, cum scria Marino. Ei recomandă ceea ce spunea B. Gracian să fii „om al secolului tău”, în caz contrar riști să fii ignorat. Totul depinde de timp, loc, țară, formă de guvernământ, stare de spirit, nivel cultural. Operele scriitorilor de la noi scrise în spiritul realismului socialist nu mai sunt gustate de cititori. Au rămas „trifoi uscat” în paginile unei istorii triste.

Pentru a confirma că succesul este de multe ori efemer și nedrept, dau exemplul din muzică. Primele două acte din opera *Carmen* n-au avut nici un succes. Bizet, disperat, vroia să se arunce în Sena. Premiera a fost salvată la limită de aria toreadorului din actul III. Azi, această operă este cea mai cântată de pe mammond.

Succesul se creează într-un mediu social.

Acesta trebuie privit cu oarecare scepticism. El este o cauză, în sensul contaminării, dar și un efect al succesului.

Scriitorul, compozitorul, pictorul, toți creatorii de artă trebuie să se adapteze publicului, pe care - în același timp - îl și formează. Chiar dacă în mod superficial și tranzitoriu. Dar vai de acel creator care creează numai în spiritual publicului, deoarece gustul acestuia este schimbător.

Butadele „Nimic nu reușește mai bine decât succesul” sau „scriitorul propune și cititorul dispune” elimină ipoteza valorii absolute, înlocuind-o doar prin valoarea de circulație.

O valoare perenă există totuși. O spune un sceptic profund ca Voltaire, într-o scrisoare din 15 april, 1745: „Numai timpul poate să fixeze prețul fiecărui lucru; publicul începe

totdeauna prin a fi uimit”. În concluzie, publicul este derutat, mistificat, sedus, și cum se mai spune pe la noi: „dus de nas”.

Pentru cei obsedați de succes - literar în speță și cu orice preț -, cei din jurul autorilor celor două Istории ale Literaturii Române, un mic duș rece analitic și metodic le poate fi cum nu se poate mai util. Ceea ce nu înseamnă că succesul nu are și unele aspecte pozitive, obiective și legitime.

Succesul poate fi privit simultan din două direcții diametral opuse. Fapt ce-l relativizează fără drept de apel.

Psihologia literară ne confirmă faptul că autorii au nevoie vitală de succes, precum hrana, aerul și apa. Pentru muritorii de rând. Succesul satisface orgoliul scriitorilor, amorul propriu, ambiția și nu în ultimul rând gloria. Scriitorul este mereu în goană după superlative.

Succesul este deosebit și fecund în următoarele împrejurări: modernitatea, noutatea și surpriza. Acestea sunt instrumente infailibile ale succesului. Fără acest tip de succes literatură, arta în general, nu s-ar fi regenerat.

Dante începe scrierea *Divinei Comedii* în latinește și o continuă în *volgare* pentru a fi citită și pentru a avea succes. În *Vita di Dante*, Boccaccio a observat acest fapt.

Succesul are și o dimensiune europeană, inclusiv internațională eficientă. Fără difuzare și consacrare, curentele moderne, inclusiv *proglobmodernul*, sesizat de AI. Florin Țene, de la simbolism la avangardă, n-ar fi avut o circulație mondială. Titu Maiorescu a observat acest fenomen, încă din anul 1882, în articolul *Literatura română și străinătatea*.

Să amintim și de eficacitatea publicitară a premiilor Nobel pentru literatură, care atrag atenția și asupra unor literaturi mai mici, încă, necunoscute: nigeriană, australiană, israeliană etc.

Goethe visa la o „Literatură universală”; iată că în zilele noastre este posibilă.

În acest context, nu putem omite calamitatea succeselor „oficiale”, specifice regimurilor totalitare. În aceste regimuri, inclusiv în regimul comunist-criminal de la noi, succesele erau programate, dirijate, impuse. Erau agreeți scriitorii care scriau în spiritul realismului socialist și care făceau jocul Partidului Comunist, cum ar fi: D. R. Popescu, Zaharia Stancu, M. Beniuc, Dan Deșliu, Nina Cassian, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Ștefan Bănuță și mulți alții.

În încheiere, trebuie spus un etern adevăr, exprimat de Rivarol: „O carte pe care o susții este o carte care cade”. Se prăbușește de la sine prin propria sa impostură și inconsistență. Cărțile de succes teleghidat sunt ratate de la început și prin definiție.

Michelangelo - *Judicata de Apoi*

Doina DRĂGUȚ

„Bătrânul și marea”

Se năștea, acum o sută și ceva de ani, în Statele Unite, un copil care avea să devină un atlet al cuvântului: **Ernest Hemingway**. N-a avut parte de o copilărie liniștită; dovadă și faptul că a fost combatant în primul război mondial; ecoul experienței de atunci fiind romanul „*Adio, arme!*”.

Era, de fapt, congener cu ilustrii Camil Petrescu, Perpessicius, Călinescu (aceștia știau de Hem’, și, uneori, au scris despre el).

Aventuros din fire, Hem’ vine, în calitate de corespondent de război, în Europa; avea

în jur de 20 de ani.

În competiție cu alții, viitori mari romancieri americani (precum Scott Fitzgerald, John Dospassos, William Faulkner etc), Hem’ se impune prin tenacitate; avea, de altfel, și dimensiunile unui boxer; a și practicat, de fapt, acest sport. Năzuia să-i bată, la modul propriu, cu pumnii, pe marii săi contemporani de care am amintit. Nu s-a întâmplat așa.

Mult-mai-talentatul Scott Fitzgerald (după cum consideră exegeții de peste Ocean) a avut fericirea (sau nefericirea?) de a o cunoaște pe Zelda și de a

face pasiune pentru ea; o pasiune damnată. Hem’ s-a însurat, și el, a făcut copii, a divorțat, s-a însurat din nou și chiar a patra oară. A fost, peste ani, din nou, în Europa, în Spania războiului civil.

După război și-a luat o vilă în Cuba (era pe atunci colonie spaniolă; avea el, ce avea, Hem’, cu *los gitanos*).

Acolo, în Cuba, avea obiceiul ca, dimineața, să găsească la piciorul scării de etaj, lângă mașina de scris, în care se afla o coală albă ce avea să fie scrisă, un pahar americanesc cu whisky.

Hem’ se conforma, scriindu-și pagina pe ziua aceea, bându-și whisky-ul, mâncând, după care, cu statura lui impunătoare, își punea pălăria de soare pe cap, își lua pușca de vânatoare, și se aventura în culturile de trestie de zahăr, convins că va împușca un leu. N-a împușcat nici un leu. În acest timp, el lucra mental la cărțile ce urmau să apară. A și fost încununat cu premiul Nobel pentru literatură în anul 1954. „Pentru măiestria artei narative, foarte recent demonstrată în «Bătrânul și marea» și pentru influența pe care a exercitat-o asupra stilului contemporan”, era motivația Juriului Nobel.

„*Adio, arme!*”, „*A avea, sau a nu avea*”, „*Zăpezile de pe Kilimanjaro*”, „*Bătrânul și marea*” sunt tot atâtea repere ale unui destin de excepție.

Opera lui Hemingway are ca sursă de inspirație o experiență de viață originală și

profundă, el relatând "lucrurile cele mai simple în modul cel mai simplu".

Scriind „*Bătrânul și marea*”, Marele Hem’ se identifica, și el, cu Învingătorul Învins: pentru că, în ce constă captura imensului pește? Aceasta este o meditație asupra condiției umane și asupra condiției literaturii.

Puterea și Gloria sunt efemere. Bătrânul din cartea lui Hem’ este un *alter ego* al lui Hemingway. Marele scriitor american ar fi putut spune, ca și Flaubert: „*Madame Bovary c’est moi*”, „*Bătrânul sunt eu*”.

O carte fermecătoare este, nu se putea altfel, „*La Fiesta*” - tradusă în românește sub numele „*Sărbătoare de neuitat*”; o carte în care fostul hamal, fostul matelot, fostul gazetar de război dă mărturie despre ceea ce se întâmpla în lumea Parisului dintre cele două războaie mondiale.

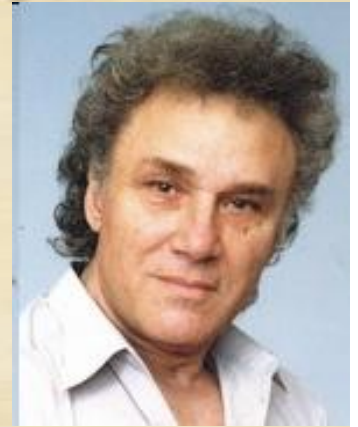
Hemingway murea în 1961; avea 62 de ani. Dusese o existență tumultuoasă. Dăduse, de fapt, ceea ce avea de dat: mari romane, publicistică, nuvele remarcabile și ... pumni... prin bistrourile pariziene sau americane.

După modelul anglo-saxon, irlandez etc. (sau scoțian?) scriitorii și artiștii interbelici de peste Ocean își prescurtau numele sau prenumele; nimeni nu-i spunea lui Scott Fitzgerald altfel decât Scott; Hem, ori Hemingway au aceeași identitate: aceea de clasic al literaturii universale.

Ernest Hemingway

Janet NICĂ

O PÎNJE, DOUĂ PÎNJI

ENTROPIE

EDUCAȚIA

Mare parte din educația noastră,
primită nu din rele, ci din bune intenții,
este de-a-ndoaselea.
Soarele răsare și apune,
dar nu acesta este adevărul.
În democrație, poporul trebuie să decidă,
dar și curcile știu că, în acest sens,
se face numai vorbire.
Cerul este senin și înnorat, dar... cerul nu există.
Munca e singurul mijloc de a-ți spori avuția...
Păcăleală! Păcăleală!
Prietenii trebuie să se ajute la nevoie...
Da, prietenii anevoie se ajută!
Unirea face puterea, dar puterea dezbină...
Există un adevăr al celui de pe mal
și un adevăr al celui din râu.
Suntem, etern, la o eternă răscruce.
Construim castele pe nisip, iubim fete morgane
și frumoase fără corp. Inventăm catastrofe,
fractali, structuri disipative, împletim haos cu igla
și așteptăm câte un strop de miracol,
unguent pe rănile și pe naivitățile noastre.

Există criză politică, apoi criză economică,
apoi criză morală, criză financiară, criză de nervi,
criză de isterie, criză de afecțiune,
criză de dragoste, criză de răs, criză de petrol,
criză de gaze, criză de medicamente,
criză de ideal, criză de alimente, criză de ficat, criză de fiere,
criză de electricitate, criză de apă, criză de încredere,
criză de gelozie, criză de muncitori.
Avem crizele noastre, dar crizele altora
devin imediat ale noastre.
Le înfiem, le creștem, să nu dea ortul popii.
La noi, diminutivele s-au stafidit,
augmentativele au luat-o razna.
Micimea se umflă și face explozie,
banalul face petale și sepale, devenind miracol,
nimicul face corolă.
Dacă la unii e călduț, la noi este fierbere.
Dacă pe alte meleaguri e scânteia, la noi este incendiul.
Dacă în Occident borurile pălăriilor sunt de zece centimetri,
la noi sunt de douăzeci de centimetri !
Dacă, aiurea, pantalonii evazați
au treizeci de centimetri, la noi au patruzeci de centimetri !
Criza noastră e supercriză, macrocriză, megacriză...
Criza la pătrat e cercul vicios al românului...

Michelangelo - Cupola Capelei sextine

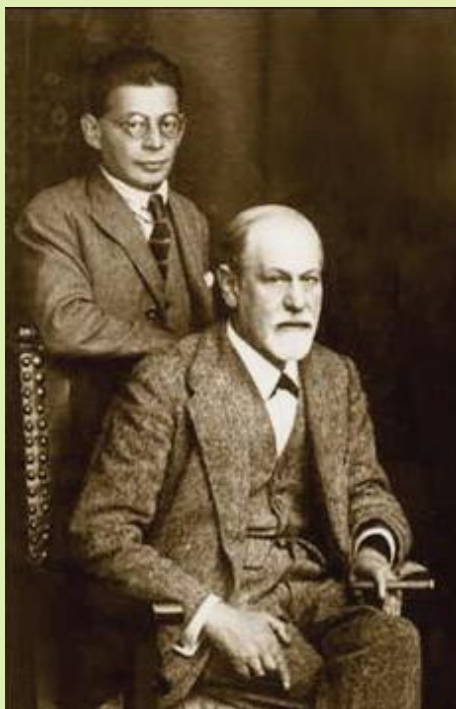
Iulian CHIUU

Cu Otto Rank, despre ființa care își excede

Ființa în sine este o entitate reală a cărei identitate se pune în valoare numai în exercițiul existenței (a fi → ființă → fiind → fire; respectiv, datul → obiectualizarea → modalitatea spațio-temporală → individualizarea în act), spre deosebire de *ființa adăugată* și mai apoi spre deosebire de *ființa care își excede*. Ele sunt doar trei ipostaze pornind de la considerent (*Unul* anistoric al pitagoreicilor) spre două orizonturi în contiguitate; nimic nu excede până nu se adaugă. Subiectul a interesat toate orientările filosofice, multe dintre ele s-au detașat tocmai prin modul de soluționare a problemei, și cu toate acestea rămâne mereu în actualitate. Freudienii au și ei abordarea lor, una psihologizantă, printre ei numărându-se și Otto Rank¹, discipolul vienez al lui Freud, care mai apoi se îndepărtează de mentorul său tocmai prin terapia existențială pe care o promovează. Lăsăm la o parte punctele de vedere comune ale psihanalizatorilor în privința Sinelui, Eului și Supra-Eului (*das Es, das Ich și das Über-Ich*), toate trei reunite într-o instanță atotcuprinzătoare: sursă a impulsurilor și refulărilor, conștientizarea Sinelui în determinarea acțiunii, conștiința valorilor sistemice. Dar nu putem pierde din vedere totuși preocupările lui Rank din naintea tezei de doctorat, din 1911 (*Die Lohengrin Sage*), respectiv *Der Künstler* (1907), și nici *Der Doppelgänger* (1925), *Wahrheit und Wirklichkeit* (1929), lucrări ulterioare, în care se găsesc suficiente detalii ale ființării, precum și *Seelenglaube und Psychologie* (1930), ori mai vechea lucrare *Der Mythos von der Geburt des Helden* (1909), unde urmărește „o interpretare psihologică a mitologiei” pe seama unor personaje de gen Moise, Karna, Oedip, Perseu, Ghilgameș, Paris, Romulus, Tristan etc. În judecata lui Freud, ființa care își excede este produsul refulat al unei nevroze ancestrale, cu determinării într-un impuls inacceptabil. La Otto Rank, aceasta este ceva mai mult: o sublimare a adaptării la realitatea pe care o impun pericolele unor represalii sau pedepse, dar și culpabilizarea nemeritată. Ființa care își excede nu este doar

una ipotetică, un produs mitic, ci una istorică, cu un acut simț al tragicului transformat de angoase în destin, cum remarcă Johannes Volkelt în *Ästhetik des Tragischen* (1897), atunci când se referea la *Tragischen und Weltanschauung*: „Anumite concepții despre viață constituie un teren propice dezvoltării depline și profunde a tragicului...”² Și Otto Rank, tocmai pe ideea măreției omului tragic, observă paradigma ființei care își excede. Observația lui Volkelt că pe cât de adânc este o nenorocire, pe atât omul afectat de ea nu poate fi un om mic, neînsemnat este ilustrată de Rank cu destine tragice, însă mărețe, care nu sunt lovite nici de frica de a trăi (*Lebensangst*), nici de frica de moarte (*Todensangst*). El se detașează astfel de freudieni în mod explicit nu doar în momentul când distinge între psihologia magică și psihologia științifică, obiectivă și proiectivă, înclinată să pretindă căutarea adevărului despre suflet fără să știe suficient despre el

Otto Rank (în picioare),
Sigmund Freud (pe scaun)

din moment ce aceasta respinge contribuțiile credințelor arhaice, religia și mai ales miturile³. Rank continuă distincția între psihologia științifică și formularea legii cauzalității care ne-ar îndemna să credem că, dacă știm prezentul, putem calcula viitorul, ceea ce logic pornește de la o falsă premisă. Luarea în considerare a ceea ce facem trimitere, *Der Mythos von der Geburt des Helden*, ni-l arată pe Rank nu un teoretician desăvârșit al mitului, ba chiar emite o serie de idei vulnerabile în acest sens, ci un interpret atent al unor fapte mitice izolate dacă îl judecăm din punctul de vedere al psihologiei moderne (nu neapărat freudiene); ideea unui studiu psihologic al originii miturilor rămâne și astăzi o tentație încă insuficient onorată. Dintre terapiile psihanalitice, Rank se folosește doar vag de metoda interpretării simbolurilor în accepția lor de produse ale fanteziei sau în relație cu situații originare. Psihanalismul lui se regăsește totuși în interpretări de genul: „Influența sexului este deja evidentă, având în vedere că băiatul prezintă o tendință mult mai mare de a dezvolta sentimente ostile față de tată decât față de mamă, având în același timp o tendință mult mai puternică de a se elibera de tată decât de mamă”⁴ - după cum va ilustra cu personaje mitice celebre. Freud aprofundase subiectul în *Hysterical Fancies and their Relation to Bisexuality* (1912), dar o făcuse din punct de vedere psihoterapeutic, pe pacienți reali. Rank însă identifică începând de aici vina tragică a personajului mitic văzută de Volkelt ca bipolară (*tragicul de tip eliberator și cel de tip apăsător*). Personajul romanului nevrotic, spune Rank, scapă de tată, pe când în mit tatăl se străduiește fără succes să scape de fiul predestinat, după ce profețiile i-au dezvăluit destinul tragic ca potențialitate, cu unica alternativă în pruncucidere, iar nu ca verdict (cazurile Oedip, Paris și altele asemenea). Complexul tatălui capătă profunzimi serioase, înlănțuite în mitologiile popoarelor pe reflexele patriarhatului, cu reverberații la nivelul familiei unde tatăl este simbolul

puterii supreme, după modelul regelui (ca *landesvater*). O altă conflictualitate tragică se declanșează cu prilejul competiției fraților gemeni pentru „devoțiunea blândă și dragostea mamei”⁵. Lucrurile acestea sunt suficiente argumente pentru Rank să considere mitul un ecou al fantasmelor retrograde ale copilăriei, cu implicația memoriei infantile a creatorului de mit. Destructurarea unor mituri în care eroul îi permite lui Rank o interpretare psihologică se face în maniera adoptată mai târziu de rusul V. I. Propp⁶ în *Morfologia basmului*, după cele 31 de secvențe cuprinse între *lipsa* inițială și *recompensa* finală a eroului⁷. Eroul mitic însă nu se vrea a fi o ființă convențională, ci este una destinală cu toate că ideea de Dumnezeu nu era conturată încă în jurul coborârii indezirabilului la nivelul momentului său, iar evoluția omenirii nu curgea pentru el cu certitudine într-un sens pozitiv. Dumnezeu (existență care nu ființează) se afirmă neîndoiește și El este cauza lumii odată cu Kant, care exclude ideea ca o Ființă Supremă să poată cauza lumea. Jainismul, întemeiat încă din sec. al VI-lea î.Hr., afirma și el că nu există nici o Ființă Supremă care să fi creat Universul și să aibă, în consecință, puterea de a-l și distruge, cu toate că fiecare ființă are un potențial divin. Ființa Supremă nu este o ființă adăugată, ca în cazul unor muritori de rând virtuoși ori atinși de geniu, însă este o ființă convențională (extramundană), o ipotetică ontologie care își excede, deși rămâne totuși o ființă ce nu cunoaște Supra-Eul (*das Über-Ich*) fiind cel mult un Eu nongradual, de ordinul zeilor (*Vorhandenheit*). Personajele lui Rank sunt ființe destinale care își exced; ele sunt născute, după expresia lui Noica, într-o ceva. De regulă se nasc din fecioare (Kunti, Hercule, Iisus, Romulus și Remus etc.) în chip întâmplător sau destinal („Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel”; *Isaia*, 7.14). Alteori, aceste personaje sunt produse obstetrice care își exced destinul amenințând echilibrul firesc: Moise, Oedip, Paris, Perseu, Kyros, Iisus etc. Astfel de ființe se anunță prin vise oraculare, ceea ce atrage atenția freudianului Rank, pentru care visul e în fond o concretizare inconștientă a dorinței (sau a angoasei) și se leagă puternic de o idee care iese de sub controlul conștiinței fie în chip manifest, fie rămâne ca o latență care continuă să dea semnale onirice. Magii primesc în vis îndemnul să nu se mai întoarcă la Irod, Iosif este condus în vis de la Betleem spre Egipt și de acolo înapoi după ce Irod a murit, apoi visele lui Astyages (bunicul lui Kyros), visul Hecubei (mama lui Paris), visul profetic al lui Faraon

care prevestește nașterea lui Moise etc. Excederea Ființei, ceea ce nu-l mai preocupă pe Otto Rank, se face fie faptic, cu contribuția acesteia, fie în chip pasiv, destinal. Dacă Feridun, din *Şahname* a lui Firdusi, se luptă pentru împlinirea visului și îl lovește pe Zohac cu un buzdugan împodobit cu un cap de taur (după visul profetic), Kyros convinge doar prin „joaca de-a regele”, destinul său fiind împlinit în afara ființei lui, ca și în cazul lui Moise. Paris, fiul lui Priam și al Hecubei, rămâne un destinal inocent, fără a se ridica deasupra ființei sale, așa cum se întâmplă în cazul lui Oedip. Siegfried este un destinal activ, o ființă care își excede, ca și Lohengrin. Rank nu observă totuși că ființa destinală supraviețuiește tocmai din această cauză și nimic mundan nu schimbă profetia, precum în cazul lui Iisus. Modelul ființei care își excede întru destin a condus ulterior civilizațiile etnografice la instituirea ordaliei ca probă a verității, chestiuni care nu interesează un freudian ca Otto Rank. Exclusivismul psihanalitic duce la pierderi culturale importante, deși pune în valoare cu osârdie remarcabilă argumente ale unor concluzii structurate în jurul unor patternuri pervazive la nivelul funcțiilor autonome ale Eului, cu cauzalitatea în frustrări esențiale care se confruntă cu deficiențe în relație cu realitatea. Măreția tragică a Ființei este sclipitoare în raport cu unele valori umane copleșitoare: demnitate, dreptate, spirit de sacrificiu, consecvență etc. De aceea Ființa adăugată își excede întru astfel de valori morale și afirmă o ontologie superioară, fără de care viața destinală ar fi nevoită să parcurgă drumul înapoi spre simpla existență.

¹ Vienezul Otto Rosenfeld (22 aprilie, 1884 - 31 octombrie, 1939) își va schimba numele, la 20 de ani, în Otto Rank și este unul din freudianii remarcabili, dată fiind și apropierea sa de mentorul psihanalizei. Din 1926 pleacă la Paris, unde lucrează opt ani, ca ultimii cinci ani din viață să și-i trăiască peste Ocean, în plină maturitate creatoare.

² Vezi *Estetica tragicului*, Ed. Univers, București, 1978, p. 98.

³ Observația se face abia în *Seelenglaube und Psychologie* (1930).

⁴ Rank, Otto; *Mitul nașterii eroului. O interpretare psihologică a mitologiei*, Ed. Herald, București, 2012, p. 110.

⁵ *Mitul nașterii eroului...*, p. 124

⁶ Propp, V. I.; *Morfologia nașterii eroului*, 1926; *Исторические корни волшебной сказки*, 1928.

⁷ Lui Rank, în 1909, îi era străină și tipologia bas-melor întocmită de Antti Aarne și Stith Thompson, inițiată abia în 1910.

Cărți primite la redacție

FRUMUȘETI NEOBSERVATE

GOLDHAMMER GHEORGHE

Virgil Ciucă

Chemarea la judecată

EDITURA SEMIN

Nicoleta Milea

ECOUL TĂCERII

Epifanii stelare

EDITURA RAFET

Adrian BOTEZ

Silabe-n sublim

Silabe-n sublim

aș vrea mult să priviți – dimpreună cu
mine - cum trec umbrele prin
pereți – și apoi s-ascultați cum
le bârfesc cutremurător - în urmă-le - pereții
...peregrinele – îndoliatele umbre
care-ntre timp nici nu se mai văd în
vreun colț al veciei

sunt covins că v-ați schimba – radical
buna părere despre lucruri și
despre toate celelalte
convenții ale tăcerilor lumii

nu e nicăieri mai multă zarvă – decât
în camerele pustii: prin oglinzile lor
trec nostalgia – trec convoiuri de
scandalagioaice-amintiri – gureșe erylui-n rotiri
asurzitor de nedrepte cu viața celor pe care
i-au cunoscut – din carnea cărora oglinzile – canibalic - s-au
hrănit și-au crescut (precum ochi enormi
batjocoritori - ai pereților dintre
lumi) –

oglinzi grandilocvente – pantomimânde zănat - dimpreună cu
care
viețile – acum
invizibile - prin vremi au trecut – moarte cu ele-au pețit
oglinzile
grotesc – au maimuțărit viețile - și-n cele din urmă
ca ultimele otrepe – ele - oglinzile
au dat dosul – josnic zeflemisind - ele
oglinzile – pe vieți în deșertul lunar le-au
părăsit...

nu mai bateți ceasurile – în turnuri de
neguri - nu mai scormoniți în
jarul părerilor de rău: acolo – dincolo de auz și de
văz – dincolo de Marele Havuz - așteaptă – cu colții rânjiți
a nemulțumire și umflat plictis – duhul cel
rău: tricefalul
dulău

...mi se urcă pe picioare – precum un roi de
furnici – părerile zeilor – tot mai de
proastă calitate gazde – ale
ideilor: am încercat să le zâmbesc – ei
nu – ei de orișice înseamnă lume
și timp – ipohondri-enervanți – se
feresc

nu – nu pot să mă hrănesc – așa cum ei vor

numai cu aureole și cu parfum de
tămâi și ambrozii – cu dansuri de-amurg și cu
praful de stele-n explozii: în uriașa cameră a
sfinților – eu voi fi dizident – voi fi coada
cozii – și cine se va încumeta să mă strige pe
nume – nu se va alege decât cu
ironii și cu glume – cu alergice
spume

...o văd pe Ea trecând cu pași nenufari
Maica de Lacrimi: aștrii – solemni și tot mai
rari - se dau în laturi – cu-aristocratice - adânci
reverențe: înviorați pândari - devin heruvii-nțelepți - și
pentru Ea - nostalgici ca lebedele sub
lună – se-arcuiesc serafii - rătăcind în
asfixiata-n entuziame
Iubire

iar El trece încălecat pe torente de nori văpăiați - și
irizat îngână un cânt peste
năhlapii de foc – întristat și crin
curcubeu lin: e-atât de nobilă pacea vederii Lui
încât veșnicia-a și trecut – c-un
suspin

eternitatea Lui e doar
modul supin: de plutit - năvalnic încăleacănd peste
înfriguratul – tot mai chircitul - invizibil destin - frați Lui îi suntem
silabe-n sublim

Bătrân vagabond

bătrân vagabond – greoi șontăcăind
cu-amara-mi viață – nemoartea mea plângând
cu frunze galbene - galeș încununat
un mire ce-și dă seama: nuntirea-a expirat

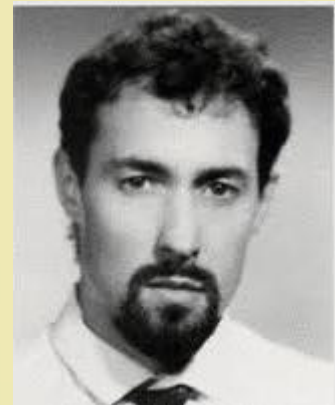
n-a fost nicicând amiază – mereu doar în amurg
am înnoptat cu aștrii – leșin de viață scurg
iar frații zei – sincope în logica de frondă
mă tot amână jalnic – cu-o lună rubicondă

pășesc și gâfâi strașnic – cărări fără de număr
am inventat în cosmos – iar mâinile din umăr
îmi smulg cărând gunoiul ce-l strâng din poartă-n poartă

și îl înghit cuminte – un hap în loc de soartă
...nu suport răstignire – ci doar privesc la lire
cum se aștern pe ceruri: lebede în citire...

Marius CHELARU

Trenurile negre ale exilului și expozițiile de vise

„Noi nu mai suntem
Unul a murit
Celălalt a fost ucis de armată
Unii în exil

.....
Prietenele clasei noastre

Unele așteaptă trenurile negre
Unele au devenit muieri de exilați
Și s-au dus cu vaiete.”

Lulzim Tafa, *În lipsa noastră*

Selecția tradusă de Baki Ymeri grupează poemele lui **Lulzim Tafa** în secțiunile: „Expoziție de vise”, „Cântece teribile”, „Parodii negre”, „Cu sinele meu” și, în încheiere, „Mai am încă două cuvinte”. Regăsim în acest volum semnat de Lulzim Tafa o arie de motive/tematică destul de diversă, de la exil (un exemplu - poemul *Botezurile*) - o temă întâlnită, așa spune, date fiind împrejurările în care ajung aceștia să scrie despre ea, din nefericire, la mai mulți autori albanezi care au fost traduși în ultimele două decenii în limba română, deși abordată, evident, de fiecare în propria manieră.

Universul tematic/ de motive al autorului include și orașul, ploaia, trecutul, războiul (cu armata, soldații, gloanțele ș.a.); exemplu ar fi poeme ca *Luptătorii*, *Hoții de maci*, *Reportaj al luptei sfinte* ș.a., apoi, concret, conflictul din Kosovo, cu poeme ca *Puternicii*, *Atmosferă de luptă*. În afară de acestea, privește și înspre oglindă, spre propriile trăiri, sentimente, și scrie și despre dragoste, amintiri, vremuri trecute, cotidian, patrie ș.a. Cu toate acestea, e greu de spus dacă avem vreo temă ori vreun mo-

tiv dominant. Mai curând, poate și pentru că avem de a face cu o selecție din mai multe cărți distincte, volumul pare un mozaic, din acest punct de vedere

Să notăm și că folosește adesea nume de locuri, personaje legendare/ folclorice, obiecte ș.a. care „leagă” acest univers de ce înseamnă Albania/ Kosovo: Teuta, Gjergj Elez Alia, Drina, Rozafat, Shkodra, Ulginj ș.a. sau obiecte, cum ar fi çiftelia, instrument popular al oamenilor locului. Dar și folosirea de către Lulzim Tafa a unui vocabular relativ bogat, cu un „decor” așijderea, de la orașul cotidian, câmpul de luptă, la cel antic, ori livadă etc. Autorul construiește uneori figuri de stil/ expresii poetice interesante (deși nu într-o gamă stilistică foarte variată, deși probabil că

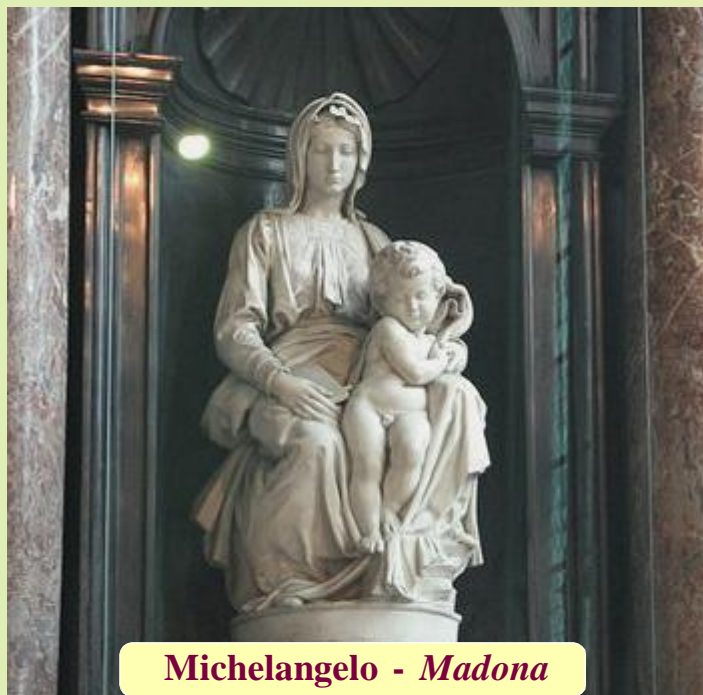
este ceva care ține de opțiunea sa). Câteva exemple: „în fiecare zi mi se usucă/ fructele imaginare”; „am îmbrăcat/ și dezbrăcat/ pielea stejarilor”; „harta durerii/ ta-tuată pe buze”; „tristețea/ o să o punem/ vie/ în coșciug”; „călătorului/.../ o să-i luăm/ bocceluța doldora de durere”. Sunt însă și exemple de frazare ternă „focul infernului/ cine îl va/ stinge”.

Unele poeme (deși cu metafore interesante, uneori) au titluri... „criptice” față de ce cuprind versurile - exemple: *Demisia* (în care „coafezi noaptea/ ca pe o codană”, alte poeme sunt mai puțin reușite/ cizelate - *Declarație patetică*, de exemplu. De altfel, și secțiunile par inegale, din anumite puncte de vedere, între ele. La fel, și poemele care au ca temă iubirea, deși unele sunt re-

ușite și par zicerile unui, ca să îl cităm pe autor, „haiduc al iubirii”. Există în volum, în unele poeme, și un nume de femei iubită, Aicuna.

Pe un alt plan, pornind și de la ideea că forma este, cum spune Flaubert, „trupul gândirii”, la Lulzim Tafa balanța dintre formă și substanță nu este una dezechilibrată, iar simbolistica, mugurii de sensuri nu putem spune că lipsesc. Autorul caută să confere universului creat în zicerea sa în vers o identitate, configurându-l fără apăsare, fără ostentație în exprimare, și fără tentă patetică, dar, poate, uneori cu nuanțe enunțiative.

Un volum cu „căutările” dar și plusurile lui, al unui autor care dovedește cunoașterea vocabularului limbii sale, dar și apetența pentru oarecare diversitate tematică. Poetul este însă prin definiție un „căutător”, un cavalier (ori scutier) al cuvântului care caută, încercând diverse drumuri prin lumea limbajului și expresiilor poetice, până își găsește propria poezie. Dar să încheiem citându-l pe Lulzim Tafa: „copilul în plus al oricărei mame devine poet”; sau: „când se supără zeii/ se nasc poezii.” Nu cred că în cazul său zeii s-au supărat sau că este un „copil în plus” al poeziei, căci este unul încă, din anumite puncte de vedere, pe calea căutărilor, dar pe o potecă care poate e la hotarul țării poeziei, măcar cu un pas pătruns prin poarta de vis dincolo de care muzele picură în cerneala sa mierea cerurilor cuvântului.

Michelangelo - *Madona*

Lucian GRUIA

Octavian Mihalcea - EPICRIZA

Născut la 3 septembrie 1976, în București, Octavian Mihalcea a absolvit Facultatea de Filosofie (în anul 2000) și a obținut masteratul în Teoria literaturii și Literatură comparată (în anul 2011), la Facultatea de Litere din cadrul Universității din capitală.

A publicat următoarele volume individuale de versuri: *Bărbatul artei sângerează fluturi* (Societatea Scriitorilor Militari, București, 2004); *Flagel* (Editura Tritonic, București, 2008) și *Epicriza* (Editura Semne, București, 2011) pe care-l comentez în continuare.

Specializările autorului, pe care le-am amintit, se regăsesc în acest volum al cărui titlu poate simboliza o criză existențială accentuată.

Poezia lui Octavian Mihalcea este demnă de tot interesul, având în vedere arta poetică și complexitatea semnificațiilor scriiturii.

În primul rând, autorul eliberează cuvintele din logica reală

și le recombina în funcție de afinități electivă, bazate pe sonorități, culori și sentimente: malul e „sonor aparte”, bucuria colorează sacralitatea: „bucuria înținderii, gând colorat, va fi închinată unui zeu numărând.” (*Zeul numărând*). Ascendențe pentru eleganța stilistică, ermetismul comunicării, muzicalitatea și simbolistica uzitate pot fi descoperite în poezia franceză/francofonă din secolul al XIX-lea: Charles Baudelaire, Stéphanie Mallarmé, Paul Verlaine etc. Nu întâmplător, acești poeți sunt precursori ai existențialismului cu care poezia lui Octavian Mihalcea cochetază, pe linia absurdului condiției umane. Geneza unei lumi înstrăinate reprezintă lipsa sensului vieții noastre: „Suntem trei-tată, fiu și fiică, mergând cu plutiri reale spre limita dintre mare și uscat, într-o după-amiază cu parfum de repaus. (...) Caut în cartea vieții ce vor să ne spună. Totul e șters și înlocuit cu o pictură naivă a întâzierii.” (*În mijlocul cerului*)

Imaginarul, recreat de poet, este ordonat în mici tablouri lirice caligrafiate epic, care pot fi aranjate ca piesele unui joc de puzzle existențial. În primă instanță, sintagmele sunt generate oniric sau prin dicteu automat suprarealist. La lectură aprofundată, ele se leagă într-un demers inițiativ: „... în taina unui sunet, vaiet, tunet, din partea stângă a extremului sentiment.” (*Pe malul stâng*)

Atingem acum latura psihologică a textelor semnate de Octavian Mihalcea. Autorul ne invită să-l urmăm, pe linia inconștientului colectiv, până la contopirea

cu animalul a cărui blană ne cotopește cu existența acestui reprezentant al bestiarului pe care l-am trăit în evoluția speciei noastre: „Dorm pe blana unui lup. Sau lupul doarme pe blana mea. Mirosul somnului șuieră a sălbăticiune și carne frumoasă. (...) Alături, umbra sufletului de lup și legătura focului, trezită. Nocturnă africai.” (*Licantropică*)

În același sens, curge demersul contopirii victimei cu patul convalescenței, pat amorf, care-i modifică misterios, structura fizică a corpului, conducând-o spre anorganicul extincției: „Părerea de a fi culcat. Patul pătrunde și modifică structura organismelor vii. (...) Accidentul încremenește în lumina colțului. La margine patului se așează victima interiorului atacat. Poate din neglijență.” (*Interior*)

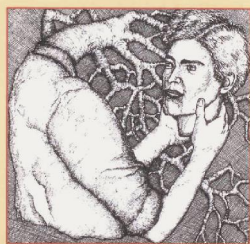
Viața pare un joc ludic, o: „Pauză de plâns în teatrul divin” (*Cala*)

Din metafizicile orientale, poetul preia nostalgia vidului și

calea desăvârșirii spirituale prin metempsihoze repetate: „Este păcat că penele dor. (...) Între două ieșiri din mine, între două căderi la timp, stau trei cuțite nezburate. Sunt ale tale, când mă chemi spre acea umbră ce nu-i a noastră.” (*Ne dor penele*); „Țesuturile se recunosc prin intuiții rămase din alți evi, fără certificate natale.” (*Pericol în somn*); „Fluidul altor regnuri vâsleşte spre simțirea extremă a eului împodobit cu treceri. (...) Se întâmplă iubiri de azi spre ieri.” (*Anja*)

După această contaminare nirvanică, autorul își denumește poezia, cu exactitate: „Elegia sonoră, brodată oriental...” (*Fără parfumul zilei*)

În finalul volumului, Octavian Mihalcea imaginează o purificare prin foc și o renaștere pe care o așteptăm în volumul următor: „Scriind am rămas singur. Alături, o șopârlă în flăcări.” (*Șopârla în flăcări*); „De acolo, din chilia ta, mă vei visa încifrat. Cu o lumină în dreapta - naștere pe rug.”

octavian mihalcea
EPICRIZA

EDITURA
SEMNE

Michelangelo - Capela sixtină

Florin MĂCEȘANU

Picătura de pictură

MICHELANGELO

BUONARROTI

În primii ani ai secolului al XVI-lea, Leonardo da Vinci îl întâlnea, la Florența, pe Michelangelo. Vârstnicul, pasionat și după științele naturale, indiferent față de litere și probleme religioase, i se opune tânărului sculptor, pătruns de umanism și poezie, amenințat încă din adolescență de crize morale și religioase.

Mai târziu, la Roma, Michelangelo se izbește de Rafael, pe care-l cunoscuse încă de la Florența.

De data asta, artistul puternic și voluntar, mizantrop și mândru de felul său, își arată disprețul suprem pentru pictorul agreabil, receptiv la toate influențele și pentru care marea regulă era să placă. Dar acest geniu singuratic, care nu

voia să rămână obligat nimănui și care nu avea elevi (ceea ce i s-a reproșat destul), a devenit pentru secolul al XVI-lea idolul artiștilor și al amatorilor.

Primele noțiuni în meserie le-a primit de la Ghirlandajo, maestrul cel mai puțin indicat pentru artist. Sculptor încă de la început, ajuns de foarte tânăr la o celebritate fără precedent, Michelangelo nu a abordat pictura decât în 1503, când o abilă hotărâre a municipalității din Florența l-a alăturat lui Leonardo pentru decorarea unei săli din Palatul Signoriei. Michelangelo trebuia să înfățișeze Bătălia de la Cascina - soldații surprinși la scaldă de o armată. Fresca n-a fost executată. Din 1503 datează și Sfânta Familie, influențată în

grupare de Leonardo, dar personală prin concepția sculpturală și culorile reci.

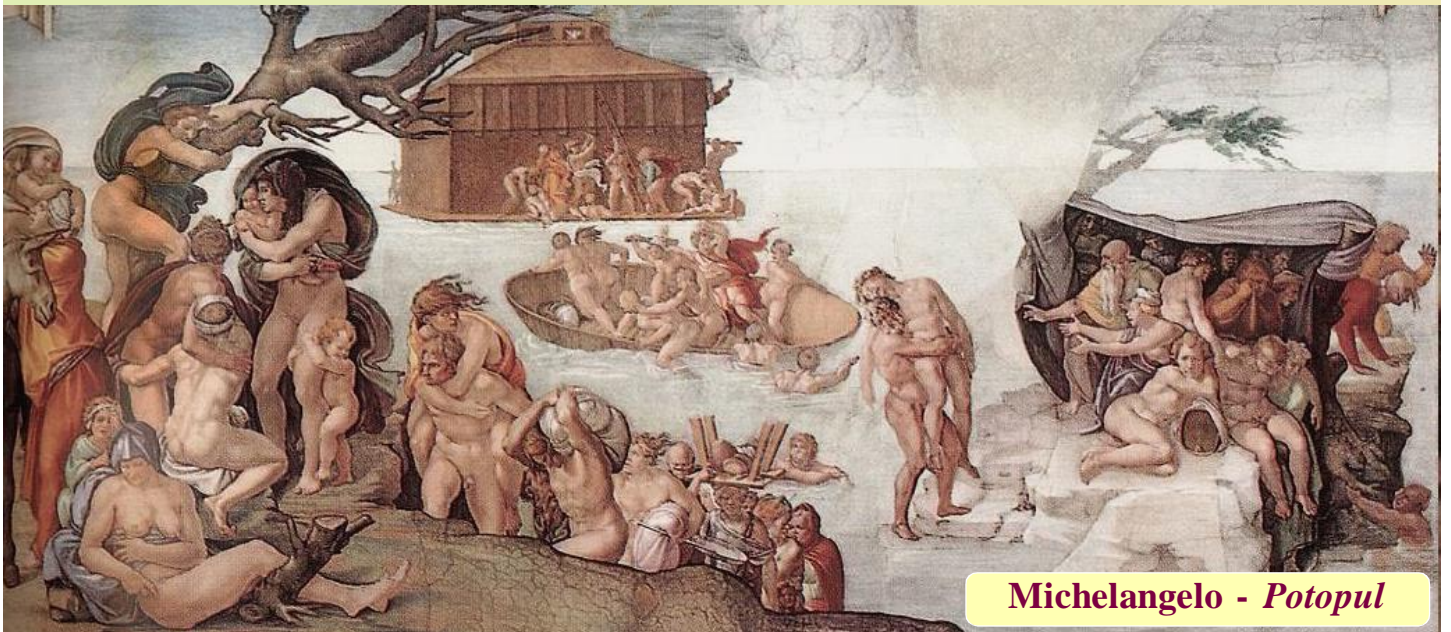
Cinci ani mai târziu, la Roma, Michelangelo a primit comanda enormului plafon al capelei Sixtine. L-a tratat ca sculptor. O puternică arhitectură simulată, semiiluzionistă, creează o mulțime de tronuri, socluri, deschideri, pentru a rânduî în trei etaje suprapuse (lumea precreștină, viziunii care au prezis lumina, scenele Facerii) nenumărate figuri de toate mărimile care traduc într-un simbolism complex înzestrările și destinul sufletului. Desenul florentin, frumusețea și monumentalitatea antică se îmbină în admirabilele nuduri și drapaje, raporturile lor variate conferind ansamblului bogăție,

tensiune și ordine.

După ce pierde Republica florentină pe care o apăraseră, Michelangelo s-a reîntors la capela Sixtină pentru a picta imensa Judecată de Apoi (1536-1541).

De data asta, nici un cadru arhitectonic, nici un principiu ordonator: un vid albastru prin care urcă și se prăvălesc trupuri goale. Dincolo de măiestria formelor, accentul personal, deznădăjduit, e izbitor. Opera a fost viu controversată. A fost, cu excepția frescelor violente și disonante din capela Paolină, ultima sa lucrare de pictor.

După plecarea aproape simultană a celor trei mari maștri la Roma, Florența s-a angajat pe drumul unui clasicism local, minor.

Michelangelo - Potopul

Boris MARIAN

Borismarianisme

Din Insulele Comorre

1.
Femeile, mari fluturi albi
Surprinși de ziuă,
Cu ochi lucind hipnotic,
Tremurând
În febra îngerilor, aripi
Ce le-au adus pe-acest pământ.
De-atunci li se așează-ncet lumina
În strat subțire, mii de ani, discret,
și nevăzute zboară fără teamă
sub ochii istovitelui poet.

2.
La fântâna nebăută-ndejuns
mă întorc,
la anii noștri prea tineri,
neistovita culoare mov,
jder în întunecime,
horă-ntâlnind mâna ta,
chip străin,
oh, prea devreme murim prima oară,
prea devreme murim.

3.
O parte din legi s-au șters
Prin plecarea voastră,
Tăcerea m-a învelit
Ca pe un vierme blând,
de mătase,
în edificiul părăsit
cineva a intrat frumos și alb,
încăperile pustii
i-au devorat chipul,
eu privesc prin transparent, a clipei,
cine mă va elibera de aripi,
înainte de a mă închide în mine?

4.
Să bei dealurile dulci, înmiresmate,
și tăria munt,ilor s-o bei,
sufletul iubitelor plecate
și poemele și plânsetul de miei,
la sfârșit să-ți sorbi propriile gânduri,
sângele să se întoarcă-n piept,
și să mori cum mărul moare-n sămburi,
să aștepți un an mai rodnic,

Confuzie

”De frumusețea ei se temeau
Calomniind-o în șoaptă,
Erau atrași, dar temerea îi gonia departe,
În nopțile fără lună delirau dorind-o supusă,
Întunericul își punea brațul pe fruntea lor
și umilința se culca lângă ei scârbindu-i de ei înșiși”,
povestea profesorul,
”Era frumoasă cum niciodată frigul n-a strălucit
Mai frumos în lumina de gheață,
Ea a venit, a îngenuncheat sub cerul pustiit
de uimire, aveam cea mai cumplită armă
împotriva ei, iubirea fără teamă”,
mai adăugă profesorul fericit în clipa
în care pe ușă năvăli un zdrahon de femeie
strigând - ”Iar te lauzi, bețiv nenorocit, hai acasă,
Mă scuzați, v-am confundat, scuzați-mă”.

O navă de cristal

O navă de cristal pe-adânc inconștient,
Cuvântul meu sărut îți pare,
Mai e o șansă, poate ne-om salva,
Îți spun - doar un sărut.
Durerea e o treaptă, urmează - știm noi ce?
Ne regăsim pe aceeași corabie cristalină,
Cuvintele alunecă spre tine, val cu val,
Într-un amurg ce poate prin foc să ne susțină.
You know the day destroys the night,
Mai dăm o raită, what is right?
Ții minte plânsetul de copil?
Ții minte răsul ca un tril?
Iubita nu mai e, pe-un nor
Îmi văd doar trupul călător,
Dar ce umor, ce negru nor,
Croncăne corbul NEVERMORE.
Arca lui Noe s-a desprins,
De Araratul trist și nins,
Doar veseli papagali vorbind
În limba noului/vechi Ind,
Iubita-i pe o scară, văd
Prin bluză sfârcul, trup de-omăt.

Cărți primite la redacție

SVETLANA PALEOLOGU MATTA

GEORGE POPA
IN EXTASIS MENTIS

Editura Panfilus

CONSTANTIN PĂDUREANU

Focuri mocnite

Ejus

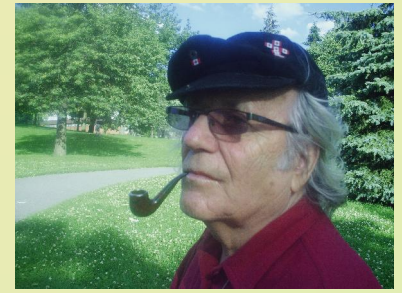
geo galetaru

Editura Eurostampa

George FILIP
(Canada)

Toamna poemelor

Pe o frunză

...Și când se leagănă văzduhul,
pe cerul biciuit de ploii
Cocorii, în corăbii albe,
duc primăvara înapoi.

O... Doamne al melancoliei,
de-aveai înțelepciune-n gând,
Zideai cocorii între doruri
și nu îmbătrâneam nicicând...

Toamna prințului

până-n toamna gândurilor mele
ducipalii nu pot să mă ducă
și presimt o zână ce din stele
vine pe Pământ să mă seducă

dar eu știu că toamnele rebele
își aruncă pârğul greu în Soare
iar eu - blestemat de menestrele
nu mai pot să plâng - deși mă doare

vine toamna mea cu frunze moarte.
lăptăreasa vinde unt tomatic.
prin fantasmă lirele-s deșarte.
numai toamna simt că sunt apatic

iar de-aș fi cu-o toamnă în restanță
nu mi-ar plânge bruma pe mustață
și așa - în ultimă instanță
simt că timpu-n gheare mă înhață

hai să mergem toamna la culesuri.
râd pe uliți germeni dintr-o stea.
toamna pune brumă pe-nțeleșuri
și eu trec haiduc - prin toamna mea...

Solie de toamnă

o frunză beată de culoare
vestește-a toamnei sărbătoare,

când Luna plouă cu arginți
în sfera orelor cumiști

gătind o toamnă dobrogeană
în mantii de domniță-Ană

și fetele cu pur pe frunți
își urcă zestrea către nunți

când zeii trec, cu pasul rar,
prin viile din Murfatlar...

Lacrima zeilor

Târziu, toamna, la un timp,
Zeii pleacă din Olimp
Și-alergând din rug în ruguri
Lacrima o storc din struguri.

Lacrimă de zeu e mustul.
Și culoarea lui și gustul
Și poemele pe care
Le strecoară în pahare
Și toate le simți când bei
Daruri scumpe - de la zei.

Zeii cine-s? Cin' să fie,
Oamenii de omenie
Ce-altoiesc pe văi și dealuri
Visele în idealuri

...Și tot zei, ce-n timp i-avântă,
Sunt poeții care-i cântă!

Nunțile

Când crăpa coaja pe nucă
Și cânta vinu-n pahar
Nunțile-ncepeau în Țară
După datină și har.

Lăutari pleșuvi de vremuri
Struneau cobza și vioara,
Masa se-ntindea bogată
Lungă... lată... cât e Țara.

Ce petreceri erau - Doamne...
Mirii, ruți ca din poveste,
Îndemneau voioși mesenii:
- Luați oameni buni, că este !

Dar de când am scris poemul
Zeii buni s-au tras pe roată
Și-ntre timp au dat muscalii;
...Nunțile de altădată!

Toamna într-un poem

eternă ca o șoaptă de dragoste
pasărea toamnei a cuprins cerul în brațe
și sufletul desculț din visele copilăriei
cheamă dulful dobrogean, să îl răsfățe.

sângele curge din iarba deasă spre nori
cu toate roadele de timp și de tihnă
strigând în curcubeul de la Murfatlar
că poeții din nou vor avea neodihnă.

maica de-a pururi, întinde rufele albe
la soarele Mării, dăruirea zeiască

și sub privirea dragostei sale
îngerii-prunci vor ști frumoși să-
nffloască.

uimiți de minunile zilelor calme
poeții umblă prin cetate - risipitori,
cântând pe la nunțile mari cât o toamnă
sfântul vin izvorât din rod și candori.

Albatrosul obosit

s-a lăsat din zbor un albatros
bănuind sub aripi un catarg;
poate se teme de glasul Mării,
poate îl chema un vis spre larg.

I-am privit cu mii de ochi deodată
cum statea cu pieptul către vânt.
oare cerul îi părea departe,
sau - se rătăcise de pământ ?

hăituind spre puncte cardinale,
dacă tot ajunse - nicăieri
zborul lui să se fi frânt în piatră
toamna, printre pajiști de tăceri...

I-am privit cu mii de ochi de-odată
cum își adăpa - acolo sus,
sufletul... apoi s-a dus spre zare,
dar de ce venise - nu ne-a spus...

Pastel autumnal

pleoapa cerului se-nchide
și zîmbesc din zare norii.
toamna, ca o fată mare,
vine ea - pleacă cocorii.

pe-o aglice de tulpină,
greierașul - cu vioara,
cîntă trist o serenadă
trist, fiindcă se duce vara.

iar furnica hărnicuța,
și-a strâns boabe în cămară;
vine toamna? ,să poftescă,
vara vine iar... la vară.

barza își adună puii,
DOI, că nu are mai mulți.
brotacii - pe bătătura
bălții... dansează desculți.

un poet ascuns sub plete,
cu tot cerul în iris,
meditează: vine toamna?
avem vin și-avem de scris!

Scrisoare de la Maica

d-lui Puiu Popescu, Toronto

să nu vii anul ăsta, maică dragă,
miroase-a praf de pușcă și urgie
și ăștia vor să-nchidă ȚARA-ntreaga
între legi străambe, ca la pușcărie.

se-njură maică lumea... ca golanii
și strigă toți că Țării-i țin sorocul.
azi, Tricolorul lor - sunt gologanii;
eu le urez la toți: SĂ-IARZĂ FOCUL!

tu te-ai zbatut și te mai lupți cu viața.
eu sunt bătrână... mie îmi e teamă
că te apucă-n spume - dimineața;
cui folosești ca jurnalist de seamă?!

azi toate s-au schimbat - nu se mai cântă.
nevastă ai, băiat și-o nepoțică.
tu știi cât îmi e inima de frântă
să fiu departe... mamă... străbunică?...

veniți la vară, sau când toamna vine.
veniți la Paște, când sunt mari cocoșii.
veniți copiii mei - veniți la mine
pe la Crăciun... sau pe la ouă roșii.

dar până-atunci, rămân cu sărăcia,
sau, poate am să urc spre dalbe leruri,
dar, maică - de vă cheamă România,
voi primii să răspundeți la apeluri.

acum vă las... la noi e miez de noapte
și-n somn mă joc cu zâne și cu zmei.
avem vin bun, gutuile sunt coapte;
VENIȚI: mă arde dorul... dragii mei!...

Doină

trec cocorii vârstei... trec,
doar privirile-i petrec
toamna - când se lasă moină
și de doruri rostim doină...

doina - verde de lăstari,
mult doiniți de lăutari,
doina... adormind pe pernă
ca o lacrimă eternă

care cântec nu se cântă
inima când se frământă
și din Soare - ning din Soare
clipe nemistuitoare.

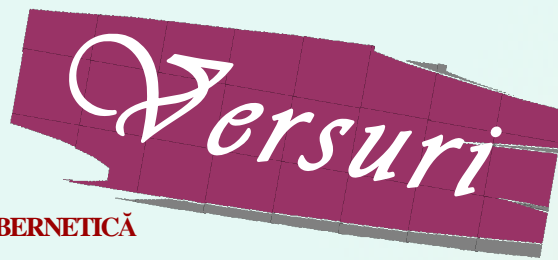
muica Țară m-a doinit
să fiu mugure-implinit.
pe lujerul vieții mele
să mă pârguiesc cu stele

vine Toamna - hai s-alegem,
fructele să le culegem;

roadele de MAICĂ-ȚARĂ:
că-i mult până-n... Primăvară!...

Octombrie, 2012 - la Montreal

Ion SCOROBETE

CIBERNETICĂ

între ce intră și ce iese din inima mea
se conturează movila de gânduri
arse
precum la focul de grotă
al umbrei
fantomele lui Platon
schitează fumul înțepător
al ideii de risipă

între ce intră și ce rămâne în inima mea
diferența
e dulcele monstru
travaliul cu autoreglare
decojește semințe de cânepă la ora
zero și ceva timp
pentru ca treptat să nu conteze nicio
secundă
pe circumferința atât de gustată
a hardului gri

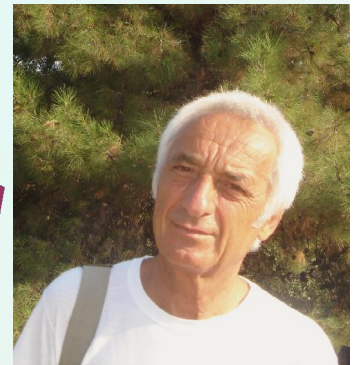
FIDELITATE

apa mării se ține de țărm și de
umbra mea
sculptează formele ispititoare ale povestirii
în nisip
te strecoară tacit în somnul meu după
manualul de atracție
de parcă azi ne-am fi îmbrățișat întâia dată
cum reface
jocul contorsionat al meșteșugului
pentru încă un antrenament
cu metodă

confiscă odăile de aer ale week-endului cu
o cochilie
în care ascult
splendoarea înspumată

MINOIC

singurul fir pe care îl tot desfac privind în
inima ta necucerită
este obsesia
care adună secvențele drumului
și tot ce lipsește
pentru a închide poarta în preajma furtunii
mosorul
se agață de mecanismul autobuzului
în stația lui 3 dimineața

când încălecată pe brațul meu de protecție
ai pus ambițiile în joc
un jubileu al temperamentului pe reglajul
muzical al ceasornicului nokia
dezechilibrat
asigură ieșirea din labirint
pentru ca întâmplarea să nu se lipească
de celelalte
trase pe linia moartă
de incintă

DERIZORIU

niciun filozof grec nu a luminat cu
handicapul
precum bătrânul diogene
bătând neliniștit străzile lumii
în ideea zadarnică de a afla
în umbra lămpașului
omul

în coada câinelui său tronează acest
beteșug
ce intră și iese din cartier
ispitindu-mă

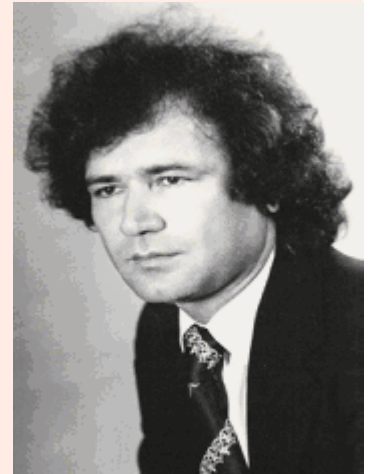
lătrăul însă fiind mut
un înger
la câtimea șanselor de a găsi pe cineva
privește o stea
care se retrage în program
dincolo de calea abrazivă

ITAKA

în absolut te întâlnesc la întoarcere
nu-ți face griji ulise
suntem același sânge în originea
principiului
cum mă adaogi spiralei prin variate
replici la care nu s-a gândit schleimacher
repovestindu-l pe homer
cu personajul infestat de păcatul intrat
în nemoarte condamnat să scornească
nu spre lauda ta ci a penelopei
iese fum în coșul muntelui vathi
prin umbrele de deasupra apelor ionice
după unghiul din care este privită
povestea
colorează superb fenomenul

Ion PACHIA TATOMIRESCU

Nouă radiografii ale „Cazului Dacia” ...

„Cazul Dacia...” durează în instanțele istoriei din 11 august 106, de când Sarmisegetusa și o parte din Dacia Nord-Dunăreană a lui Decebal - provinciile Oltenia, Banat și Ardeal - cad pradă Imperiului Roman de sub conducerea lui Traian, așadar, de aproape două milenii, ori, cu cea mai mare exactitate spus din prezentul anotimp, de 1906 ani; de-atunci, imperiile-hiene - antice, evmezice, ori contemporane - au tot sfâșiat bogatele ținuturi ale statului Daciei, au tot ciopârțit, „până la os”, marele, blândul, sfântul său **Popor Pelasg > Valah**, și, aidoma neistovitelor caracteuri uriașe, cu mii de brațe / tentacule, cu cratere-ventuze, i-au absorbit / jefuit bogățiile solului edenic, ale subceresului coగాionnic-paradisac și ale subsolului fabulos, cu nemaipomenită diversitate de tezaure - de la sare, țigăi, aramă și fier, până la nesfârșit-de-adâncile filoane de aur, până la ruinele templelor / davelor ivind zilnic în soare: brățări din cel mai pur aur, cosoni de douăzeci și patru de carate, statui, idei de zboruri și de fântâni, materie cenușie etc.

La această concluzie conduce și exami-

narea atentă a celor „nouă radiografii” recente, datorate eseistului Adrian Botez, autorul cărții **Cazul Dacia... România de azi: pregătirea cea tainică (a Drumului spre România Sacră, de ieri, de mâine... de-a Pururi !**, (2011), carte a cărei „materie” - de dincolo de un „incitant Argument” - se structurează într-un „mausoleu-octaedru”, pe-ale cărui „fețe-panouri-solare” stau caligrafiate: **1 - Cazul Dacia. „România Mare” - o autentică temă de meditație sau: să-i lăsăm pe păpușari să creadă că ne-au „dus de nas”** (paginile 11-76); **2 - După 21 de ani... sau: pentru dispariția Statului Masonic** (pag. 77-88); **3 - Martiriu și... expectativă** (pag. 89-101); **4 - Cândva, nu de mult, poporul ăsta al românilor a avut altă fibră de Duh... - avea Reacțiune!!!** (pag. 102-113); **5 - Când va învăța România să spună și „NU!”** (pag. 114-130); **6 - „Democrația liberală” - ca instaurare a banditismului, trivialității și haosului „multilateral dezvoltat” și programat** (pag. 131-160); **7 - Magia Neagră a unei istorii a românilor... făcută de trădători și de „alogeni” - marginalii și dezvoltării în premieră** (pag. 161-177) și **8 - Se pregătește Marea Pustiire Mondială!!! Concluzii și soluții. Noi afirmăm remediile de Duh Hristic, contra Satanei. Cum va fi Conducătorul Adevărat ca Entitate Constructiv-Hristică, de Neam?!** (pag. 178-206).

„Radiografia” dintâi. În „deschiderea” cărții, Adrian Botez își „proiectează” distinsul receptor în „circularitatea” / „ciclicitatea” arheic-arhaice „scrise a Omului / Neamului”, «de la Originea-Paradis, înapoi, la Originea-Paradis», firește, în „speța” Daciei și a poporului său, **Poporul Pelasg > Valah**, irepresibilă „circularitate” cu finalitate - aceea de «a-I dovedi lui Dumnezeu că s-a oțelit, că a devenit conștient de Dumnezeirea ființei / ființării sale, că-L iubește pe Dumnezeu-Creatorul său nu „la poruncă” și nici „prin predestinare funcțională” [...], ci cu toată ferrovia Duhului său Viu [...], prin infernul istoriei», întrucât, «în cazul Neamului Ro-

mânesc, exprimat prin poporul românesc de azi, pornim din **Paradisul Daciei...** și ne vom întoarce, fără greș, tot în **Paradisul Daciei...** - cu o condiție: să îndurăm infernul cel mai adânc..., politicianismul iresponsabil și rapace, impostura, crima și neșuşinarea [...]; și, dacă vom dovedi tăria de Duh de a-l înfrânge pe dușman, vom binemerita, de la Dumnezeu, să ne hodoinim, apoi... - și să ne stingem arșița rănilor, în Rai..., **printre sfinți, martiri și îngeri...** [...], pentru a ajunge la **România cea de-a pururi**, la România transistorică / anistorică» (*Argument*, p. 5 sq.), adică, de la **Dacia de ieri, la Dacia de mâine**.

„Arcul” eseistic adrian-botezianic se exercită cu un original, fermecător patos - atât în *Argument* ca și în celelalte opt secțiuni / „macrocapitole” ale cărții (v. *supra*) -, între rugăciune / psalm și pamflet («Nu avem nicio scuză, în această privință ! ...Cum nu au nici cei care au văzut trădarea, cu ochii și inima lor, și au acceptat-o, chiar cu bucurie dementă, neghioabă - parcă drogați, parcă posedați de diavol!!! Suntem trădători de Duh Dumnezeiesc... - deci, făptuim cel mai greu păcat: păcatul contra Sfântului Duh...! Doamne-ajută acest popor, să se întoarcă la Duhul lui de Neam, ales de Dumnezeu ! Și, Doamne, cu Nesfârșită Mila Ta, ajută-ne să întvedem, și noi, Mântuirea întru Neam-spălarea poporului în Lumina Sfântă a Neamului Transistoric, cel de-a pururi!!! ... Doamne, Iisuse Hristoase, trimite acestui Neamiubit de Tine călăuză [...]» - *ibid.*, p. 9 sq.).

„Radiografia” secundă. (1) Prima secțiune, structurându-se în douăzeci și unu de capitole, abordează probleme stringente ale istoriei, ale contemporaneității **Poporului Pelasg > Valah**, mai toate încordând timpanul receptorului de azi din **Dacia - România, Republica Moldova / Basarabia, Macedonia** etc.: («I. „Tot Balcanul a fost românesc”») **problema Patriei** văzută, îndeosebi dinspre Cristea Sandu-Timoc (Zlocutea-Timoc /

Adrian BOTEZ

Cazul DACIA...

ROMÂNIA DE AZI: PREGĂTIREA CEA TAINICĂ
(a Drumului spre ROMÂNIA SACRĂ, de ieri, de mâine... de PURURI!)

Editura RAFET, 2011

→ Serbia, 8 septembrie 1916 - 6 august 2012, Timișoara-România), «o istorie vie și însângeraată, precum un apostol răstignit pe o nouă Golgotă», militant de seamă pentru drepturile Valahimii din **Dacia Aureliană** - Valea Timocului (azi, împărțită - prin voința imperiilor secolului al XX-lea, îndeosebi, a Imperiului Sovietic-Stalinist - între Serbia și Bulgaria), deoarece «nu știm care ne este Patria, deci pentru ce anume trebuie să luptăm, cu prețul trudei și vieții noastre [...]; iar mijloacele de luptă pentru redobândirea Identității Noastre Arheice nu sunt nicicum cele „democratice” - de fapt, luciferico-masonice -, ci cele ale Duhului Umano-Divin: Trezirea [...] conștiinței Eului Nostru Umano-Divin, care va determina trezirea supra-Eului Dumnezeiesc...» (p. 12 sq.); («II. „Există o conjurație împotriva cuvântului Român“...») **complotul anti-Român**, relevat lui Cristea Sandu-Timoc «atât la Sofia, cât și în Belgrad, ori Atena» (p. 15), este - de fapt - **bimilenarul complot ordonat de împăratul Traian pentru radierea toponimului sacru, Dacia, pentru ștergerea din istorii a Poporului Pelasgo (>Valaho)-Daco-Thrac**, complot întreținut nu numai de Imperiul Roman al lui Traian, ci și de Imperiul Roman de Răsărit / Apus, de Imperiul Bizantin / Latin, de Imperiul Habsburgic / Austro-Ungar, de Imperiul Turc / Otoman, de Imperiul Rus / Sovietic, de actuala Uniune Europeană (ce cultivă, de pildă, „confuzia etnică” între Români = Pelasgi > Valahi și Rromi / Țigani, susținându-se propagandistic de către Franța, Anglia, Spania, Italia, Germania etc. ideea falsă că România - iar de vreo doi ani - și Bulgaria ar fi „țara /

țările de origine a Țiganilor / rromilor”, nu India, țara de la periferia căreia au migrat în toată Eurasia, de prin secolul al V-lea d. H.; («III. „Cred că singurii guvernanți care ar înțelege drama noastră ar fi Aromânii“...») **problema re-Unirii Pelasgimii > Valahimii între hotarele Pelasgiei > Valahiei / Daciei (Blaquie / Grande Blaquie - cum era cunoscută în vremuri evmezice, între anii 1185-1280 / 1300, grație re-Unirii sub sceptrul Dinastiei Fraților Valahi Petru și Ioan Asan I, între hotarele Daciei Antice Sud-Dunărene / Nord-Dunărene) nu este numai problema „guvernanzilor” de București (cum greșit credea Cristea Sandu-Timoc), ori „a Aromânilor” (mai exact spus, a Macedoromânilor, Meglenoromânilor și Istroromânilor, adică a Valahimii Sud-Dunărene, de la Herodot citire, „ce s-a tot lăsat dezbinată”), ci rămâne, în ultima instanță a istoriilor, problema voinței întregului Popor Pelasg > Valah: («IV. Începutul aventurii: cine suntem și cum ne numim...») „orbecăirile” evmezice ale cronicarilor / istoricilor umaniști / iluminiști, ori contemporani, ce n-au știut și încă nu știu, nu vor să știe (spre a nu deranja cumva „deșănțatele imperii”) că, etnicește, noi suntem Pelasgi > Belagi (Belaci) / Belachi > Vlahi / Valahi, după cum s-a demonstrat în nenumărate rânduri, de-a lungul celor două milenii scurse de la Nașterea Mântuitorului; («V. „Limba românească e mama limbii ceii lăținești“...») **limba pelasgă > valahă (daco-română)**, după cum s-a tot spus, chiar de la iluminiști (Petru Marior) încoace, este „mama” / „muma” celor „nouă limbi pelasge / pelasgice”, nu „limbi romanice”; («VI. Tragedie ardelenască și martiriu întru Orto-**

doxie. Românii nu au gena lașității înscrisă în ADN-ul lor. Cei mai cutezători războinici ai Terrei: Traco-Dacii!!!») „**problema trădării” Ortodoxiei din Dacia de Vest, adică de la Dunărea de Mijloc și din Ardeal / Transilvania;** («VII. Eminescu, Nicolae Densusianu - „Memento mori”; inițierea întru racism și misiune spirituală de neam...») „**Biblia” Valahimii;** («VIII. România - „vatra veche a Europei”... și nu numai...») **Old European Civilization adică vatra Pelasgiei (Thraco-Daciei);** («IX. A nu se vedea pădurea din cauza copacilor... sau: Tracia nu este a tracilor») **Valahii, urmașii de azi ai Pelasgilor (Thraco-Dacilor);** («X. Falsificarea istoriei... în oglinzi: a. Constantin și Elena. Enigma Dacilor de pe Arcul lui Constantin - oglinzi...; b. Falsificarea istoriei») **un aspect „contemporan” al conspirației anti-Dacia: „...manualele de istorie nu pomenesc nimic despre rolul dacilor în istoria Imperiului Roman...”;** («XI. Dispariții misterioase și extrem de... „disciplinate”...») **distrugerea / dispariția istoriilor veridice despre Daci / Dacia („Getica”, de T. Statilius Crito; „Istoria Romei”, de Appianus etc.;** («XII. ...Totuși, despre alchimia traianică...!!!») **Dacia și „icoana zalmoxian-creștină” de pe Columna Decebalu-Traiană din Roma** (113 d. H.); («XIII. Traco-Dacii - sfințiți / aleși întru a fi primul popor ortodox de pe Terra...») **aspecte ale Zalmoxianismului - orfism, esenianism etc.;** («XIV. Goții despre Geții... adică, despre ei înșiși!!!») „**confuzii” etnice dirijate (de Roma, Atena, Constantinopol etc.), Dacia și Dacii / Geții ca Goția / Goți** (cum, de altfel și subtil-articulata „confuzie”, **Dacia / Daci - Sciția / Sciți**, pomindu-se de la împăratul Dioclețian ce admite în anul 292 d.H. ca **Dynogaetia / Dinogetia** (partea dintre „marile bălți”, Delta Dunării, țărmul Mării Getice / Negre - de la Insula Șerpilor și până la Varna, partea de sud delimitându-se de „linia” Odessos / Varna - Appiana / Oltenița) să fie desemnată ca provincie imperial-romană prin sintagma **Scythia Minor**; supraviețuind administrației imperial-romane, toponimul pelasgo [>valaho]-dac, **Dynogaetia / Dinogetia**, de prin secolul al X-lea, a fost tălmăcit în slavonul Dobrogea); («XV. Limba danubiană, scrisul dacic și... textele vedice. Suntem înaintea de „Turnul Babel”, întru limbajul îngerilor...») „**lucrarea” imperial-man-curtizatoare asupra Pleasgilor > Valahilor;** («XVI. Tracii îmbrățișează Terra... nu doar prin limbă...») „**săvesciana” deplasare peste roșu, la populația-Ainu;** («XVII. Sfântul munte al Kogaionului și echilibrul spiritual al Tracilor luminoși») **sfântul munte al Daciei, Cogaionl, în „tăblițele de la Tărtăria-**

Michelangelo - Judecata de Apoi

Orăștie”, în Geografia lui Strabon, în poemele lui Eminescu, în „oralitatea cultă” a Zalmoxianismului conservată în folclorul valah până azi; («XVIII. Poporul mistic, al Soarelui Negru / Spiritual: Lah / Valah») **un pamflet împotriva aberațiilor filocumaniste ale pseudoistoricului Neagu Djuvara;** («XIX. Negru-Vodă, logostelele și eroii») **problema „stelor” Logosului;** («XX. Am ajuns la finalul aventurii prin amintirile proprii noastre ființe / ființări terestre...») **problema sacrei misiuni cosmoterestre;** («XXI. Pricoliciul și... Învierea !») - **licantropia și stindardul Daciei.**

A treia „radiografie”. (2) Partea secundă a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez privește „francmasoneria”, „plutocrația iudaică”, „liberalismul și comunismul”, „criza cea mai cronicizată și mai dubioasă” din Dacia / România, „corupția generalizată” în manieră neofanariotă, «de la nivel de ghișeu și până la nivel prezidențial» (p. 77), «linșajul elitelor și calomnierea martirilor Neamului» (p. 78), „pacea socială” și „războaiele energiei”, „otrăvirea globală”, haotizarea și hienizarea societății, distrugerea sistemului de învățământ («...deja vedem că se pregătește „elevul / tânărul-jivină”, incult până la barbarie și sclavie, egoist și total iresponsabil, feroce și singur, satanic...» - p. 83 sq.), a sistemului de sănătate, a sistemelor economice etc.

A patra „radiografie”. (3) A treia parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, abordează „eclipsa de Duh” în raportul *entitate arheică / divină - neam / popor*: «... în secolul al XIII-lea, toate popoarele Terrei au intrat în eclipsă de Duh..., de fapt, „un blocaj recapitulativ” al câștigurilor și pierderilor din acțiunea spiritual-hristică. [...] Poporul român (direct sau prin ... „regii și împărații săi”...) a avut destule eclipse (cele mai apropiate: 23 august 1944 [...], apoi 25 decembrie 1989, când mult prea mulți români au fost de acord cu blasfemia asasinării unui conducător [...], iar cea mai proaspătă greșală: 6 decembrie 2009, când nu doar „frauda de noapte” l-a reales pe Bănescu, ci și „scursurile” [...])» (p. 91 sq.).

A cincea „radiografie”. (4) A patra parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, se focalizează asupra „fibrei de Duh” a Valahimii în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea (**Războiul de Independență din 1877 - 1878**: «...în 1877-’78, noi, românii, am dus un război crâncen, pentru Neatârnare - dar și de „spălare a rușinii rușilor”...) și în secolul al XX-lea («...în cele două războaie mondiale am dus lupte grele - în ciuda trădării coloneilor și generalilor filogermani, în primul război, și a regelui Mihai, într-al doilea - și în ciuda

dezbinării, din forurile superioare ale armatei, de pe frontul sud-moldovenesc, prin defec-tarea bolșevică, din 1917..., dar și a dezbinării din cadrul politicianilor români și al camarilei regale... și chiar a regilor noștri masoni, dintre care criminalul și iresponsabilul de Carol al II-lea seamănă izbitor cu Bănescu [...]; știi bine cât de scump a plătit Ceaușescu, pentru „încăpătânarea” lui naționalistă, pentru „excesul lui de personalitate”, extrem de benefic, în esența lui..., vedem abia azi, foarte clar, pentru Poporul Românilor [...] ...Ceea ce se întâmplă de 21 de ani încoace, și anume, să fie lăsați ungerii să ne batjocorească, să ne facă ei geografia și istoria [...] să ne conducă - Marko Bella - vice prim-ministru..., UDMR-ul terorist decide împotriva românilor prin șantajarea **tuturor guvernelor românești... cârpe și Iude!!!** - adică, iartă-mă, dar să lași Cultura și Sănătatea Românilor pe mâna dușmanilor lor istorici, adică a politicianilor maghiari și iredentei maghiarilor - este un act de trădare cumplită! - așa, nu se putea ajunge decât la ce s-a ajuns: înființarea Gărzilor Secuiești, înarmate până-n dinți, cu arma mână trecut granița de la Budapesta, pe la Vama Bors!... autonomia teritorială **pe criterii etnice** a Szeklerföld-ului / Ținutului Secuiesc, **rupând România în două, din mijlocul „steagului” ei găurit, în decembrie 1989, la casa popii Tökes!!!, refăcând ticăloasa graniță a Diktatului de la Viena!!!**..., cărți de istorie și geografie „aranjate” la Budapesta!... pe când **copiii de român nu mai au dreptul să-și cunoască istoria și geografia, cele reale!!!** [...] **cu așa logică și acțiune politică strâmbe...**» - p. 102 sq.).

A șasea „radiografie”. (5) A cincea parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, se axează pe faptul că «trăim, azi, o istorie bleagă a României» (p. 114 sq), „istorie bleagă” constând într-o cumplită serie de „veniri” / „venituri” („imperial-scursori”) pe fondul cancerului corupției din România - „inima” contemporană a Daciei Nord-Dunărene a lui Decebal: «Vine multinaționala / transnaționala și-ți zice: „**Dă foc la Agricultură Țării!**”. Și tu, bleg și corupt, dai foc la ogoarele strămoșilor Traci... și obții niște...minunate pârlouge! // Vine multinaționala / transnaționala și-ți zice: „**Dă foc la Industrie!**”. Și tu, bleg și corupt, transformi fabrici, uzine, rafinării... în schelete! // Vine multinaționala / transnaționala și-ți zice: „**Dă foc la munți și păduri!**”. Și tu, cuminte și teribil de bleg, îi chemi pe Nicolaiciuc ori pe Verestóy Attila, și obții chelirea munților..., sufocarea și jalea de moarte a fraților tăi și corupt, dai foc la ogoarele strămoșilor Traci... și obții niște...minunate pârlouge!». Și seria cumplitelor (ne)cazuri din Dacia / România comandate de „multinațională / transnațională” continuă de mai bine

de două decenii astfel: «..., **Transformă-i în sclavi și terorizează-i pe angajați [...]** Nu-i plăti decât cu zgârciuri, cu mizerii, care abia să-i țină în viață, nu cu salarii care să le permită să-și ridice fruntea, a oameni ! **Dacă vor crăpa, atâta pagubă, rezervă biologică există...!**” [...] ...vin băncile zarafilor lumii și-ți zic: „**Tu să te împrumuți de la noi, să te tot împrumuți până leșini și crăpi de-atâta împrumutat!**” [...] „**Fă autostrăzi invizibile, ca să avem noi purcoi și sodom de bani, iar voi să nu aveți autostrăzi - canci, bre!**” [...] **Tu, Țara Aurului și Duhului lumii, de azi, nu mai ai nici un miligram de aur, și, tot de azi, ești Culmea Prostiei și Bolii, Model Mondial pentru Prostie și Boală!**”» etc.

A șaptea „radiografie”. (6) A șasea parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, relevă, în aceeași tonalitate pamfletar-vulcanică, în același vîguros clamor sempitern, așa-zisa „democrație liberală” a terorismului / banditismului de „bănescian stat reformat”, „haosul multilateral-dezvoltat și programat” pentru că: **a) «...valorile culturale nu se pot susține, în mod real și stabil, fără valorile moral-religioase**» (p. 134 sqq), adică fără „valorile Ortodoxiei”; **b) «nicio orânduire n-a respectat omul... - deci nici pe Dumnezeu ! - , dar niciuna nu l-a înjosit atâta pe om cât orânduirea „haosului programat” și a „haosului multilateral dezvoltat”, cea a zarafilor, „democrația liberală”, deh! - care vrea să ne convingă de absența lui Dumnezeu în ceruri și de prezența lui în ... bănci și în bancomate**» (p. 139 sqq.); **c) «prăpastii sociale, viduri de comunicare și piramide de truffie» = „acceptarea domniei răului în lume, a războiului sinucigaș și a veșnicei orbiri / anihilări a demnității umane”; [...]** **g) a renunța la „slujirea lui Dumnezeu” înseamnă a accepta robia Satanei „democratice și liberale”** etc.

A opta „radiografie”. (7) A șaptea parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, se constituie din «marginaliile și dezvăluirile în premieră», „marginalii” privitoare la «magia neagră a unei istorii a Românilor... făcută de trădători și de „alogeni”» (p. 161 sqq.): «...Toți mârlandii și toate „curvele morale” se înghe-suie, din toate părțile, să ne convingă de faptul că, noi, românii, nu mai suntem buni de nimic altceva decât de hoit. [...] **Pe pielea noastră, fojgăie tot felul de contracte, prin care, ce era al nostru din moși-strămoși, ni se dovedește, cu terfeloaga „legii” în față, că n-a fost niciodată al nostru, ci trebuie să fie al oricui, numai al nostru, NU!** Pe pielea noastră, trebuie să suportăm tot felul de **aranjamente „magice”** (de magie neagră”, **prăpăditoare de Neam!**), după care, când ne uităm în oglindă, nu mai dăm doi „bani răi”,

noi pe noi înșine...! Uitați-vă, numai, ce scrie pe HotNews.ro, miercuri, 19 mai 2010, 13:16: „Camera Deputaților a adoptat miercuri articolul 37 din *Legea educației în varianta Guvernului, prin care Limba și literatura română va fi singura disciplină care nu poate fi studiată și în limba maternă de către minoritățile naționale, informează Mediafax.*” [...] Jurnalul *Flacăra Iașului* este mult mai incisiv și mai „ager la ochi”, în această problemă gravă a României de azi: „Majoritatea deputaților a votat posibilitatea predării istoriei și geografiei României în limba maghiară. UDMR a ținut mult la acest detaliu, conținut altminteri și în proiectul *Legii Educației*. PNL și PSD au protestat cu vehemență și i-au acuzat pe pedeliști, udemerști etc. de trădare a națiunii române. [...] *Normal ar fi fost ca măcar aceste două discipline să fie asimilate de compatrioții noștri maghiari în limba română, limba oficială a statului în cadrul căruia sunt și ei cetățeni. [...] În SUA, geografia și istoria sunt predate în limba engleză, în Franța, franceza e unica limbă oficială admisă, în Grecia - limba greacă...*”. Autorul mai supune analizei în acest macrocapitol: «limbricii „epocii de aur” bășesciene, „juni” educați la școala uitării, a trădării naționale [...]», «...„drepturile colective” în Vestul-cel-Decizional-asupra-noastră-și-a-Istoriei-și-Ființării-noastre» etc.

A noua „radiografie”. (8) A opta parte a «Cazului Dacia...», de Adrian Botez, încordează timpanul / auzul istoriilor cu privire la «marea pustiire mondială» (p. 178 sqq.), la «pușcăria Duhului tuturor popoarelor», la «remediile de Duh Hristic contra Satanei», la profilul «conducătorului adevărat ca entitate constructiv-hristică de Neam», la „stăpânii procesului de globalizare”, la „războaiele informaționale”, la „guvernul mondial” / „guvernul conspirativ” („guvernul din umbră”), la „criza globală de sistem”, la «iluzia Libertății, Dreptății, Adevărului» în lumea contemporană, la „perfecționarea Planului Dalles”, la „Proiectul Harvard”, la «false descoperiri arheologice pentru a submina credința» etc.

Prin „Cazul Dacia...” de Adrian Botez, pare-se că Valahimea contemporană și-a aflat o puternică personalitate, un nou martir în lupta Sa pentru Dreptate întru Dumnezeu, în cumplitul război cu dușmanii de moarte - „din lăuntru” și „din afară” - ai Daciei, în cumplitul război cu imperiile ce continuă și azi să vâre și mai adânc săbiile, în rănile nevindecate - prin vitregele / vitregitoarele istorii - ale marelui, străvechiului și blândului nostru Popor Pelasg > Valah.

Gheorghe ISTRATE

Obsesia sonetului

“Crucea din muguri”, de Aurel M. Buricea

Aurel M. Buricea (pe care-l voi pomeni de aici în colo prin sintagma AMB) a făcut parte din echipa de zgomote bahice a lui Fănuș Neagu (Dumnezeu să-l odihnească pentru că tocmai s-a împlinit anul de la apusul acestui Patriarh al literelor) - echipă la care m-am aliat și eu mai târziu. Oricum eram frați de cruce.

Pendulul liric a lui AMB bate între matematică și arte, dar cu mai multă sonoritate către vers. Către sonet. Taina sonetului e o patimă mai veche - după cum observam în cronica la precedentul și cochetul său volum-liliput „Cântecul reginei”. O bijuterie tipografică de ținut în palmă, mereu la cititor.

Beneficiind de o prefață cu subtile observații făcute de eminentul profesor doctor Florentin Smarandache de la Universitatea de matematică din New Mexico, actuala „Crucea din muguri” (curios și curajos titlu cu nuanță evanghelică), „perindă”, așa cum precizăm mai sus, pe portativele sonetului. Îndărătnic precum toți matematicienii, dl AMB tresare de la formula clasică abba la baab și sparge tiparul sonetului în abba-cddc etc, din nevoia unei neîncasări rigide a substanței poetice. Culmea, această trădare chiar îi reușește - și iată, în primă audiere în această aula academică, finalul unui sonet recent: „m-ai făcut Doamne un cuvânt călător / între două lumi cine să mai vadă / cum se-nchide viața c-un singur zăvor” (p.9).

Și versurile curg între aceste deschideri și închideri și de clopote sonorizând uneori în allegro, alteori în piano, alteori în șoaptă neauzită, după cum este și simfonia destinului descătușat („în fiecare atom doarme un om” - zice poetul), destinele de la capătul căruia, zice tot el, „voi învăța dincolo limba de ger” (admirabil). De fapt, destinul poetului este un „fluviu fără început și fără infinit”, îndreptat către „neagra durere”. Uneori, pe acest traseu cade în tranșea disperării, zice „a trăi în cuget nu am putere” - dar imediat își

revine în diapazon eminescian, aproape calehiind „doar timpul se-aude în mine plângând”, precum o eternitate care nu mai vrea să moară.

Extatica eminesciană, de altfel, nu-l ocolește, ci îl obsedează. Citez: „aud nimicul lumii cum mă plânge” sau „din Cuvânt voi face mâine alt mormânt”. Laudă acestor poeți care nu-l uită pe Eminescu și merg cu el în dulcea dumbrevă din Ipotești. Cum altfel să mai poți defini „de-ar fi câteva litere pe-o piatră moștenire” sau „atât de mică terra noastră pare / lacrimă neagră privită-n ochi invers”.

În mod ciudat, bacovianismul e mult mai absent decât în volumele precedente. Aici, directitatea lui AMB este divinitatea-născătoare și perfecțiunea omului - deci și a artei. AMB dovedește și prin această carte că, trecând prin „Crucea din muguri” trăiești evoluții până la rodul gândirii și al visării. Verbul șlefuit o viață întregă promite eternitatea poeziei.

AMB confirmă că nu a abdicat de la zidirea perpetuă a verbului în el însuși, ca într-o matcă regenerativă „poem de iubire scris de natură”, „suflete în galbene lanuri de grâu” (l-ar fi încântat pe Fănuș)... „taina facerii m-a scos din calendar”. Si toate aceste desprinses dintr-un singur sonet „liber”. Corect observă prefațatorul Florin Smarandache foșnetul acestor „sonete mișcătoare”.

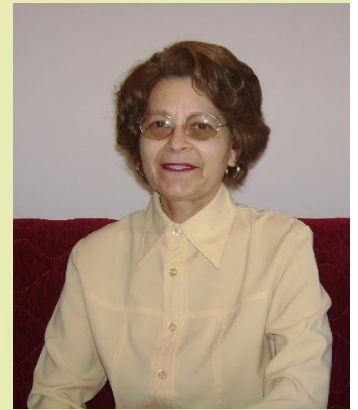
AMB plutește prin pulsul unor iubiri devastatoare, prin arhipelaguri onomatopeice, prin nectarul credinței, până a se opri într-un „stup pustiu care miroase-a tămâie” precum zice Domnia Sa.

Deși pare o litanie, combustia acestor sonete izbucnește printr-un râu subteran clocotitor, mărturisit „realul din mine-i adâncă rană” matricea ființei sale trăind fiorii în-finitului.

Dovadă, ultimul vers care închide volumul „orice sentiment în sonet există”. Punctum.

Livia CIUPERCĂ

Nenuntirea

E posibil ca-n zilele noastre scriitorii să-și întoarcă fața (și/sau penelul) înspre lumea „ce gândea în basme și vorbea în poezii”, adică în pilde, conturând un univers, nu neapărat fastuos, ci mai degrabă pilduitor?! Răspunsul este afirmativ. Și-un exemplu ni-l oferă **Gheorghe Andrei Neagu** cu-a sa baladă mitică, *Nunta neagră*¹, înțelegând că omul este o creație de esență divină care, aflat sub protecția zeilor atotstăpânitori, a învățat de la ei *abc-ul* vieții. Să iubească, dar să și urască. Să admire frumosul, dar să fie și orgolios. Să ofere ofrande, dar să fie și iuți la mână. Și-n așa conjunctură a miticului, omul ar putea crede că totul i se cuvine.

Legănat de cântecul orfic, pentru el iubirea înseamnă înălțare și împlinire: „*Ziua-și ridicase fruntea / Din pădurea adormită... / Potopind cu aburi zarea / Printre ramuri, cu beteala / Spumei împletită-n cețuri / Norii drumuri conturau / Zămisind cărări de visuri*”. Iată cum se reface un discurs de tip romantic, făclie întru perfectă și nestăvilită armonie.

Ce sugerează incipitul baladesc din *Nunta neagră*? „*Pe poteci, se-nalță vuiet / Izvodit de frunze moi / Când cu ochii plini de*

patimi / Mă îndrept spre ea, strigoi...” Iată prefigurarea unei fantastice povești de iubire cu impulsuri stranii, pline de suspens. Intuiție crescândă. „*Când scrii despre iubire, sentimentul te invadează, toate iubirile tale pierdute tresaltă, revin în memorie, se infiltrează în spiritul, în inima, chiar în trupul tău...*” - rostește Liviu Antonesei.² Și astfel imaginarul poetic traversează timpuri de falnic vis.

Poetul Gheorghe Andrei Neagu va reface povestea iubirii jertfelnice, după ritualul folcloric ancestral. Ne amintim de *Fata în grădina de aur*, unde eroul, un zmeu, va suferi din pricina iubirii neîmpărtășite și se va răzbuna pe rivalul său? Ne amintim de *Luceafărul* eminescian, cu un erou, făptură celestă care, îmbrăcând hlamidă mitologică, va transpara în dublă ipostază, cunoscând dezamăgirea? Ne amintim de-acel „*Crai Cripto, inimă ascunsă*” și „*rigă spân*”³ care e dispus să se smulgă din umbra-mpărăției sale pentru a-și apăra iubirea?

Asemenea și în *Nunta neagră*, eroul este o prezență enigmatică, un „*strigoi*” înobilat de extaz („*scăldat de spaime, / Și cu fruntea în țărână*”) și încântare pentru ființa iubită: „*O aștept ca altădată, / Să se nască din copaci / Alergând înflorată. / Și cu buze, ochi de maci / Să aprindă iar pădurea / Ca de-atâtea alte ori, / Într-un vals nebun ceresc / Ea zâmbind din ochi, cu timpul / Mă îndeamnă s-o doresc*”. Singurul detaliu care umbrește mult așteptatele clipe de înflorare întâlniri „*în pragul tainei*”, în tainica singurătate, este despărțirea „*de lume*”, „*de urât și de blestem*”. Prezența fetei pare o vestală. Momentul dureros este acela al nunții hărăzite. Fata își apără iubirea. Ia inițiativa: „*să fugim!*” Dar refuzul lui este dureros de tranșant: „*A fugi nu se cuvine!*” Nu vrea și nu poate-a tulbura „*al vremii sacru mers*” (cum rostește Hyperion, în poemul lui John Keats, Cântul I). Și cât ar vrea să se supună „*bătăii de aripe / A Timpului!*...”⁴ Voința fetei și decizia bărbatului iubit contrastează cu îmbrățișarea lor „*pătimașă*”. O ea - de un angelism diafan și-un el (o himeră hominoidă?!), pre-

cum un Werther, dominat de-o iubire eterată.

Acest moment crucial, de neașteptată și dramatică decizie, ne-amintește de o altă capodoperă a literaturii universale: „*în astă suferință a singurătății, cu inima aceasta tristă și rănită - mi-a apărut Ea, gingașă și sfântă, aidoma cum o preoteasă a iubirii sta acolo înainte-mi; țesută parcă din lumină și miresme, atât de delicată și spirituală; peste surâsul plin de pace și bunătate cerească împărăteau într-o divină maiestate ochii ei însuflețiți, și - asemeni unor nourele ce înconjoară aurora, buclele de-aur îi unduiau pe frunte în vântul primăverii*”.⁵

Prezența frumoasei fete, departe de cortegiul nupțial ce-i este destinat, alături de un mire impus, confirmă decizia vieții sale: „*Ea venise să-mi aducă / jertfa jertfelor supreme...*” Pare-o „*ciută*” jertfită pe altarul unei căsătorii, pe care ea nu o acceptă. Tânăra - „*cerească făptură*” (Friedrich Hölderlin) - arată precum o „plantă ce-i bolnavă și nu poate să-ndure soarele...”⁶

Și natura pare răvășită. Bland își despletete toamna ramurile clătinate-n vânt... Enigmatic peisaj de flori (pre)romantici (amintindu-ne de Byron, Novalis, Heine), la care concură „*cerul - roșu ca o rană*”, dar și mai grav, tăcerea „*de ger*” a zeilor. Doar apariția nuntașilor „*lălăind*” - cortegiul gălăgios - animă peisajul, înfiorând pădurea. Copacii par „*cuprinși de spaime*”, „*arde lumea vegetală*”. Zbucium și descumpănire!

Cât de mult conștientizează acel văl umbros al destinului care veghează asupra-le, strivind voința unei decizii tranșante. Deși se iubesc mai presus de fire, cei doi se lasă în voia unui destin implacabil, înlănțuiți de maleficul ce pulsează dinspre exterior: „*Port în mine gândul crud / Și las vântul să-mi usuce lacrima...*” Ei par a spune, precum Hyperion către Bellarmin: „*Noi nu suntem nimic; ce căutăm e totul*”.⁷ Cei doi îndrăgostiți sunt pregătiți a se jertfi întru iubire, înfruntând lumea și mentalitățile ei.

„*Trist, cutremurându-și clipa, / Dorul și-a zdrobit aripa*” - suferință tipic ovidiană.

Natura pare tulburată, iar în temple, „zeii stau la sfat”. Petrecerea-i ciudată: „Mesenii beau din vinul translucid / Curat ca lacrima mireselelor jertfite / În clipele când seucid iubiri”. Cine îmbie?, „Ura” și „Păcatul” (întrupări diabolice). „E vinul limpede și bun / Iar mirele e altul” decât cel iubit și dorit de mireasă. Îndrăzneț, mirele-și cere dreptul: un sărut care pare că ar fi „strivit” însăși „natura”, adică legile firii. Locul acela înmiresmat de prezența iubirii, ce ar fi trebuit să fie o „pădure de argint” - ca triumf al iubirii, devine, dintr-odat’, „ca de smoală”, adică o pădure îndoliață. Ce-au decis zeii? Ca el „să piară”.

Momentul culminant este prefigurată de „gemetele” pădurii. „Uitând de spaime”, el - să fie un astru-al nopții? - întrupându-se precum **Lucașfărușul**, sparge tăcerile, rostind: „Mireasa nunții o dorește!” Și-ntr-o clipită, din brațul drept al mirelui „lucește lama de cuțit”. O mică secvență de dramă antică.

Un gest „nesăbuit”, firește. Lama de cuțit e arma nechibzuinței, a lașității. Nu se ucide din iubire. Poți fi rănit sufletește, poți suferi, dar nu se cade să ucizi. În acest context, merită-a reflecta la ceea ce spunea Omraam Mikhaël Aïvanhov: „Să nu afirmă că fiindcă iubiți o anumită persoană, o distrugeți. Nu, aceasta nu înseamnă iubire, ci un măcel. Iubirea nu se pătează cu sânge, ea este mare și luminoasă...”⁸

Vizualizăm o contrapunere între planul terestru - cel al nuntașilor (aflați în brațele lui Bacchus, iresponsabili sau incapabili să realizeze situația), și planul înaltului - cel stăpânit de zeii care, asemeni ca în tragediile antice, se amestecau în controversele dintre pământeni. Și astfel, se produce o mutație transcendențială: „Și-atunci, la ceas nepotrivit / Lovesc...” Și-o ultimă „ofrandă”, o ultimă îmbrățișare, „în fața lumii înghețate”, a nuntașilor „mânași de gândul răzbunării”, dornici să „ucidă” un vis de iubire.

Impresionantă este structura compozițională a acestei balade cu străfulgerări mitice (care însumează 344 de versuri, dispuse în patru părți), în care deznodământul precedă conflictul. Textul debutează cu o fantastică descriere a unei naturi vegetale, martoră sensibilă, dar neputincioasă în dramatismul unei povești de iubire între două ființe care aparțin, genetic, unor lumi diferite. Abia din versul al 249-lea, putem recunoaște clasicul expozeu al incipitului, specific unui text de sorginte epică, cu... „a fost odată ca-n povești...”, pentru ca versurile imediat următoare, 250-251, să finalizeze drama lirico-epică: „și s-au iubit cum nu gândești / că s-au iubit vreodată”.

Moartea fetei devine somn în masa vegetală, contopire cu natura-mamă: „Ea doarme,

lebedă supusă / Cu trupul părăsit de zbor...”

A compara mireasa moartă cu aripile frânt-nemurire ale unei lebede înseamnă a omagia, în fapt, fragilitatea vieții în fața atâtor vicisitudini, la care te poate supune hazardul. Acest final baladesco-mitic (cu frisoane de tragism shakespearian) ar putea reprezenta, totodată, și un omagiu de taină al scriitorului Gheorghe Andrei Neagu, gândind la câteva capodopere ale culturii universale. Ne gândim la moartea lebedei-prințese din baletul **Lacul lebedelor**, de Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893); la baletul **Moartea Lebedei** (un solo poetic, pentru violoncel și pian), din suita muzicală **Carnavalul animalelor** (mai ales, în interpretarea memorabilei Anna Pavlova), de Camille Saint-Saëns (1835-1921) sau la romanul **Moartea lebedei** (1969), de Ion Grecea (1924-1999).

„Fiică a luminii”, **Lebăda albă** rămâne „fecioara cerească”, imaculata făptură întru jertfelnicie, întru slava „luminii, adevărului și armoniei” între cele două planuri care se impun a rămâne mereu în divină armonie: celestul și campestrul. Așa se explică „îmbrățișarea de ierburi”, „întâlnirea” sub „vălul nopții” divine.

Ea, imaculata lebedă, reprezintă însăși jertfa, jertfa cea primară - „la Mare-nceput”, „tribut al durerii”, contopire „de-a pururi...” (o Julieta și-un Romeo?; o Heloise și-un Abelard? un Paris și-o Elena? un Tristan și-o Isolda? un Lancelot și-o Guinevere?) „Trupurile” lor vor „polei” cărările veșniciei... „Ce puf atât de moale / Ne-nvăluie divin?” Resemnare sau refacere a armoniei divine?! „Adoarme lin și cerul...”

Ceea ce vom reține este doar o (virtuală)

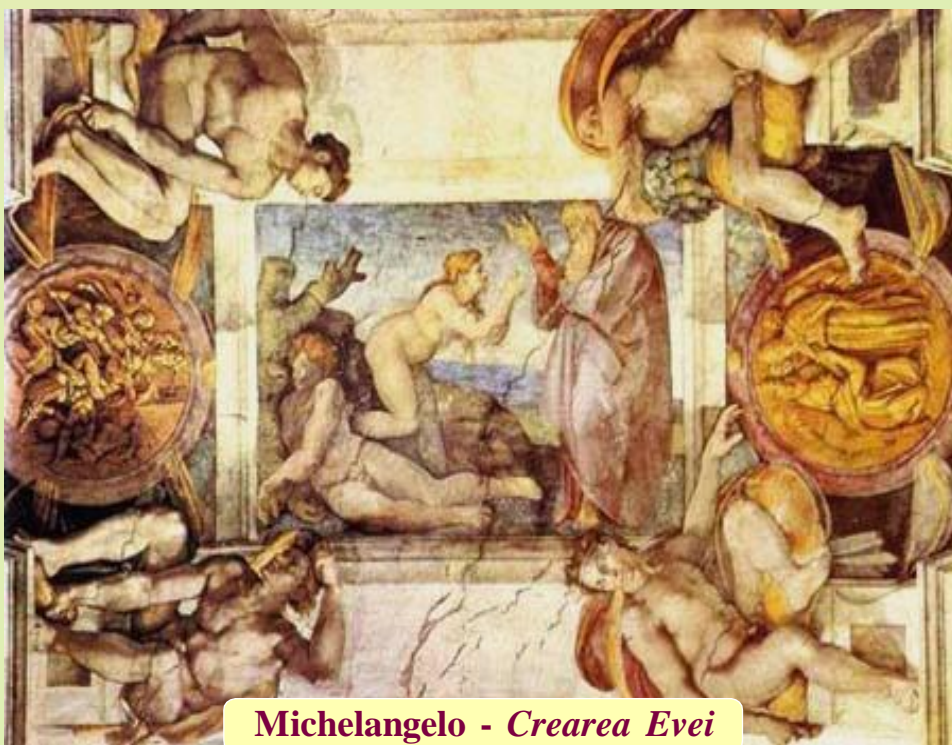
frumoasă poveste de iubire care va înflori întru eternitate, prin dulci amintiri, înnobilate de acorduri romantice: „Pe-aici veneam iubite / În zilele ascunse / Și ne iubeam în ierburi / Cu florile aprinse...”

În memoria noastră afectivă, efemeră, rămân doar regretele tardive și-un dor sfâșietor (de dulce, ar zice poetul): „Din contopirea pură / a dorului cu iarba...” „Dorul și-a zdrobit aripa...” Cu bogată omaginație, parcă am recompune basmul fantastic „**Frumoasa și Bestia**”, într-un peisaj ecvestru sublim sau... nuntita îmbrățișare întru eternitate dintre Quasimodo (monstrul clopotar) și Esmeralda (frumoasa țigancă). „Ce s-a ales din două vieți? / O mână de cuvinte...” (M. Eminescu)

Doar pădurea „plânge”, așa, ca să ne reamintească cine suntem - cine rămânem... „un finit (făptură de lumină) într-acest infinit (mărginire a nemărginirilor), scaldându-ne într-o infinitate de visuri...”, cum măiestrit glăsuiește întru eternitate C. Noica.

Note:

1. Gheorghe Andrei Neagu - *Nunta neagră*, Ed. Valman, 2010
2. Liviu Antonesei - *Despre dragoste*, Ed. Ars Longa, Iași, 2000, p. 134
3. Ion Barbu - *Riga Cripto și Iapona Enigel*
4. John Keats - *Hyperion*, Cântul al II-lea
5. Friedrich Hölderlin - *Hyperion*. II. Zante, Ed. Inst. European, 1998, p. 101
6. Friedrich Hölderlin - *Hyperion*. IV. Pyrgo în Marea (Hyperion către Melite). Ed. Inst. European, 1998, p. 136-137
7. Friedrich Hölderlin - *Hyperion*. V. Kastri în Parnas. Ed. Inst. European, 1998, p. 145
8. Omraam Mikhaël Aïvanhov - *Răsul înțeleptului*, Ed. Prosveta, 2010, p. 112

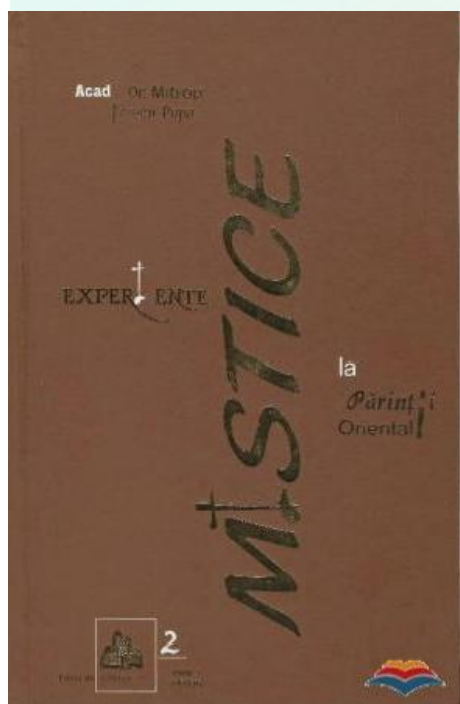
Michelangelo - Crearea Evei

Ioniță APOSTOLACHE

„Experiențe mistice la Părinții Orientali”, de IPS Acad. Dr. Irineu Popa,

Dimensiunea mistică a Ortodoxiei a constituit dintotdeauna elementul-cheie al tuturor elaborărilor teologice. Această afirmație se poate justifica prin faptul că, dincolo de teorie, în tradiția Bisericii noastre primează întâlnirea cu Mântuitorul Hristos, scopul suprem spre care tinde toată făptura „cea înțelegătoare”. Dincolo de zgura cuvintelor, experiența mistică a sfinților însumează în sine dialogul apofatic dintre Duhul lui Dumnezeu și duhul omului. În acest context, teologhisirea ia forma unei veritabile mărturisiri de credință, izvorâte din cele mai profunde trăiri personale și așezată în scris spre slava lui Dumnezeu și a Sfintei Sale Biserici. Asemenea capodopere, atât de rar întâlnite în actualitatea secularizată a lumii noastre, au menirea de a aduce eternitatea timpului sacru în efemeritatea și nimicnicia vieții noastre.

IPS Acad. Dr. Irineu Popa - *Experiențe mistice la Părinții Orientali*, vol. II, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 2012, 661 p.

Sub aceste criterii se desfășoară impresionanta tratare a Înalț Preasfințitului Acad. Dr. Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei. O laborioasă abordare academică, cu notă de experiență mistică, am putea spune, care așează sub semnul prezentului faptele și trăirile pline de măreție ale unor bărbați desăvârșiți în lumina negrăită a Harului Dumnezeiesc. De aceea, „atunci când nevoitorul este cuprins de harul lui Dumnezeu, tot ceea ce el simte nu poate fi cuprins în cuvânt” (p. 17). Materializarea acestui strigăt lăuntric reprezintă adevărata moștenire a Bisericii peste veacuri. Această dinamică lăuntrică a ideilor este surprinsă de Mitropolitul Olteniei în lucrarea de față printr-o interesantă prezentare sistematică. Iată cum este justificată transpunerea în scris a ideilor mistice la Părinții Orientali: „Deși experiența duhovnicească a sfinților este tainică, totuși Părinții Bisericii nu ne-au lăsat într-o totală ignoranță, ci s-au străduit s-o descrie într-un oarecare fel pentru a o comunica și altor iubitori de viață duhovnicească. În urma acestor destăinuiri, este adevărat, s-au pierdut multe din adâncurile trăirii mistice, tocmai pentru faptul că s-a încercat să se transpună în cuvinte ceea ce este prin definiție de negrăit. Evident, destăinuirea celor trăite de Părinți s-a făcut în limitele culturii lor, cu cuvintele și imaginile pe care le-au dobândit prin educația și trăirea lor. Din acest motiv exprimările lor, uneori, par să fie contradictorii, dar fără îndoială că în esență relatarea lor mistică este aceeași. Acest fenomen se datorează faptului că prezentarea lor are în vedere unirea sufletului cu Dumnezeu în iubire, și nu în descrierea vreunei simțiri psihologice. Alteori, în aceste mărturisiri, diferențele sunt atât de departe de linia tradițională, încât unii au pus chiar la îndoială ortodoxia conținutului lor. Am putea datora acest lucru fie filosofiei grecești, fie influențelor străine duhului eclezial de care unii trăitori

erau tributari. Pe aceștia Biserica nu i-a primit în rândul Părinților duhovnicești, ci dimpotrivă, i-a condamnat ca eretici” (pp. 18-19).

Lucrarea IPS Mitropolit Irineu este împărțită în șase secțiuni mari, distribuite la rândul lor pe capitole și subcapitole. Abordarea este una susținută etapic, realizând o analiză completă care pornește de la experiențele mistice primare, analizate în primul capitol sub tema „Mărturisirea de credință în Mântuitorul Hristos și martiriul în Biserica primară”, trece prin „filosofia religioasă și experiența personală în viața și opera lui Origen” (cap. II), tratează „Experiența soteriologică a «Logosului care coboară la mine» în teologia Sfântului Grigorie Teologul” (cap. III) și „Expectaza ca experiență mistică întru nesfârșita adâncire a sufletului în Dumnezeu în mistica Sfântului Grigorie de Nyssa” (cap. IV), ca în final să detalieze problema „Experienței comuniunii prin cunoaștere și îndumnezeire la Sfântul Vasile cel Mare” (cap. V) și a „Experienței spirituale și ecleziale a monahului în scrierile Sfântului Ioan Casian” (cap. VI).

După cum se poate vedea, lucrarea Înalț

**Mitropolitul Olteniei,
IPS Irineu Popa**

Preasfinției Sale se constituie ca un veritabil rezumat patristico-ascetic al celor mai importante experiențe și consemnări păstrate în viața și tezaurul scris al Sfintei noastre Biserici.

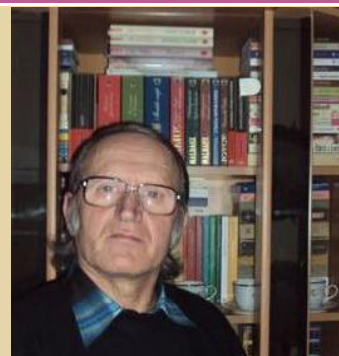
Experiența mistică a „Logosului care coboară în mine”, specifică hristologiei Sfântului Grigorie Teologul, este descrisă de autor în contextul teologiei „unirii tainice cu Dumnezeu în iubire”. Viața celui cu sufletul inundat de prezența desăvârșită a harului dumnezeiesc transcende realitatea creată și, fără să o urască, „poartă în sine însuși totdeauna curate chipurile dumnezeiești, neamestecate cu chipurile pământești înșelătoare” (p. 349). „În felul acesta - notează Mitropolitul Olteniei -, omul ajunge în relație cu divinul, «oglindea nepătată a lui Dumnezeu și a celor dumnezeiești». În această comuniune, el «primește Lumina în locul luminii» și, cu nădejde, chiar de pe acum, roadele veșniciei, adică «petrecerea cu îngerii și cu toți sfinții în Duhul lui Dumnezeu»” (p. 349).

În concluzie, putem spune că lucrarea IPS Părinte acad. dr. Irineu reprezintă cu mult mai mult decât ceea ce am putea numi o simplă carte. Creditată de o elaborare minuțioasă și așezată într-o formă cu totul specială, tratatul „Experiențe mistice la Părinții Orientali”, vol. II, se poziționează valoric alături de cele mai importante elaborări mistice realizate până în prezent în teologia românească.

Michelangelo - Bacchus

Geo GĂLETARU

Robul acelei lacrimi neînvînse

îngândurat pe malul unui lac purpuriu,
îngândurat să aștepți ceea ce nu vine.
spaima de a deveni o iluzie săracă
sau sintaxa fericită a unei întâmplări de demult.

„ce vrei să spui, muritorule?” șoptește
iedera nopții.
„ce vrei să adaugi acestui adevăr atroce?”

nimic. sunt robul acelei lacrimi neînvînse
care-și aruncă umbra pe lacul purpuriu.

fără cuvinte eu duc povara neputinței,
fără cuvinte iarna își scutură fructele
înghețate în mine.

Tic-tac

cuvintele acestea îți vor hotărî soarta:
vei muri și vei învia la umbra lor,
vei trece pe malul celălalt liniștit și împăcat.
silabele cad ca o ploaie glorioasă
pe mâinile tale: o calmă beatitudine.
și nu mai știi ce rămâne în urmă,
o adiere nevinovată sau un dezmăț
de sunete indestructibile: cenușa negării,
victoria întunericului în labirinturile
sonore.
atât să fie semnul că încă adulmecii
flacăra care îți dă târcoale: viața
e tic-tacul acela care se îndepărtează.

De mână să te ducă îngerul

să vină să te ia cu el îngerul,
de mână să te ducă îngerul acela, prin triste
panoplii de rouă, patria
greierilor și păienjenii ei de argint,
nimic în urmă, doar tunetul auriu
al unei depărtări impenetrabile, colina
cu pulberi călătoare, aici și gestul
cu câtă necredință înflorește, cumplită
beatitudine a ființei fără de prihană,

să vină să te ia cu el îngerul,
de mână să te ducă îngerul acela,
și doar uitarea ca un crâng fosforescent
și pulberea ei călătoare...

Minunatele erori

noaptea vine de niciunde.
mâna ta o acoperă.
o răsuflare de înger.
un gol imperturbabil.
pomul cunoașterii
într-o vâlvătaie rebelă.
sub el se nasc
minunatele erori,
trădările festive.
sub el plânge
aleasa inimii tale
cu capul pe
un munte de vată.

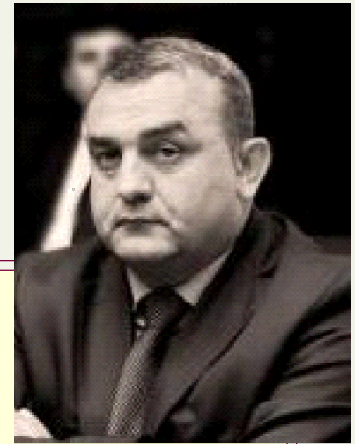
„cât despre cele ce sunt,
ele vor mai fi.”

vor mai fi?

Lacrima ta pe colina îngândurată

trăiești respiri ești fericit
e anotimpul flăcării
iarba galopează prin suflete
ca o iluzie a verii
necunoscute sunt chipurile amiezii
din ele se nasc aceste întâmplări atroce
necunoscute sunt căile stelelor
de sus și de jos
un grăunte nedezmințit al materiei
cântând în inima fără prihană
un greier cosmic un declic apocaliptic
esența saltului în gol de mână
cu îngerul negru
cine locuiește singurătățile albastre
dincolo de ele e tăcerea invulnerabilă
cât să vorbești cu lunatica splendoare
prin crânguri purpurii cât să aștepți
secunda suspendată deasupra neantului
o bătaie de aripi în cerul asurzitor
un incendiu al silabei inocente în mlaștinile
gândului
cascada clorofilei incendiind clipa pe
câmpia orbitoare
la marginea vieții: această bucurie săracă
a crinului fără memorie
el străbate pânza freatică a timpului
el e lacrima ta pe colina îngândurată

Lulzim Tafa (Albania)

Lulzim Tafa s-a născut (2 februarie 1970), în Lipian, aproape de Prishtina (Republica Kosova). Aparține generației poezilor anilor 90 din cea mai grea perioadă pentru poporul albanez din Kosova, care fusese amenințat cu eliminarea masivă de nebuniile războaielor din Balcani. Școala elementară și liceul la Lipian, iar studiile de drept și cele ale magistraturii le-a absolvit la Facultatea Juridică în cadrul Universității din Prishtina. Între timp, la Universitatea Publică din Saraieva, a susținut teza de doctorat devenind doctor în științe juridice. Concomitent cu cărțile științifice, este autor și a numeroase alte publicații din domeniul literaturii. Până în prezent a publicat următoarele volume de poezie: „Sângele nu devine apă” (Ed. Rilindja, Prishtina, 1993); „Metafora Tristeții” (Rilindja, Prishtina, 1997); „Planetul Babilonului” (poezie dramatizată, Rilindja, Prishtina, 1999); „Mai am încă două Cuvinte” (Ed. Faik Konica, Prishtina, 2011); „Treabă de Diavol” (poeme alese, Ed. Gjordan-Studio, Saraieva, 2011); „Ekspozitie cu vise” (Amanda Edit, București, 2012). Este tradus în câteva limbi mondiale, a fost laureat a mai multor premii literare, fiind cuprins în câteva antologii. În aceleași timp, este cuprins în activități diferite din domeniul Drepturilor Omului. Scrie poezii și piese teatrale, dar se ocupă și cu critică literară și publicistică. Este profesor universitar în câteva universități din Kosova și străinătate. Actualmente este Rector al Universității AAV. Trăiește și creează la Prishtina.

Ai adormit sub lună timpurile (Ke fjetur nën hënë kohët)

Doar unghiile au rămas unghii
Ziua de mâine ne aduce ceva nou
Cu bătrână cea de ieri ne-am însângerat.
CALUL ÎN PLOAIE
Câte picături te-au bătut în acea zi
Când veneau și alți cumpărători
Vânzători de struguri și bostani
Pentru a schimba destinele.
El își ridică privirea spre cer
Soarele n-are de gând să apună
Nici azi
Ploaia se va opri într-o zi
Într-o zi da într-o zi.
Se spune că ploaia nu topește calul
Calul care zace în ploaie și se uscă în
adiere
CALUL FĂRĂ NUMĂR
FĂRĂ FRĂU
FĂRĂ DUMNEZEU
CALULABURIT ÎN PLOAIE.

Ai dormit sub lună (Ke fjetur nën hënë)

Nu ți-e milă de mine?
Nu cumva soarele ți-a atacat ochii?
Ai dormit sub umbra lunii
Și nevrând te-am băgat în cântec.
De ce plângi?
Nu ți-e milă că ochii
Vor veni în cântecul tău
Și voi uita calea-ntoarcerii?
Din vaietul răutăcios,
Din visul cel negru,
Te rog nu plânge
Nu ți-e milă de mine, copilo?

Duminicile nu mă strigă (Të dielave mos më thirr)

Duminicile nu mă strigă
Se poate să nu mă trezesc
Pe veci rămânând în somnul morții.
Nu uita momentele înghețate
Doar duminica alege ziua ta.
Pentru tine, când voi muri
După șapte munți,
Voi căuta numele tău.
Ah!
Cum de nu mai vii în celelalte zile.

Măine (Nesër)

Ne vom așeza din nou Teuta
Pe scaunele de lemn
Să ciocnim pahare sticloase
Ca destinele, ca inimile.
Din nou să ne așezăm
Amintirile să le trăim
Să citim versurile
Noptilor scrise.
Dă-mi ochii să văd soarele
Cum cad stelele
Cerule cum cade.
Ne vom așeza din nou, Teuta
Să povestim visele
Noptilor scrise.
Cu ochi deschiși
Să ne prindă zorile
Din nou ne vom așeza
Pe scaune de lemn
Atenție Teuta
De Viață
De Moarte
Atenție...

Țin minte chipul tău (Fytyrën ta mbaj mend)

Țin minte chipul tău
Sângele - lacrimă înghețată
Acoperindu-mă.

Țin minte limba ta
Șarpe - otravă neagră
Înfășurându-mi destinul.

Când tu dormi
Eu mă trezesc
Cu amintirea ta.

Oraș antic (Qyteti i lashtë)

O adiere ușoară bate înghețată
Orașului antic vântul îi scutură pleoapele.

Nu sunt nebun să te vreau
Oraș antic al primei iubiri.

Cu palmele drumuri să măsurăm
Oraș antic fără castel de piatră

Care merge ca ceasul.

Teuta (Teutë)

Diseară te chem Teuta
Să mergem la cârciuma Otrava
Pe care limba ta o scoate.
Ochii tăi - prevestitori de gheață
În ramura spartă
A destinului mut.
Teuta, ție ți se-nchină zeii.

Gheorghe A. STROIA

Cromatică iubirii – astrala cale cătred împlinirea umană

De formație profesională exactă, deținătoare fiind a unui recent titlu de doctor în economie (la numai 28 de ani - cu certitudine acest lucru reprezintă o performanță), **Nicole Vasilcovschi** se dovedește profund legată de literatură, de poezie, de limbile străine (cele ale Extremului Orient - predă ore de limbă japoneză la Palatul Copiilor din Suceava). La prima sa lansare de carte, autoarea a fost prezentată de scriitorul și artistul plastic sucevean Severin Constantin, care a devenit susținătorul tuturor demersurilor literare ale tinerei poete. De ce scrie Nicole Vasilcovschi sau - mai bine-zis - ce reprezintă poezia pentru evoluția sa spirituală? Fără a avea pretenții asupra unei abordări exhaustive, vom încerca să descoperim câteva dintre nuanțele poeziei sale, ale universului său liric.

Există nevoi umane, dincolo de cele materiale, vremelnice, care strigă precum apa limpede a unui izvor gata să țâșnească spre

lumină, făcând din firea umană un laudatio al harului, cu care doar sufletele nobile au fost înzestrate. Dincolo de griji, nevoi mărunte, frământări sau nesfârșite chinuri materiale, dincolo de neputințe ori limite impuse, dincolo de infirmitățile trupului, există un loc în care Eul se simte frumos, împlinit, puternic, aprins de aspirații înalte, mânat de curate dorințe. Poate tocmai de aceea, cerurile se colorează atât de divers, în nuanțe depășind cu mult spectrul curcubeului, stelele ard atât de puternic, bulevardele sufletului sunt luminate de felinare aprinse, zămislitoare de sacra lumină a poeziei. În prezent, există o paletă largă de exprimări lirice (poeti), încât cititorului modern îi este uneori facil, alături de dificultate să facă alegerea corectă, pe măsura așteptărilor (preferințelor) sale sau să ceară (cu suficiență luciditate) avalanșa de poezie modernă ce se îndreaptă spre el. De cele mai multe ori - cu certitudine - va ști să aleagă poezia înălțătoare, motivantă, pozitivă, ce-i va inspira stări de fericire, atât de necesare combaterii suferințelor existențiale în cotidian.

O astfel de poezie, cu parfum juvenil, dar încărcată de o anume maturitate lirică, propune și Nicole Vasilcovschi, prin ultima sa plachetă de versuri, intitulată **Poemele eternei regăsiri** (Univers Științific, București, 2011). De ce *regăsire*? De ce *eternă*? De ce *poeme*? Pendulând într-un univers propriu - construit du-

pă principii mai mult sau mai puțin raționale - printre stele, ceruri limpezi, în prezența persoanei iubite, Eul înțelege prin „regăsire” - limanul sufletului, tărâm de odihnă și liniște: „*Suntem noi,/ rătăcim prin vis/ pentru o realitate fără ecoul/ spulberării momentului proiectat/ în viețile care uită să aștepte*”.

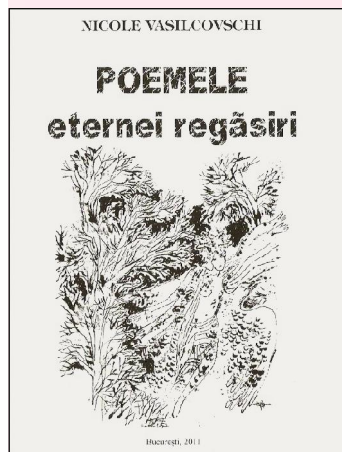
În această stare pe vis perpetuu, liricul este inovator, creând sinergie. Interesantă în „*Poemele eternei regăsiri*” este lipsa titlurilor, fiecare grupaj de versuri, marcat distinct, conturând o nouă stare, un inedit tablou liric, o oprire la stațiile sufletului, cuminecat din lumina astrelor. Printr-un vers calin, de factură modernă, sunt așternute în fața cititorului dileme-aforism, panseuri-balsam, aducătoare de senin, purtătoare de esențe inițiatice: „*Vrei să-ți descrii sufletul?/ Deschide drumul spre universul/ de mâine, pentru visul de ieri.*” sau „*Nu avem ani,/ suntem o energie/ într-un corp transformat./ dar rămânem aceiași,/ în substanță*” ori „*Universul are o muzică/ prea puțin cunoscută de noi și un/ peisaj prea puțin observat.*”

În versurile prezentei plachete, așa după cum era normal, se insinuează subtil și misterios - în același timp - o romanțată poveste de dragoste, nu atât a unei iubiri telurice, cât ale unei iubiri astrale, celeste, nevinovată prin subtila doză de edenic, sublimă prin stările de beatitudine și încântare insinuate. Iubitul

este aidoma unui îndepărtat pulsar, a cărui lumină atinge vibrant corzile sufletului înflorindu-le. Până la urmă, iubirea este (și trebuie să fie) încântare, împlinire, vis și speranță. Spre deosebire de exprimările inoportune ale poeziei p(ro)stmoderniste (manifestate prin stările contrarii și amalgamul de sentimente ce fac imposibilă segregarea substanței lirice și, implicit, confuzia creată în perceperea mesajului) „*Poemele eternei regăsiri*” - parte a unui reverberant instantaneu fotografic - îmbracă obișnuitul lemn de brad al ferestrei (ochiului) în muguri de cedru, în parfum de santal, conferindu-i lirism și noblete: „*Petale de crini îmi îmbracă sufletul,/ iar tăcerea nopții mă învăluie/ în catifeaua rozelor./ Mi-e dor să te îmbrățișez/ în fotografia speranței*”

Nobletea liricului este dată și de tonul poemelor - sobru, matur - probând erudiție și generozitate în exprimare. Cuvintele descriu iubirea în termenii pe care sufletul îi înțelege, fără a deveni frivolă, ci păstrată la nivel de înaltă aspirație a eului. O iubire platonice, rară, frumoasă, în care predominante sunt sentimentele, mai ales cele de împlinire, de autorealizare. Mesajul unei astfel de iubiri este pe cât de subtil, pe atât de înălțător: despovărea sufletului de tot ceea ce nu prezintă importanță, de căutarea și descoperirea aspectelor cu adevărat valoroase ale vieții, de însușirea sim-

plității simțirii, ca precursora a fericirii. Fiecare dar primit poate fi privit ca motiv de neașteptată împlinire: „Oare unde și când te voi regăsi?/ Caut în univers, scutur astrele/ și nu observ infinitatea/ privirii tale...”

Versurile din „Poemele eternei regăsiri” sunt tandre, expresive, simple, îmbrăcate în aură inocentă, de fermecător mister, uns cu mirul cunoașterii. Un mir aromat de lumina pură, culeasă în pelerinajul peste căile înstelate ale cerului și dăruite cu generozitate iubitorului de poezie. Iată motivația de a scrie, exprimată prin însuși crezul autoarei: „Simt atât de puternică/ setea de viață.../ Uneori mă hrănesc din/ singurătate./ Am început să scriu în/ imensitatea naturii unice, indescifrabile/ fascinante./ Am învățat din multe cărți/ mai mari ca mine./ Așa că te invit într-o/ călătorie în lumea versurilor și a celor/ mai frumoase visuri, dincolo de clipe/ și pași, de umbre și spaime.” Ubicuu este visul - ca evadare, ca speranță, ca modalitate de expresie artistică. Un vis pozitiv, capabil de a conferi liricului puterea de a aduce briza de proșpețime necesară, peste simțurile otrăvite de metastaza cotidiană, de a aduce puțină substanță re-vigorantă pentru tratarea cearcănelor sufletului, de a induce dragoste de viață. Nevoia de o lume mai bună (transformarea peisajului cotidian într-o scenă mai caldă și mai primitoare - nebântuită de molime ucigătoare) trebuie să devină dorința fiecărui Om.

Periplu de (și prin) gând, cău-

tare febrilă a frumosului absolut - ca parte a întregului universal, nevoia - ca manifest al purității morale, „Poemele eternei regăsiri” reprezintă iubirea - ca împlinire a unui vis astral. Dar, ce poate fi Poezia, dacă nu starea sufletului la un moment dat, împrumutând câte puțin din toate nuanțele Spectrului? Ce poate fi Poezia, dacă nu apă din izvorul sufletului - altar al libațiunii? „Fiecare suflet are poezia lui, nedumeririle, mirările lui, filosofia lui despre tot ce-l inconjoară, își trăiește miracolul în spațiul în formă de măr ce i-a fost dat de creator. Fiecare suflet e o lumânare, un chibrit și o boare de vânt. Dacă n-am vibra, ne-am stinge tăcând tăcerea pietrelor, până când ne-ar umple, venind din adânc, zborul primei clipe fericite a inimii de poet.” (Mariana Fulger).

„Poemele eternei regăsiri” conțin nuanțe ale cuvintelor dezbrăcate de balastul formelor exagerate, dar esențializate prin adresarea directă către inima însetată de poezie. Un drept pe care Nicole Vasilcovschi și l-a însușit pe deplin, amintind de spusele poetului Greciei moderne, Ghiorgios Seferis: „Nu vreau altceva decât să vorbesc simplu - să-mi fie acordată această favoare,/ Cântul nostru l-am supraîncărcat cu atâtea muzici/ încât s-a scufundat încet, încet - / ne-am sulemenit arta într-un asemenea chip/ că fața ei a pierit sub aurărie/ și iată a venit vremea să vorbim cele câteva vorbe/ pe care aveam a le spune: mâine sufletul nostru își va ridica pânzele”.

Michelangelo - Ultima lucrare

Elena CĂLUGĂRU-BACIU

Versuri de noapte

A fost la început plăcerea

În plapuma-ți de cer albastru
Mi-a așez al sufletului punct
Să mi-l răsfeți cu muzici
De vioară să-mi treacă
De dureri și-a lumii oboeală
Mă contopesc cu tine-n vrere
Lumina să-mi pătrundă-n piele
Mă spăl cu ape neștiute
De-ale mele rele
Numai cu prună să-mi hrănesc
Trupul și sângele
Ce-mi curge-n vene.
La vânătoare am alergat
În veacuri
Cu bâta am lovit în animale
Să le smulg carnea,
Dorințe canibale
Dar au trecut tot veacuri
Până când am învățat în licuri
De stele că eu sunt om,
De creatură cu alte dimensiuni
Decât ale pădurii.
Am muzică în creierul
Cu neuroni
Gândirea este așternutul faptei
Și bâta, o rușine a ei
Din spațiul universului ales
Pentru om s-a cules
Copacul cu fructu-
Înțelepciunii, zemos
Spre un progres al altui
Univers căci slăbiciunea
Sufletului omenesc
E dragostea, dorința de sex
Ce omului îi dă plăcerea
Lăsând lumina sufletului
În clar-obscur, dureros
De aceea poate rușinos
Numai gândind alt înțeles,
Ai dat al unuia de născător,
Copilul, dar carnea te-ntoarece
În trecut
Simțirea către început, plăcerea
Mă-nbracă în vorba pe ales
Sensuri noi cu diamant
O-mpodobesc,
Dar câte forme ai încerca
Tu, omule de acest păcat
Nu poți scăpa.

Copilă dulgher

Eram copilă ca oricare
Blondă, aproape albă,
cu cărare
Și cărlionți îmi atârnav
Peste urchi ca două felinare
Cu nasul mic și ochii verzi
Și-ncrezătoare-n ce vedeam
În lumea mea de vis
Purtat de vânt în dans
Să fiu o buburuză-n zbor
Pe ici, pe colo, pe tavan
Să văd lumea-n picioare.
Mă întreba un oarecare,
Ce vreau să fiu
Când mare am să cresc
Pe un picior mă răsuceam,
Zâmbind eu răspundeam:
Nu vreau să fiu păpușă
Nici doctoriță
ca să fac injecții,
Dar poate profesoară,
să fac lecții
Cu multe fete și băieți
Toți cuminiți și toți isteți,
Dar lumea s-amuza când
răspundeam:
“Dulgher”
Lumea era mirată,
murmurând
“Dulgher”?
E un cuvânt prea greu,
O meserie așa și așa
Pentru o fetiță atât de mică.
Ca să ridici o bărnă mare
S-o duci pe urmă în spinare
Să tai cu dalta-n ea
O floare cu pețiol
Petale și culoare
Și viață apoi
Să strângi în jurul ei.
Parfum o să îți trimită cerul
Să binecuvânteze talentul
De artistă în oricare domeniu
Tu bărnă vei purta...

Isabela VASILIU-SCRABA

Scriitorii invizibili

Într-o emisiune din 1986 de la Radio Europa liberă, Virgil Ierunca vorbea de o practică folosită de cenzura din perioada comunistă, anume de organizarea uitării în jurul scriitorilor indezirabili. După instalarea cu forța (armatei sovietice) a regimului comunist în România, practica «uitării» era menită să șteargă cât mai curând din peisajul cultural românesc numele unor scriitori "invizibili" în țară dar care continuau să publice în exil precum Mircea Eliade, Horia Stamatu, Nicolae Herescu, Octavian Vuia, Ștefan Teodorescu, D. C. Amzăr, Vintilă Horia, Emil Cioran, Alexandru Ciorănescu etc. Tot "invizibili" pentru cultura română trebuiau să devină și cei trimiși după gratii: Mircea Vulcănescu, Alexandru Marcu, Ion Petrovici, Petre Tuțea, Sergiu Al-George, Constantin Micu-Stavilă, Traian Herseni etc.

De organizarea uitării în jurul numelui său avea să aibă parte și Lucian Blaga în ultimii 12-15 ani de viață. În cultura românească atent supravegheată de oamenii Kremlinului, interzise de cenzură fiindu-i operele, marele nostru filosof intrase în pielea omului invizibil, fiind pus să scoată (cu mâna lui!) din Biblioteca Universitară de la Cluj acele cărți al căror autor fusese. Și totuși, Blaga cel invizibil a avut un avantaj care i-a lipsit lui Tudor Vianu cel atât de vizibil. Anume avantajul de a putea depune mărturie (în *Luntrea lui Caron*, publicată după abolirea regimului comunist impus de URSS) despre barbaria ocupantului militar al Țării, care s-a străduit să nimicească tot ceea ce hrănește mintea și sufletul unui popor, arzând cărți, biblioteci, documente, opere de artă, și, mai ales, distrugând metodic pătura intelectuală românească: "Acum se urmărește distrugerea sistematică a spiritului care a luat trup printre noi - scria Lucian Blaga. Se retează, brutal și cu fierăstrăul toate valorile, pentru ca urmașii noștri să nu mai găsească nici un sprijin spiritual și nici un temei de mândrie nicăieri și în nimic" (1).

Așa cum bine observa Nicolae Herescu, România, "cea mai binecuvântată regiune din Sud-estul Europei", ar putea oricând renaște

din punct de vedere material, dar reconstrucția culturii românești va fi o operă nesfârșită mai grea și mai de lungă durată. Dacă în ordinea materială se poate face apel și la tehnicieni străini, reclădirea spirituală a României nu poate fi înfăptuită decât de români (2).

Poate chiar spre a împiedica acest lucru, după căderea comunismului a fost declanșată acea nesfârșită campanie de culpabilizare a românilor întru cât sunt români, atât de bine orchestrată încât în paralel s-a putut (fără nici cea mai mică dificultate) "fura" și etnonimul românilor, prin masiva mediatizare în țară și peste hotare a confuziei dintre țigani (așa-zișii "rromi") și români. E drept că minoritatea "rromă" nu posedă o limbă proprie (limba "rromă") de la care să-i provină etnonimul, dar chiar și acest impediment a fost rezolvat urgent prin acel grosolan dicționar "rrom-român" contrafăcut la comandă și publicat imediat după 1990 de o editură a minorității maghiare (Editura Kriterion, București, 1991).

Și cum maladia cea mai virulentă și mai lipsită de leac a vremurilor noastre este cea care distruge însuși sistemul de apărare al organismului atacat, purtătorii și transmițătorii bolii post-decembriste particularizate de manifestarea publică a "rușinii de a fi român" au fost chiar vedetele noastre culturale, iar

Michelangelo - Prima lucrare

calea ei de propagare a constituit-o însăși mass-media românească (3). De pildă, unul dintre cei mai mediatizați scriitori de după 1989, «uitând» de participarea sa din tinerețe la construirea comunismului în calitate de conducător al uteciștilor din Institutul de istoria artei de pe lângă Academia R.S.R., mai «uitând» și de repetata sa participare - în calitate de ministru - la guvernarea țării în perioada post-comunistă (4), în 2004 s-a crezut în drept să înfiereze "obsenitatea" vieții politice românești de după 1990.

După același tipic de acționare atât de asemănător cu cel al SIDEI, și tot prin mass-media, li s-a furat românilor și numele nației lor. Mai mult chiar, la acest "furt" au contribuit (independent de voința lor), măcar bănește dacă nu altfel, toți cetățenii României obligați prin lege să plătească odată cu energia electrică și abonamentele de radio și de televiziune.

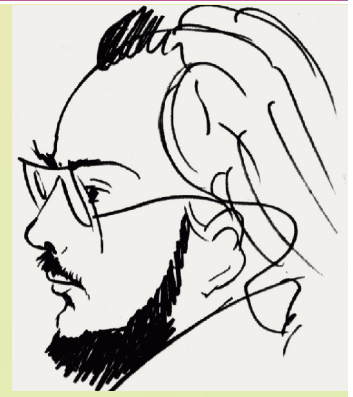
Cei care n-au fost de acord cu inocularea "rușinii de a fi român" și cu presiunea mediatică desfășurată pentru voita confundare a țiganilor (așa-zișii «rromi») cu românii (), s-au opus în zadar, ei fiind "cei invizibili". Cum este și autoarea rândurilor de față, a cărei prezență după 1991 în paginile diferitelor reviste culturale (Contemporanul - Ideea Europeană, Viața Românească, Convorbiri Literare, Steaua, Asachi, Familia, Archaeus, Nord literar, Acolada, Arges etc.) a tot fost invizibilă pentru cei care au alcătuit *Dicționarul presei românești până în anul 2000* apărut în post-comunism.

Note :

1. v. Lucian Blaga, *Luntrea lui Caron*, Ed. Humanitas, București, 1990, p. 302 .
2. v. N.I. Herescu, *Dreptul la adevăr*, Ed. Jurnalul literar, București, 2004, p.34.
3. v. Isabela Vasiliu-Scraba, CONTEXTUALIZĂRI. Elemente pentru o topologie a prezentului, Ed. Star Tipp, Slobozia, 2002, pp. 33-54.
4. Isabela Vasiliu-Scraba, PROPEDEUTICĂ LA ETERNITATE. Alexandru Dragomir în singurătatea gândului, Ed. Star Tipp, 2004, pp. 100-104, sau pagina web <http://isabelavs.blogspot.com>

Traian UASILCĂU (Republica Moldova)

Țersuri

Mașina securității

Ce bine lucrează această mașină,
Lucrează-n prieteni, colegi și-n poeți,
Doar ea nu va cere vreodată benzină,
Ci noi calmării, înscenări și agenți.

Încearcă și spune-i că n-ai nici o vină
Și n-o să lucrezi pentru ea... te-a zdrobit.
Ce bine distruge această mașină,
Ochește fantastic, nu e de greșit.

Dosarele-s grele, memoria-i plină
Cu-agenți și-i tot cauți în vechi amintiri,
Ce misterioasă e-această mașină,
Lovește din ziare, din cărți, din priviri.

Popoare dispar, zeu-n ceruri suspină,
Pământul de morți este zilnic mai greu,
Dar nu ruginește eterna mașină,
Strivește destine, surâde mereu.

În miresme îngropat

În zori o să ne-atace trandafirul,
Trezii copiii, spuneți-le clar
Că a sosit minutul milenar
Să vă spălați pe suflute cu har
Și să înapoiați, golit, potirul
Ce duce-n Dumnezeu la ora șapte.
Veniți și încărcați-vă-n priviri
Parfumuri dense amintind psaltiri
Scrise de fluturii ninși pe cetate
La ora inefabilei jertfiri.

În zori o să ne-atace trandafirul,
Deja țintește suflutu-mi stingher,
În focul lui m-arunc cu patrafirul
Cusut din fir de stea și plătesc birul
De-a fi-n miresme îngropat ca-n Cer!

Psalmul zilei a șaptea

Am totul cât Te am pe Tine, Doamne,
Și n-am nimic dacă Te părăsesc.
Câmpii de lumînări nesecerate
În ochi-mi duc și tot Te preaslăvesc.

Nevrednic sunt de Tine însuși, Doamne,

Tăcerea mi-i mormânt, pe care-l cresc,
Netrebnicul de mine-s o tângire
La porți de iad și tot Te preaslăvesc.

Călugăr fără schit, n-am vreo chilie
În inima-mi pentru vreun cânt ceresc.
În leagăn dau mereu tristețea lunii,
Și-am înfiat-o și Te preaslăvesc.

În orice zi mă nasc și mor întruna
Și iar mă nasc să mor și să-implinesc
Condiția neantului continuu
Pe care-l birui și Te preaslăvesc!

Mama voia să fiu crîng de visare,
Prin care ceru-alunecă, încet.
Dar într-o noapte - nostimă-nîmplare -
Limba română m-a născut poet.

Tata visa sub ierbi în legănare
Să-i pot cosi tăcerea din brădet,

Dar, lăcrimînd, legitimă mirare,
Limba română m-a născut poet.

De-aceea-i sărut mîna și îi zic:
"Turlă a mea, alunecînd din soare,
Fără de tine n-aș fi fost nici boare,
Nici plop pe deal, nici clopot, nici nimic."

Inscripție pe catedrala de aur a limbii române

Nu se putea să nu provenim dintr-un neam
infinat, izvodit din lacrima strămoșilor daco-romani
și ctitorit în imensa Columnă a lui Traian.

Toate drumurile duc la Roma și pornesc de acolo,
"noi de la Rîm ne tragem" și voim spovada
unei zodii să ne spună spre care din țării
ne vrem tărîm.

Aici ajunși, vom scrie că limba noastră e
doina ce doinește în izvor și-această glăsuire
este limba unui popor ce-a izvodit din dor.

Suntem și scriem: limba română și ne
închipuim deodată că ea ar face parte din
poporul român.

Dacii unei patrii, care nu era decît Dacia lor
liberă, porneau la luptă cu năvălitorii,
purfînd pe buze, ca niște boabe miracu-
loase, cuvintele sacre ale limbii materne.

Noi vom fi rămas de-a pururi să fim în limba
română ca-ntr-o "acasă" a noastră, unde
oricine își poate avea chilia sa de duh.

Iubiți-vă copiii în limba română, dați-le în
dar cuvintele limbii strămoșilor voștri și nu
socotiți fără vreo trebuință acest unic, de
fapt, adevăr.

Sărutați-vă în limba română, să puteți auzi
în danțul sărutului vostru neprihănit
clinetul dulce și fără sfârșit al cuvintelor
limbii române.

Eu te sărut în limba română, tu mă săruți în
limba română și mână-n mână, unul lângă
altul, nedespărțiți în veci, suntem veghe-
torii fideli la dulcele fagur de privighetoare
al limbii române.

Dumnezeu la o cafea

De-o vecie viscolește
Cu luceferi, nu cu nea.
Astă seară mă răpește
Dumnezeu la o cafea.

Obosit, abia vorbește,
Turlă rară - vorba Sa.
Astă seară poposește
Dumnezeu la masa mea.

Taci mai bine, Te-odihnește,
Sunt, de vrei, tăcerea Ta,
Astă seară când oprește
Ceru-ntreg la poarta mea.

Și-o să pururi viscolească
Pacea Lui inima mea,
De-o să crească, să tot crească!,
Veșnicii în urma Sa.

Terezia FILIP

George Baciu și reveriile sale lirice din... vestiarul inimii

Profesorul și poetul argeșean George Baciu te întâmpină cu un zâmbet bonom. Are în ochi un fel de melancolie, poate chiar un pic de tristețe - moștenită, probabil, pe o linie cultural-lirică, dintr-o ascendență de tip Pillat, Bacovia, Nichita, Topârceanu, pe care o camuflează însă excelent în glumă și într-un zâmbet politic. Aceasta e nu doar o marcă a sensibilității, ci o calitate omenească destul de rară sau rar exprimată în vârtoarea vieții noastre mondene și moderne definită mai degrabă de orgolii și de o teatralitate fals afișată.

Evident, sunt subiectivă în această apreciere, îi agreez dintotdeauna pe cei sensibili și lirici, pe cei educați și pasionați, care confirmă că valorile sunt fundamentul educației și al oamenilor de calitate, iar când o școală are, ca profesori ori manageri, oameni sensibili, talentați și creatori ei înșiși, norocul este de partea discipolilor ei.

Răsfoiesc volumul *În vestiarul inimii* al profesorului George Baciu (Editura Tiparg, 2011) și lectura poemelor îmi confirmă ipoteza de mai sus, încât pot spune că înțeleg mai bine personalitatea profesorului, și didactică și managerială, privind-o din perspectivă lirică. Sunt sigură, de altfel, că atunci când în structura personalității unui individ, omul e dublat de poet, aceasta poate fi o garanție a calității sale. Desigur nu toată lumea știe și

acceptă aceasta, dar e lucru dovedit mai ales în educație. Cu un timp în urmă, japonezii confirmau, cu date statistice, că indivizii cultivați, educați și sensibili, realizează produse de cea mai bună calitate în orice domeniu, industrial, economic, artistic, social etc.

Titlul metaforic al volumului voalează ideea unei intimități sufletești și afective bine camuflată liric, căci trăirile poetice nu se petrec așa, la vedere, în poemele lui George Baciu, ci într-un spațiu tainic, rezervat doar sineității lui, în... *vestiarul inimii*. Poeții operează oarecum duplicitar: pe de-o parte tind să-și oculteze trăirile, iar pe de alta le comunică totuși strecurând în metafore adevăruri tulburătoare. Este și cazul poetului G. Baciu. Autodefiniturile și aserțiunile lirice din poeme se subsumează, și ele, ideii din titlu, tăinuind în metafore, trăiri și stări contemplative eminentemente poetice. Identificăm în *vestiarul inimii* o melancolie deghizată, bine încifrată liric și venită dintr-o privire poetică aparent ludică, ce deconstruiește sau dislocă elementele realului pentru a re-configura problematica lirică într-un amestec derutant de linii și contururi, de obiecte și planuri ce par a avea ca scop codificarea perfectă a traiectoriei și a interferențelor eului în real. Poezia devine astfel destul de dificil de decipat.

Poetul se ascunde eminent în metafore și jocuri deconstrucive derutante încât se poate spune că George Baciu scrie poezie spre a-și camufla emoția lirică, nu spre a o devoala. Singurătatea și discreția, melancolia și meditația sunt forme de participare a eului la realul dat, mai mult sau mai puțin perfect sau ideal, într-o permanentă raportare sensibilă atât la sine, cât și la cercul spațio-temporal imediat al existenței, la cotidian, ori la nivele mai îndepărtate, istorice ori cosmice.

Volumul, structurat pe trei componente - *Vestiarul inimii*, cu 48 de poeme, *Lieduri* și *Confesiuni* -, propune cititorului cel puțin trei problematici, cum ar fi: designul realului imediat, în care este angrenat eul poetic cu perspectivele, stările și sentimentele ce-l cuturează - suficiente pentru a argumenta o concepție lirică deja formată și statuată.

Poetul se autodefiniște într-o semnificativă imagine cu vagi ecouri dintr-o tradiție lirică nu prea îndepărtată, de... *copac*, cu *fântâna* înțelesurilor situată în rădăcini: „Sunt

copacul din deal obosit de păsări [...] Sunt copacul din deal cu cicatrice pe mâini/ și butoniere cât o felie de cer./ În fântâna din rădăcină stau mahnite/ înțelesurile lucrurilor în sine.” (p. 34)

Realul imediat ca spațiu al existenței se conturează numai în măsura în care intervine în traiectoria eului prin lume, definit de: copaci, străzi și asfalt, lună și noapte, oraș mucegăit, frunze fragile și foșnitoare, toamnă, drumuri și ploii etc., elemente ce trasează o schemă a lumii într-un design neomodernist ce exprimă mai degrabă stările eului decât un cadru riguros de existență.

Regăsindu-se în situații diverse și paradoxale, implicat și interferent cu lumea, poetul se autodefiniște instant și fugar, prin metafore izbucnite din *vestiarul inimii*, precum: așezat „*Cu tâmpla pe umărul ploii*”, trecând „*prin suflul pietrei*” și lăsându-și „*gândul pe tâmpla ei*”, umblă „*printre copacii cu trotuarele-n gură*” ori „*aleargă printre tâmplele ierbi*”, contemplă „*frunze gravide care nasc copaci*”, și, în fine, considerându-se nimic mai mult decât un Spartacus: „*Eu sunt gladiatorul din Capua/ rostit în dinții sinelui de lance./ ca o tăcere./ cu înăuntrul înafară./ atârnată pe genunchiul crucii.*” (p.31) Toată această interferare și convergență a eului cu lumea se petrece cu o anumită intensitate, până la a-și dizolva prezența în real, într-o comuniune totală cu lucrurile, pentru a deveni instanță impersonală și abstractă, înger: „*Nu mai am înveliş/ nu mai am înfățișare./ nu mai am miez de foșnet./ [...] / Am rămas un înger..*” (p. 38, *Nu mai am înveliş*).

Liedurile, erotice sau melancolice și meditative, definesc în 40 de creații netitate, doar numerotate, tot atâtea stări - iubirea, solitudinea, emoția, amintirea etc. -, unele chiar obsesia unei priviri, a unui chip, ca de pildă: „*În fiecare dimineață, ochii tăi căprui./ ascunși în picuri verzi./ îmmuguresc deasupra cerului/ [...] / Și când nimeni nu te privește./ aerul își rănește talpa/ prin culorile pletelor tale...*” (1) pe când altele enunță teama de singurătate: „*Dacă pleci, vara se va decolora/ Preatârziul orașului se va sparge-n umbre...*” (28). *Confesiunile*, mai sentențioase și mai lapidare, cu tență

gnomică și existențială, sunt stanțe, melancolice totuși, ce abstractizează la maximum și discursul liric și stările eului, bunăoară: „Adorm pe pieptul tatuat/ al crucii/ fără să știu/ că ieri am murit.” (p.102), aceasta, pentru că uneori lucrurile o iau înaintea reacțiilor eului. Alteori constată, în ton ironic: „Eu am venit să mă rog,/ diavolul trăgea cu urechea,/ certând lacrima apusă,/ pe trupul icoanei.”(p.100).

Stările astfel inventariate liric de volumul *În vestiarul inimii* indică și o anumită suferință și o încordare interioară fie jucată, fie reală: „Urlă tăcerea/ încolăcită pe sprânceana ferestrei/ prin care privește departele,/ tremurând a oboseli.” (p.14, *Când gândește luna*). Lucrurile cu spațiul gol dintre ele, devin, uneori obsesive amenințând cu vidul ori nonsensul: „Adâncul mă privește/ Cu orbul ecoului rămas gol/ În palma răsfirată a cămășii...” (p. 15, *Adâncul mă privește*) Astfel de inflexiuni meditative-lirice explică melancoliile poetului, căci peregrinările sale urmăresc de fapt, un sens ce vine chiar din substanța lucrurilor: „Alergam printre tâmpilele ierbii/ Și mă pipăiau mușchii/ Și nervii întâmplării/ os cu os.” (p. 16, *Alergam printre tâmpilele ierbii*) sau caută un sprijin precum în această rugă: „Fă-mă dor de frunză/ Ca să mă reazăm de gândul copacului/ Retras în ploaia din pleoape.” (p.21, *Rugăciune*)

Încă un aspect întru totul remarcabil: lumea poetică a lui George Baciu e cutreierată de-o inefabilă și obsesivă ea, amintind de o celebră *Evocare* a lui Nichita Stănescu - *Ea era frumoasă ca umbra unei idei/Ea era frumoasă ca umbra unui gând...* Instanță sau obsesie lirică, instalată-n universul liric al lui George Baciu și frecventând stările și reveriile eului, această prezență interlocutoare și referențială dă un farmec aparte multor poeme, justificând melancoliile și stările reflexive. Evanescentă și obsesivă, cu *părul înmuiat în lună* și stărnind *ninsori de stele* într-un grațios și melodic *ding-dang*, ea „îngheață auzul cuvintelor”, întruchipând probabil o visată și ideatizată prezență feminină ori poate doar o instanță poetică, parte a realului însuși, semnificând implicit nevoia poetului de interlocutor liric și existențial.

Transcriindu-și stările în astfel de metafore, în tăcerea și simplitatea ascetică a odăii, poezia este pentru George Baciu, nimic mai mult, nimic mai puțin decât o *hemoragie de suflet*, așa cum afirmă în *Poem de sfârșit*: „Un scaun, o masă, un vis./ o tăcere./ o hemoragie de suflet,/ un rând pe crucea din cimitir.” (p.119) Fiecare vers e „legănat de ciutura spartă/ a fântânii crescute înăuntru/ ierbii din mine”, (*Idem*) căci vine din visul ce-l acompaniază pretutindeni pe poet, ori din fântâna tainică situată la rădăcinile ființei.

Hrisostom FILIPESCU

Copiii, îngeri pe pământ!

Copii când sunt mici vor să devină adulți ca să aibă drepturi depline. Adulții vor să fie mai în vârstă pentru a fi respectați, ca oameni înțelepți, iar bătrânii vor să mai redevină copiii sau măcar adolescenți pentru a retrăi viața cu mintea de la apusul vieții. Niciodată omul nu a fost mulțumit cu starea sa și nu s-a bucurat deplin de vârsta aducătoare de daruri specifice și de clipa unică a fiecărei zile. Toate experiențele adunate, plăcute sau mai puțin plăcute, sunt lecții de viață, sunt „examene luate sau picate”, sunt întâlniri sau despărțiri de Dumnezeu.

Copilăria am vrea să dureze o veșnicie. Atunci poveștile prind viață și simțim că zburăm. Toată lumea, toate visurile, toate razele sunt ale noastre. Prichindeii nu știu de răutăți, au acea candoare, curăție și lumină pe care noi, adulții, am pierdut-o pe Cale. Cu suflete de pluș, ei sunt prezențe îngerești pe pământ. Dacă vrei să vezi Raiul pe pământ, privește în ochii unui copil! Când copiii se ceartă și își spun: „Te urăsc, nu mă mai joc cu tine niciodată!” Și încep să se joace separat. Dar după câteva minute, se joacă din nou și își împart jucăriile. De ce? Pentru că la vârsta aceea, fericirea este mult mai importantă decât mândria! Ce păcat că între timp noi am crescut!...

Când ești îngeraș mic și crezi că totul e posibil, că Luna chiar se uită la tine și că stelele îți zâmbesc și le pui nume, parcă lumea e mai bună, mai frumoasă, mai plină de viață. În timpul când trăim momentele magice ale copilăriei, citim povestea aleasă de noi și călătorim cu personajele într-o lume mirifică, avem convingerea că părinții noștri sunt un univers solid și stabil și ne simțim cel mai bine. Oare cum e alături de Părintele Ceresc când „ne citește povestea de seară”?! Când suntem mici cea mai „însăpăimântătoare” propoziție este „Te spun lu’ mama!” Oare cum ar fi atunci când am auzi „Te spun lui Doamne-Doamne!” De fapt din asta gustăm cu toții...

Un adult află ce puține știe atunci când un copil începe să-i pună întrebări. Pentru

că nu ceea ce îi lași copilului tău, ci ceea ce lași în copilul tău este important! Spunea cineva în glumă, că un copil face iubirea mai puternică, zilele mai scurte, nopțile mai lungi, portofelul mai gol, casa mai fericită, trecutul mai nesemnificativ, viitorul mai important și sufletul mai colorat. Iar Dostoievski era de părere că unui copil poți să-i spui tot, tot: „Întotdeauna m-a uimit cât de puțin cei mari, tații și chiar mamele, își cunosc copiii. Copiilor nu trebuie să le ascunzi nimic sub pretextul că sunt încă mici și e prea devreme pentru ei să știe ceva. Ce idee tristă și nefericită! Și ce bine își dau seama copiii că părinții lor îi cred prea mici și prea neștiutori, când ei, în realitate, înțeleg totul. Adultul nu știe că, până și în chestiunea cea mai dificilă, copilul îi poate da un sfat util.”

Cu timpul am crescut, lucrurile s-au complicat, noi ne-am complicat. Inimi frânte, orgolii, dureri, jertfe, invidii, greșeli, neputințe, lacrimi, toate au încondeiat paginile vieții fiecăruia. Acum, unii dintre cei ce au copii și nu numai, înțeleg de ce în copilărie, mama tremura când eram egoist, se supăra când eram nedrept și izburcea în lacrimi când o mințeam. Pentru că mult iubita mamă își dorea să cresc frumos!

Așadar, socotesc că în Biserică nu sunt tineri, adulți și bătrâni, ci doar tineri sau copiii de diferite vârste. Că poți să ai 16 ani și să te porții sau să gândești mai matur decât cineva de 28 de ani, sau să ai 31 de ani și sufletul și mintea ca la 85, obosit și trist cu oarece regrete melancolice, și poți să ai 59 de ani și să fii mereu proaspăt, plin de viață și cu lumina aprinsă în suflet. Sunt mereu copiii copii, copii mari și bătrâne copii. Prin copii ne descoperim dragostea necondiționată, ne reinventăm continuu, recuperăm iubirea și viața și mai ales regăsim copilul din noi de care, de ce să nu recunoaștem, uneori ne este așa de dor!

Și aceste modeste slove, le-a scrijelit pe un perete al inimii un adult care nu a uitat niciodată copilul din el...

Ion C. ȘTEFAN

Sfeșnic târziu, de Ioana Stuparu

Doamna Ioana Stuparu este o scriitoare bine cunoscută în mediul cultural bucureștean: poetă, prozatoare, dramaturg și critic literar, autoare, până în prezent, a șase volume de proză, teatru și critică literară, între care amintim: „Clipa de Lumină”, „Oameni de nisip”, „Grădina care s-a suit la cer”, „Cuvinte de mătase”, „Tovărăși de ultimă zi”, „Vera” și altele.

Cu o activitate atât de îndelungată, desfășurată temeinic, parcă după un anumit program de autoformare, ea și-a stabilit un stil propriu de exprimare: concis, sugestiv, simplu și convingător.

Cu volumul „Sfeșnic târziu” ne face surpriza unei rafinate comunicări în versuri, majoritatea creațiilor sale fiind scrise în stil clasic, echilibrate și expresive, corecte prozodic, dovedind talent, îndemânare și stăruință în potrivirea armonioasă a cuvintelor: „Am poposit pe țărnul plin cu alge / Când soarele ieșea se-meț din mare / Călcăm desculț pe cioburi milenare / Pe valuri se vedeau dansând catarge” (Tărâmul ireal, p. 5). „Tărâmul” dorit este cel al artei, în care autoarea își îmbracă gândurile cu delicatețe și sensibilitate: „Așează-mi pe umeri mantie de flori, / Încinge-mi

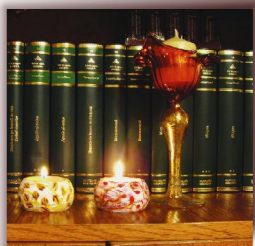
mijlocul cu brâu împletit / Din fir de beteală în multe culori / Sau unul mai simplu, din tei înflorit” (Atâta tristețe! p. 7).

Tematica abordată este surprinzătoare și diversificată: farmecul naturii și frumusețile patriei, copilăria și tinerețea, iubirea și împlinirea prin creație, admirația pentru câțiva înaintași ai culturii românești, între care: Iulia Hașdeu și Mihai Eminescu. Interesant mi se pare că tocmai versurile dedicate Luceafărului poeziei românești schimbă forma de abordare, exprimându-se în versuri moderne: „E sfânt, zic unii, fiindcă pleacă-n pribegie!... / Îl cunosc munții; / Pădurile îi pregătesc culcuș din ramuri și din flori / și-l învelesc cu freamăt; / izvoarele îl cheamă și-l alină cu susur blând, / să-i fie somnul dulce.” (De dragul lui Eminescu, p. 68). E o reușită de deplină, fiindcă, deși poezia pare modernă, poartă în versurile sale, cu succes, atmosfera eminesciană.

De aceea succesul este deopotrivă, egal: clasic sau modern, poeta găsește tonul cel mai potrivit, cuvintele ei se îmbracă într-o cununie melodioasă, dovedind talent și exercițiu artistic. De fapt, creația sa se înscrie pe linia unei bune tradiții românești, referindu-se la farmecul locurilor natale și al basmelor copilărești, pe care le-a ascultat odinioară: „Eu mai păstrez căsuța cu povești - / În ea m-ascund când vreau să fiu cu mine. / Acest lăcaș doar mie-mi aparține. / De vei dori, fii sigur, mă găsești.” (Căsuța cu povești, p. 27).

Îi urăm doamnei Ioana Stuparu mult succes pe mai departe, convingși fiind că avem de-a face cu o poetă adevărată, care își alege întotdeauna modul cel mai potrivit de exprimare, în armonie cu sensibilitatea și structura sa sufletească.

Ioana Stuparu

Sfeșnic târziu
Poesii

RAWXCOMS

Gheorghe UICOL

Greieri, vin, muzici -
alămuri risipite
în zori pe dealuri.

*

Omida săpa
aeroport sub coajă -
aștepta aripi.

*

Drepturi depline
garantate de ziduri -
au deținuții.

*

Am rămas uimit
privind cum merge un melc
pe cărări de gând.

*

Pe lacrima mea -
păianjenii de apă
trag linii frânte.

*

A pus pe țăntar
degetul arătător -
punct roz pe ie.

*

Analfabetul -
are o colecție
de mașini de scris.

*

În camera ei -
într-un ram de busuioac
plângea un înger.

*

Ursul alb din circ
privea Steaua Polară
mușcând din gratii.

*

Crucea de sub tei
era-n marginea mării
ancoră de dor.

*

Patul de frunze
cheamă în cânt de leagăn
razele lunii.

*

Gaița sculpa
omului de zăpadă
nasul de morcov.

*

Se aud colinde
copii cu căciuli albe
falsează la geam.

*

Dinspre pădure
cuvinte de dragoste -
cocoși în prier.

*

Capra din poză
scoase limba, țâfnoasă,
cătrecă privitori.

*

Cântau manele -
lângă cort, ce-ai fi dorit,
fugile lui Bach?

*

Luna a cerut
Terrei plată pe raze -
un sac de greieri.

*

Moartea hoinărea -
așeza cucuvele
noaptea pe hornuri.

*

Luna croiește
haine de întuneric
festionând zarea.

*

Cloșca ceruse
scurtă audiență -
venise toamna.

*

Scripcă de greier
pe frunza de brusture -
parfum de izvor.

*

Bunica-și spăla
în râul de platină
ghemul de riduri.

*

Ochii melcului
se roteau alandala
trei anotimpuri.

*

Tălpile fetei
sărutau iarba vara -
radiografie.

*

Simona-Ștefania LUPESCU

Dan LUPESCU

NEAGOE BASARAB sau Lamura spiritului românesc la 1512

Format la Bistrița - sanctuar european

Viața și opera sa, de o importanță covârșitoare, sunt după chipul și asemănarea Prea Bunului Dumnezeu.

Chip și asemănare întru Duhul Sfânt, care-și găsisese potir de aur și biserică umblătoare, vie, în efemerul trup de humă al Domnitorului român.

Dăruit cu tainice haruri, Neagoe Basarab este întruchiparea cărmuitorului tăcut, înțelept și smerit, totdeauna inspirat și sigur pe el, ales de Dumnezeu, într-o epocă anume, drept purtător al chivotului tradițiilor arhaice autohtone.

El dispunea de soclul de granit al unei vaste culturi - însușită la Academia de talie europeană care a funcționat în cadrul Mănăstirii Bistrița, din județul Vâlcea, dar și din ucenicia nemijlocită pe lângă Macarie tipograful, pe lângă mitropolitul Nifon, care îl considera *fiul sufletului* său, ca și pe lângă succesorul acestuia, Maxim (Gheorghe Brancovici), refugiat din Serbia în Țara Românească, pentru a nu fi ucis de turci.

Focar de cultură și far călăuzitor al spiritului ortodox în această parte de lume, Mănăstirea Bistrița rivaliza în prestigiu și importanță cu surata ei din Moldova, Mănăstirea Neamț.

Acad. Răzvan Theodorescu precizează: „Craioveștii sunt cei care (...) fac din Bistrița un sanctuar paneuropean. Bistrița este la 1500 (...) locul spre care vine toată crești-

nătatea care intra sub Islam. La acel sfânt de epocă iconoclastă, la Grigorie Decapolitul sunt imense pelerinaje. Bistrița și Oltenia devin locuri în care se recuperează ceva din ortodoxia numai părelnic învinsă”. (citad din Disertația rostită de acad. Răzvan Theodorescu în Sala Albastră a Universității din Craiova, cu ocazia solemnității de acordare a înaltului titlu de Doctor Honoris Causa, publicată în Revista *Lamura*, martie 2003, sub titlul *Spiritul Olteniei*)

„Ca urmare a neobositei munci cărturărești desfășurate la Bistrița - reliefează acad. Ștefan Ștefănescu -, s-au scris aici frumoase manuscrise, s-au realizat lucrări de caligrafie de o înaltă măiestrie artistică, s-a format o școală de iscusiți caligrafi. În atmosfera vieții cărturărești de la Bistrița a crescut și și-a format cultura Neagoe Basarab, cel mai învățat domn român până la Dimitrie Cantemir”.

În studiul *Istoria bisericii oltene*, publicat în monumentalul volum *Oltenia*, cu prilejul *Săptămânii Olteniei*, organizată la Craiova în octombrie 1943, în plin război mondial -, T. G. Bulat evidențiază: „Frumusețea de stil și înalta învățătură din cartea sa îndreptată către Theodosie, *fătul său*, se datoresc, fără îndoială, acestei atmosfere de înălțare spirituală bistrițeană”.

De reținut că T. G. Bulat se documentase cu acribie, întrucât teza sa de doctorat avea ca titlu *Personalitatea religioasă a voievodului Neagoe Basarab al IV-lea*, publicată la Craiova (fără an).

Contemporan cu Erasmus de Rotterdam, Nicollo Machiavelli și Martin Luther - embleme ale unui ev deseori luciferic, sângeros, plin de o teribilă cruzime -, uriașul Voievod-Filosof Neagoe Basarab reprezintă, cu strălucire europeană și vocație irefragabilă, de o jumătate de mileniu, Lamura spiritului românesc tinzând spre Absolut.

„Ferice vremi de sfințenie, cărturărie și ctitorie!”

Îndrăznim să avansăm ipoteza că, alături de Macarie, căruia îi fu ucenic sânguinos și devotat, atât la Bistrița, cât și la Dealu, viitorul domn Neagoe Basarab a îndeplinit atribuțiile de editor (în limbajul de acum) al celor dintâi cărți tipărite în Țara Românească: *Liturghierul* (1508), *Octoihul* (1510) și *Tetraevanghelia* (1512).

Țara Românească realiza, astfel, în domeniul nobil al tipăririi de cărți, o premieră absolută în ortodoxia sud-est și est-europeană, dacă avem în vedere că în Serbia acest fapt urma să se petreacă abia în 1552 (*Evanghelia*, tipărită la Belgrad), iar în Rusia după aproape șase decenii, în 1564 (*Apostolul*, imprimat la Moscova).

În *Scrisoarea adresată Sfântului Sinod al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei* în 2008 - exact la împlinirea primei jumătăți de mileniu de la tipărirea *Liturghierului* în limba slavonă -, în care argumenta, într-un stil calm-riguros, cu smerită evlavie, în cel mai expresiv și luminat de Dumnezeu studiu scris vreodată despre Neagoe Basarab, scrisoare prin care

cerea împlinirea obligației morale și creștinești de a-l canoniza pe ctitorul Bisericii Mănăstirii Curtea de Argeș -, Înalt Prea Sfinția Sa Calinic menționa: „Neagoe Basarab, din tinerețile sale, înainte de a ajunge domn al Țării Românești, a crescut în grija învățatului Macarie de la Bistrița, a învățat limbi străine, a înjugat la osteneala călătorărească și duhovnicească a tipăririi celor trei cărți de bază în rânduiala slujbelor bisericești și a crescut o dată cu zidirea Mănăstirii Dealu! Ferice vremi de sfințenie, cărturărie și ctitorie !”.

Neagoe Basarab rămâne, totodată, peste timp, un om cu o pregătire militară demnă de orice principe al epocii, un strateg, dar și un diplomat desăvârșit, care înțelegea curgerea vremurilor și privea curțile monarhice ale Europei de la înălțimea spiritului său enciclopedic. Tocmai de aceea Radu cel Mare are temeritatea de a-i încredința, la vârsta fragedă a marilor elanuri, misiunea de ministru de externe și îl trimite, în fruntea unor delegații cu drepturi depline, să negocieze în numele Țării Românești prin marile capitale.

Dar iată cum sintetizează acest aspect Î.P.S. Calinic: „Răspundea (n. n. Neagoe) în Cancelaria domnitorului de legăturile cu lumea externă, deși era (n. n. doar) cu ceva trecut de 20 de ani, având pregătirea culturală și duhovnicească necesară însușită în marea școală a timpului, Mănăstirea Bistrița - Vâlcea, știind graiurile țărilor vecine, conducând soliile prin țările din Occident și Orient, și cunoscând pe marii gânditori de atunci și scrierile lor”.

Sintetizând mozaicul de informații desprinse din volumul II/3, pp.307-309, din *Documente privitoare la istoria românilor* din celebra serie a lui Eudoxiu Hurmuzaki, acad. Ștefan Ștefănescu „traduce” în limbajul contemporan nouă: „Manifestând o mare capacitate de înțelegere a problemelor politice internaționale, dându-și seama de importanța factorului diplomatic în realizarea obiectivelor politice, Neagoe Basarab și-a creat, din elemente locale sau străine, un aparat diplomatic bine instruit, la nivelul diplomației europene a vremii, a desfășurat o vastă activitate diplomatică - cu scopul de a asigura țării liniștea necesară prosperității ei, de a face din Țara Românească un important factor politic în viața internațională. El se arăta de acord să participe și a militat chiar pentru crearea unei largi coaliții a statelor creștine împotriva turcilor, cu condiția, însă, ca în cazul victoriei, în eventualitatea modificării hărții politice europene, să se țină seama de contribuția Țării Românești”.

Cine privește cu atenție harta Europei de Sud-Est din acele vremuri este aproape im-

posibil să nu observe că spațiul carpato-danubian netransformat în pašalâc turcesc - Țara Românească și Moldova -, avansat mult spre Tracia, spre visceralele Imperiului Otoman, pare un bolovan imens, un teribil drob de sare, în fragil echilibru, care ar fi putut oricând să se rostogolească peste vintrele și boabele marii puteri din Sudul Dunării, ce metamorfozase în pašalâcuri nu doar toate țările din Peninsula Balcanică, dar și frumoasele capitale imperiale Budapesta și Viena.

Pisc al cârmuitorilor Europei din 1512-1521

Continuând reformele începute de Radu cel Mare și, în fapt, direcția politică impusă anterior de boierii Craiovești, Neagoe Basarab a promovat, din calcul diplomatic, supunerea aparentă față de turci, a amplificat relațiile negustorești cu Sibiul și Brașovul, orașecetăți din Transilvania, a apărut negustorimea locală față de presiunile tot mai mari ale concurenței străine, a pus ordine în domeniul legislativ, prin aplicarea aceluiași mod de judecată în întreaga Țară Românească și acordarea unei ponderi tot mai mari dreptului scris.

Ca un demn urmaș al lui Mircea cel Bătrân, singurul voievod creștin care l-a zdrobit pe Baiazid I, a acordat atenție maximă organizării unei oștiri puternice, realitate confirmată de actele de cancelarie din vremea lui Neagoe Basarab, în deplină concordanță cu principiile înscrise în testamentul său monastic și moral: *Învățăturile... către fiul Theodosie*.

A luat toate aceste măsuri, pe plan intern, dar și în politica externă, după ce „scanase”, din toate punctele de vedere, mersul lucrurilor în Imperiul Otoman, în toate țările învecinate - Polonia, Ungaria și cele din sudul Dunării -, în est până la Moscova și în vest, până dincolo de Veneția, Sfântul Scaun și Viena.

Conștient că vocația europeană a neamului său este moștenită direct din substratul daco-roman și din Bizanț, Neagoe Basarab a înțeles, ca nimeni altul în vremea sa, că trebuie să țină strâns în mâini hamurile echilibrului între cele două sau trei Europe.

Simultan, el a ajuns la concluzia că, în lucrarea sa de voievod-ctitor, gânditor, moralist și artist, se impune a se regăsi sinteza de mare rafinament a poporului român, insulă de latinitate, aflată la răscrucea tuturor pohtirilor imperiilor vecine.

Cele enunțate mai sus constituie tot atâtea linii de forță, vectori ai lucrării mul-

tilaterale a lui Neagoe Basarab, care i-au impus să fie, din toate punctele de vedere, un pisc al cârmuitorilor din Europa secolului al XVI-lea.

Anteu al românității și Ortodoxiei

Aidoma miticului Anteu, cel mai de seamă vâstar al boierilor Craiovești, făurari de țară și cultură eclezială, are tălpile bine înfipite în solul fertil al obârșiiilor de opt ori milenare.

Slujitor jertfelnic al spiritului locului - *spiritus loci* -, el păstrează, în adâncul sufletului său, descifrarea secretului că *spiritus* și *respirare* provind din aceeași rădăcină. Spiritul / Duhul este chiar respirația divină. Neagoe Basarab a respectat cu sfințenie legământul de a respira cum se cuvine, cu voluptate, profund și revigorant, ca în vârtejul unei hore celeste, convins fiind că, dacă o singură clipă nu mai este conștient de propria-i respirație, riscă să-și piardă chipul divin.

În Neagoe Basarab, permanent, spiritul românesc și respirația conștientă întru acest spirit, prin excelență european, sunt o monadă de sorginte arhaică, un spațiu-matrice pe care se cuvine să-l înnobileze rapid, contracronometru, prin fapte de voievod-ctitor. Căci niciodată nu se știe cât mai are timpul răbdare.

Asumându-și rădăcinile, timpul și spațiul unicului popor din această parte de lume care nu s-a pripășit din alte zări, ci, dimpotrivă, a fost dintotdeauna autohton, adică al locului, statornicit pentru veșnicie pe moșia moșilor, strămoșilor, stră-stră-strămoșilor lui, de o parte și de alta a Dunării -, Neagoe Basarab trăiește cu intensitate, cu luciditate dureros de dulce sărbătoarea rânii care înseamnă conștiința, viziunea și destinul asumat al românității și europenității sale.

Aici își poartă crucea, fără încrâncenare ori obidă, dimpotrivă, cu senitătate christică și bucuria sângerării pe Golgota.

Aici, în Europa Centrală, dar și în punctul septentrional al Sud-Estului european, deși mulți ageamii ai geografiei ne includ în Peninsula Balnică, peninsula și lume - admirabile, altfel - ce-și au ca frontieră nordică Dunărea, necum Carpații Meridionali, Transilvania, Maramureșul, Bucovina, Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfânt ori Țara Românească a lui Mircea cel Bătrân, Matei Basarab sau Mihai Viteazul.

Prin lucrarea sa de Voievod și Bazileu luminat, gânditor și diplomat poliglot, asemănat cu împăratul roman Marc Aureliu - al cărui crez primordial era acela că „*Violenta*

este semnul lipsei de putere” -, Sfântul Neagoie Basarab și-a rânduit viața și opera cu măsură, „ca lumea”, adică în spiritul locului, cu energie, suplețe și dinamism, asumate fără pic de ostentație, cu serenitate și maiestruitate de Pasăre Măiastră.

Mănăstirea Argeșului - copia Catedralei care-i chiar Neagoie Basarab

Deși nu are pereche - în frumusețea și grația zborului său de mireasă a lui Dumnezeu, în parcă sfiosul și totuși vigurosul aer de arhitate și clasicitate, în armonia de Cumințenie a Pământului care murmură o rugăciune, o colindă surzătoare Trinității Divine, fășnind apoi, prin turlele înșurubate în azur, într-o Simfonie a bucuriei absolute, în aura tămăduitoare, magică, a duhului acestui pământ românesc de la poalele Carpaților matusalemici -, Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș/ Catedrala Arhiepiscopală a Argeșului și Muscelului nu este decât la o privire grăbită cea mai șocantă realizare a Voievodului Neagoie Basarab.

Catedrala cea adevărată o constituie chiar viața și lucrarea exemplare ale lui Neagoie Basarab.

Trupul său s-a stins. Duhul Domnitorului este însă viu. Urcat la ceruri, în cortul drepților, el veghează, de o jumătate de mileniu, să nu ni se stingă făclia și sămânța neamului românesc.

Numai viața sa pare să se fi risipit în zăriștea veacurilor. Faptele au rămas. Iar una dintre întrupările acestor fapte de sorginte divină, Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș, este doar copia, în piatră gălbuie de Albești și marmoră din preajma Bosforului, a vieții și operei lui Neagoie Basarab, prin care lamura spiritului românesc și european dăinuie peste milenii.

Înscriere în context istoric

Pentru a înțelege mai bine însemnătatea covârșitoare a ctitoriilor lui Neagoie Basarab, e obligatoriu să recurgem la înscrierea într-un context istoric mai larg.

Ce se întâmplase, ce se întâmpla în Europa acelor ani? Ce rol jucau spiritul românesc și românitatea pe tabla de valori adevărate a bătrânului nostru continent?

De la finele veacului al XIV-lea și până la

1526, când statul ungar, în urma dezastrului de la Mohacs, dispăre din istorie până la Pacea de la Trianon (1920) -, țările române se confruntă cu primul asalt al puterii otomane, care atinge linia Dunării - ce va constitui vreme îndelungată linia de front dintre Semiluna turcească și Crucea creștină.

Istoricul Șerban Papacostea sintetizează astfel: „La rivalitatea ungaro-polonă pentru hegemonie în teritoriile românești extracarpătice se adăuga de acum înainte (n.n. Baiazid I a fost sultan între anii 1389-1402) un al treilea factor: Imperiul Otoman. Cu mijloacele diplomației și ale rezistenței armate, Țara Românească și Moldova reușesc să-și salveze existența statală și să asigure continuitatea unei vieți politice românești autonome” (*Istoria României*, Ed. Enciclopedică, București, 1998, p. 164).

Cu o ascensiune fulgerătoare: ban de Severin (1438-1441), voievod al Transilvaniei (1441-1446), guvernator (1446-1453) și căpitan general al Regatului Ungariei (1453-1456), Iancu de Hunedoara, a cărui avere o depășea cu mult pe aceea a întregului regat, plasează Transilvania - cu sprijinul lui Sigismund de Luxemburg - în planul dintâi al războaielor cu otomanii.

Poziționarea trupelor turcești la Dunărea de Jos și tendința lor feroce de expansiune la nordul acesteia a deschis, în vremea lui Baiazid I, una dintre cele mai zbuciumate epoci din istoria românilor.

Răstimp de un veac și jumătate (cinci generații), extinderea cotropirii otomanilor la nord de Dunăre și în direcția Europei Centrale a fost stopată de rezistența izolată sau coalizată a țărilor române și a Regatului Ungar.

„În tot acest interval - conchide Șerban Papacostea -, Dunărea, redevenită un fluviu al confruntării, a fost pentru Imperiul Otoman principalul front european. Opunând o rezistență tenace cuceririi otomane, care amenința existența statelor lor, românii s-au integrat ca factor de prim plan în cruciada târzie. Acțiunile lor defensive și ofensive intră în circuitul opiniei publice europene și forța lor militară devine un factor prezent în mai toate proiectele de cruciadă alcătuite în această vreme”.

Iată și câțiva dintre marii comandanți de oaste și bărbați de stat proeminenți, personalități ale Europei din acele timpuri, care s-au situat în linia de foc a rezistenței țărilor române împotriva potențialilor cotropitori otomani: Mircea cel Bătrân (1386-1418) - cu vestita biruință de la Rovine (10 oct. 1394), Dan II (1421-1431), Alexandru Aldea (1431-1436), Vlad Dracul (1436-1447), Vlad Țepeș (1456-1462) - care a pătruns într-o noapte în tabăra otomană, în fruntea unei cete, în speranța de a-l surprinde pe sultan, incursiune și faptă de vitejie uimitoare, care s-au bu-

curat de o largă notorietate în Europa.

Vreme de aproape o jumătate de secol, faza următoare a rezistenței românești la Dunărea de Jos a fost susținută de Ștefan cel Mare și Sfânt, domnul Moldovei între 1457-1504.

În jumătatea a doua a veacului al XV-lea și în primele decenii din secolul al XVI-lea, între Imperiul Otoman, Ungaria și Polonia - cele trei mari puteri vecine cu statele românești - se atinge un echilibru de forțe, consacrat prin tratate reînnoite succesiv. Într-un atare context regional, țările române scapă de grija invaziilor străine de genul celor cu care se confruntaseră în perioada precedentă.

Pe de o parte, Țara Românească și Moldova sunt incluse în tratatele de pace ungaro-otomane, iar pe de altă parte duc propriile lor negocieri, directe, cu Poarta Otomană, ceea ce le asigură ani de stabilitate relativă în relațiile cu turcii. (Ibid., p. 193)

Niciodată mai prejos de vremurile sale

Este perioada când familia de mari boieri olteni a Craioveștilor și-a consolidat mult poziția. În cuprinzătorul și rigurosul studiu *Bănia în Țara Românească* (Ed. ALMA, Craiova, 2009, ediția a II-a, revăzută și adăugită), acad. Ștefan Ștefănescu precizează: „Ajutați de turci, Craioveștii ajunseseră să fie adevărata forță politică în stat. Înscăunarea pe tronul Țării Românești, după moartea lui Vlăduț, a lui Neagoie Basarab venea să confirme o stare de fapt, ea arăta că, în lupta împotriva domniei, Craioveștii repurtaseră pentru ei o victorie însemnată”. (p. 85)

În scopul de a-și legitima noul statut dinastic, Neagoie Basarab (1512-1521) a invocat o înrudire cu familia domnitoare legitimă a Basarabilor.

Dacă acad. Ștefan Ștefănescu vede în Domnia lui Neagoie Basarab expresia apogeei puterii Craioveștilor, Șerban Papacostea apreciază că aceasta s-a caracterizat, pe plan extern, prin continuarea politicii de echilibru, iar pe plan intern printr-un remarcabil avânt cultural.

Din această ultimă perspectivă, acad. Ștefan Ștefănescu este cât se poate de tranșant: „ (...) sub aspectul dezvoltării fenomenului cultural, epoca de supraștație politică a Craioveștilor (n. n. al cărei triumf maxim l-a reprezentat domnia lui Neagoie Basarab) nu poate fi comparată decât cu epoca lui Constantin Brâncoveanu când, sub raport cultural, Țara Românească joacă

un important rol internațional” (Ibid., p. 105)

Rezistența îndelungată pe care au opus-o expansiunii otomane, posibilă prin îmbinarea luptei cu vocația tranzacțională, cu negocierile și compromisul, a îngăduit Țării Românești și Moldovei să-și salveze entitatea statală, amenințată direct după cucerirea de turci a Peninsulei Balcanice. Observația de mai înainte este continuată de autorii *Istoriei României* (n. n. al cărui titlu corect ar fi fost *Istoria românilor*) cu următoarele constatări, riguros documentate și susținute: „Lovindu-se de la început la nordul Dunării de o foarte tenace rezistență, temându-se de implicațiile internaționale pe care le-ar fi avut instaurarea unei stăpâniri directe în cele două țări (n.n. române), turcii au fost siliți să-și modereze aspirațiile în raport cu acestea”.

Monitorizând continuu climatul politic, social, cultural și militar din regiune și din întreaga Europă, Neagoe Basarab nu și-a permis nicio clipă să fie mai prejos de vremurile sale.

Dimpotrivă, prin tot ceea ce a înfăptuit, a demonstrat că și-a asumat plin sentimentul de împlinire a spiritului acelor timpuri, momentul unui *kairos* românesc.

Practicant al rugăciunii minții

Adept al isihasmului - doctrină conturată în Bizanțul secolului al XIV-lea, conform căreia ascetismul și extazul sunt căile prin care omul poate să recepteze lumina harului, atingând astfel perceperea senzorială a energiei emanate de Trinitatea Divină -, Neagoe Basarab își impune practicarea zilnică a rugăciunii lui Iisus/ rugăciunea minții, prin care atinge o stare de concentrare a minții sale în ascensiunea spre Dumnezeu și, concomitent, o pace lăuntrică atât de profundă încât sufletul i se deschide total față de Sfânta Treime.

În asemenea momente de comunicare supremă cu Dumnezeu, Neagoe primește periodic străluminări, clipe de inspirație, impulsuri celeste privind marile sale îndatoriri, obiective și priorități.

Fără a-și formula în termeni categorici problema spiritului românesc în istorie, luminatul Domnitor este frământat de aceasta, ca de o fulgurație venită de la creatorul Suprem, o trăiește atât de intens încât ideea deșteptării și afirmării neamului său, sentimentul *kairotic* de *acum ori niciodată* - care, se va adevăra în timp din ce în ce mai tare, ne-a salvat mai totdeauna - și-l asumă ca pe un țel de maximă altitudine și amplitudine.

Neagoe Basarab – noul Solomon

În minuțiosul și doctul studiu *Artă și politică în țările române (1400-1700)* inclus de acad Răzvan Theodorescu în volumul *Drumuri către ieri* (Ed. Fundației Culturale Române, București, 1992, pp. 33-45), distinsul profesor analizează raportul dintre artistic și politic în spațiul românesc al celor trei veacuri dintre anii specificați în titlu. Acest raport îl regăsim începând de la o anumită atitudine militantă a românilor aflați în lupta pentru păstrarea independenței, mai apoi a autonomiei lor statale în fața pericolului otoman, până la corolarul spiritual al acestei atitudini: permanenta sprijinire și ajutorare a unor întinse zone ale Răsăritului ortodox de către voievozii români; de la evidențierea unei continuități a ideii dinastice până la identificarea unor modele de cărmuire în ideologia românească a timpului; în fine, de la sublinierea unității spirituale impresionante a pământului locuit de români până la indicarea unui specific cultural anume al marilor provincii istorice, conturat și prin consonanțele felurite ale civilizației românești cu stilurile europene post-bizantine și postrenascențiste, influențate și de unele opțiuni politice, într-o Europă în care, politic și economic, românii se implicau tot mai mult la sfârșitul evului mediu. (p. 34)

Istoricul accentuează realitatea că, după căderea Constantinopolului în mâinile turcilor, singurele acțiuni antiotomane efective au fost susținute, în secolul al XV-lea, de conducători români: Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare.

După cucerirea turcească a Peninsulei Balcanice și mai ales după 1500, domnitorii

Neagoe Basarab - Frescă de la Măn. Curtea de Argeș

români au inițiat o semnificativă operă de patronaj cultural, de dimensiuni geografice și de însemnătate morală și materială foarte vaste. Acad. Răzvan Theodorescu precizează că se referă la „patronarea ortodoxiei sud-est europene și orientale de către voievozii români, din secolul al XIV-lea începând - prin munteanul Vladislav I, ctitor și protector al mănăstirii Cutlumuz de la Muntele Athos, continuând în secolul al XV-lea cu Ștefan cel Mare și Vlad Călugărul - sprijinitori la mănăstirile athonite Zograf și Vatopedi -, în secolul al XVI-lea cu Neagoe Basarab, *noul Solomon* - ctitor și donator la Meteore în Grecia, la Constantinopol, Sinai și Ierusalim -, în secolul XVII-lea cu Vasile Lupu, *noul Justinian* - protector și arbitru al patriarhatelor orientale de la Constantinopol și Ierusalim, dar și al comunității ortodoxe de la Lvov -, sau cu Constantin Brâncoveanu, *noul Constantin*, sprijinitor al bisericilor din Sinai, Antiohia, Alexandria și Alep...”

Patronajul cultural-artistic românesc, reiterează acad. Răzvan Theodorescu, constituie, în primul rând, o acțiune politică: „El se putea desluși în ridicarea unor lăcașuri de cult ortodoxe în Balcani, ca și în ajutorarea materială continuă a unor comunități din întregul Levant mediteranean, fiind o parte a aceluia *Bizanț după Bizanț* pe care Nicolae Iorga l-a intuit magistral și care însemna oarecum și preluarea vechiului patronaj de natură imperială din sfera bizantino-balcanică de către voievozii români”.

În cazul lui Neagoe, noul Basarab, aura genezelor, dorința de a marca descinderea sa dintr-un neam dinastic ce dăduse țării ctitorii importante, este perfect vizibilă încă de la debutul domniei, în 1512. „Legătura sa voită cu dinastia istorică a Țării Românești - subliniază acad. Răzvan Theodorescu - se făcea exact în măsura în care domnul începea, foarte curând după urcarea sa în scaun, monumentul de anvergură sud-est europeană - Biserica Mănăstirii Argeșului, încheiată în 1517, lângă vechea reședință de secol XIV a Basarabilor. (...) Mai mult, în pronaosul noii biserici a lui Neagoe Basarab aveau să fie zugrăviți „programatic”, la același început de secol XVI, primii voievozi ai Țării Românești, vechii Basarabi, și în tot acest spațiu arhitectonic aveau să se îngroape, ca într-o nouă necropolă voievodală, membrii familiei noului Basarab, rațiune pentru care această parte a lăcașului avea să fie concepută într-o dezvoltare spațială neobișnuită prin supralărgirea pronaosului și dispunerea aici a unor coloane. Această concepție de arhitectură va fi copiată ulterior în cazuri cu substrat ideologic similar”.

continuare în numărul următor

Constelații epigramatice

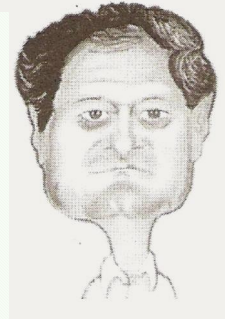
Ștefan-Cornel RODEAN (n. 03.07.1951)

Născut la Aiud, județul Alba. A absolvit Liceul Militar „Ștefan cel Mare”, la Câmpulung Moldovenesc, Școala Militară de Ofițeri Activi de Artilerie, la Sibiu, Academia Militară, la București și a fost ofițer activ în unități ale Ministerului Apărării, iar în prezent este colonel pensionar.

Este membru al Cenaclului Umoriștilor Sibieni „Nicolaus Olahus”, iar din anul 2008 președinte al acestuia, redactor-șef al revistei „ACUS” (Sibiu), membru al Uniunii Epigramiștilor din România și redactor-șef adjunct al revistei „Epigrama”.

A publicat volumele *Cuvinte făcute de răs* (proză scurtă, catrene, poezii umoristice, 2006), *Ghidușii lingvistice* (epigramă și proză scurtă, 2007), *Poezioare cu tâlc* (enigmatică versificată, 2008), *Dați-mi voie!* (epigrame, 2012).

Este inclus în peste 20 de antologii și volume colective de epigramă, a primit peste 10 premii la concursurile naționale de gen.

Muza mea

Eu m-am rugat de multe ori
Să am doar trează muza; Domnul
M-a ascultat, și-acuma somnul
Îi prinde doar pe cititori...

Din dragoste

Din dragoste eu m-am căsătorit,
Am spus-o și-o repet de-atâția ani,
La fel pe fiul meu l-am sfătuit
Și s-a-nsurat din dragoste... de bani!

La ce mă aștept...

O viață-ntreagă-am fost comod din fire,
De casă, slujbă, nu prea mi-a păsat,
Dar mă voi vindeca de lenevire,
Că, în curând, voi fi pensionat...

Surprinzător, mi s-a mărit salariul

Dar mult mai mare-a fost mirarea
Când șeful mi-a cerut, îndată,
Să-i dau o „taxă pe valoarea
adăugată”.

Eu nu îmi părăsesc țara

Când văd cum pleacă-n țări străine
Români ce speră la mai bine,
Îmi spun că, ce-i mai scump în viață
În țara mea găsesc în... piață!

Rugă către Cel de Sus

În bunătațea TA, nespun de mare,
La toți TU ne găsești un loc sub soare,
Dar suntem mulți, deci fă economie,
Găsindu-mi unul mai la umbră mie!

Paradox

De câțiva ani ea își dorea
Un fruct din dragostea-i curată
Și, în sfârșit, rămase „grea”;
Acum se simte... „ușurată”.

Femeie nestatornică

Trece-ușor, din pat în pat,
De la soț la alt bărbat
Și-i frumoasă; de-aia, oare,
„Frumusețea-i trecătoare”?

Ajutor reciproc

Tătic model, cum altul nu-i,
Vecinul crește-al meu băiat,
Iar eu, profund îndatorat,
Am grijă... de nevasta lui.

Treburile...

Ei tocmai terminară treaba
Și-n piele nu își mai încap,
Dar peste cap s-au dat degeaba,
Că treaba-i... dată peste cap.

Burlacul prea pretențios

Trece prin cumplite stări:
Prea bătrân și plin de tare,
După multe căutări,
Nu mai are... căutare.

La spital

Moștenitorii-așteaptă-o veste,
Iar doctorul le-o dă, în fine:
Nicio speranță nu mai este...
Bolnavul... se va face bine!

Medicului meu oftalmolog

Mai văd doar puțin, ca prin ceață,
Pe stradă când merg mă împiedic,
Dar am, mai departe, în viață,
Încredere oarbă în medic.

Rezultatele actualei reforme sanitare

Ne pleacă medicii „pe-afară”,
La trai mai bun având pretenții,
Dar mult mai grav e că, în țară,
Trepstat, se duc și pacienții...

Viață activă

Aproape am uitat mâncatul,
Mai dorm puțin doar, ziua toată
Alerg, mă lupt din greu cu statul...
De când l-am dat în judecată.

Lecție deschisă

Notează dascălii de zor,
Nicio problemă nu-i omisă,
Dar, fi'ndcă-i „lecție deschisă”,
Elevii ies afar' când vor.

Parlamentarii noștri

În plen, în sală, rânduri-rânduri,
Aleșii par „căzuți pe gânduri”,
Dar de-i trezești, ceva să spună,
Observi că sunt... „căzuți din lună”.

Antrenament

Să cumpărăm ceva bucate
Intram la rând, cu lumea, altădat'
Dar, până astăzi, din păcate,
În rândul lumii încă n-am intrat.

Un judecător

De când ca magistrat e investit,
De remușcări deloc nu este ros,
Că-ntotdeauna judecă cinstit;
Se vede după umblet și miros!

Poziția „fermă” a unui subaltern

Și-a depășit condiția
Și-n fața-atâtor șefi deștepți
El și-a impus poziția!
Era... „poziția de drept”.

Omul străzii, la o înmormântare

De-atâta foame și alergătură
Avea paloare și-o căutătură
De om ajuns în prag de disperare...
Și-atunci primi colacul... de salvare.

Ca ofițer pensionar sunt optimist

Eu, când ascult fanfara militară
Interpretând cu gingășie rară
Un marș funebru, mă gândesc la mine
Și-mi spun că viitorul... sună bine!

Epitaf lui Marin Sorescu

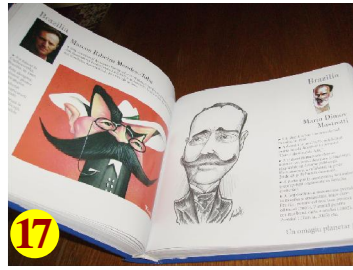
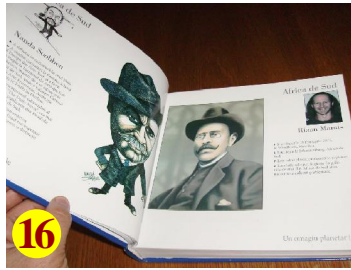
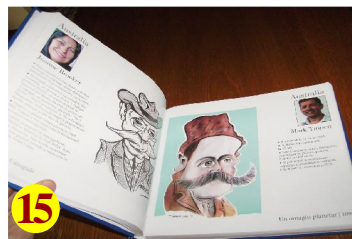
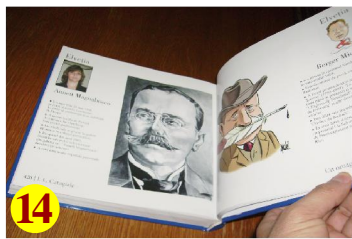
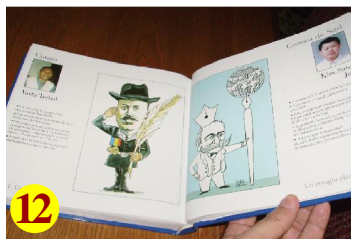
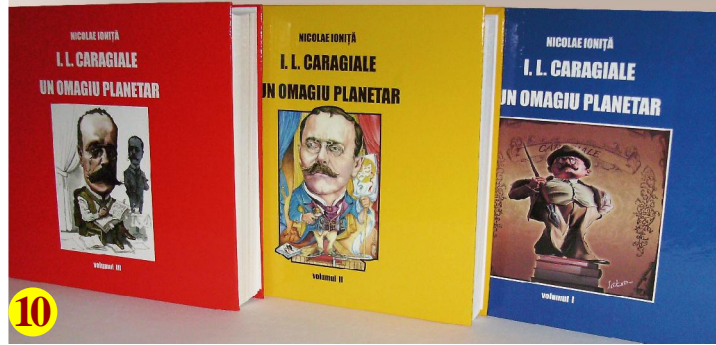
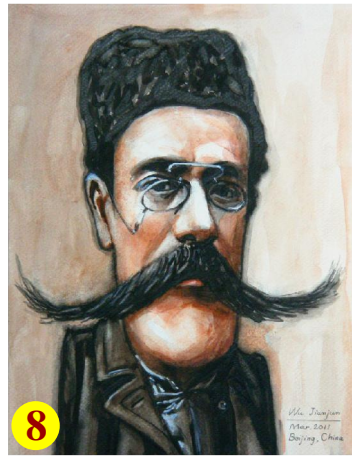
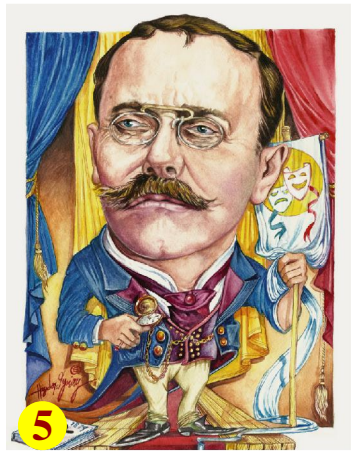
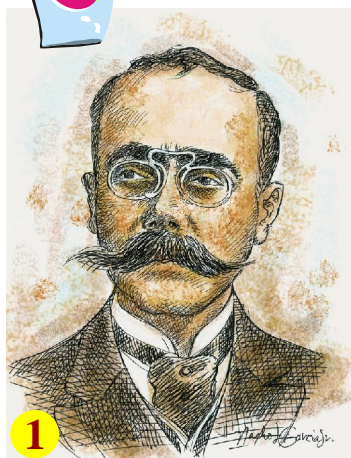
Acoperit de tricolore flamuri,
Aici își doarme somnul cel de veci,
Visând că este sub oltene „Ramuri”
În cimitirul de „La lilieci”.

Epitaful tranziției la români

A fost - în viață - cam nătângă
Și nici acuma nu mai poți
Să faci pe cineva s-o plângă,
Că doar... i-a îngropat pe toți!

Anul Caragiale

Din albumul **CARAGIALE - UN OMAGIU PLANETAR**, apărut la Ed. Cartea Grafic, din Ploiești

1. USA - Nacho L. Garcia Jr. - *Caragiale*; 2. USA - David Cowles - *Caragiale*; 3. United Kingdom - Simona Bianco - *I. L. Caragiale*; 4. Russia - Michail Neiman - *Caragiale*; 5. Romania - Valentin Chibrit - *Caragiale*; 6. Iraq - Hayder Al-yasiry - *Caragiale*; 7. Indonesia - Susthanto - *Caragiale*; 8. Indonesia - Rohmat Hadiyat - *Caragiale*; 9. China - Wu Jianjun - *Caragiale*; 10. Nicolae Ioniță - *Caragiale - un omagiu planetar* (vol. I, II, III); 11. Brazil - Thiago Lobo - *Caragiale*; 12, 13, 14, 15, 16, 17. *Caragiale* în Congo, Coreea de Sud, Cuba, Elveția, Australia, Africa de Sud, Brazilia.

Stelian COMBOȘ

Despre metafizica Cuvântului în romanul Frații Karamazov

1.Revelațiile Teocrației - Legenda Marelui Inchizitor

„Creștinătatea s-a lepădat, fără să-și fi dat ea singură seama, de creștinism. Trebuie din cauza aceasta să se întâmple ceva pentru a se încerca readucerea creștinătății la creștinism. Soren Kierkegaard - „Școala creștinismului”

În ideologia teocratică dostoievskiană nu există nimic deosebit de original. Ideea teocratică este în esență sa testamentară, o idee iudaică, interpretată ulterior de spiritul roman. Această idee este legată de cunoașterea divină a Vechiului Testament. Toate teocrațiile istorice, anticreștine și creștine, au fost coercitive, au constituit un amestec a două planuri ale existenței, a două rânduiri: cerească și pământească, spirituală și materială, eccleziastă și statală.

Ideea de teocrație se află într-un inevitabil conflict cu libertatea creștină, este un refuz al libertății. Nicolae Berdiaev se ocupă de ideea lui Dostoievski, punând în valoare mai degrabă utopia decât posibilitatea ei de realizare. De falsă idee teocratică la Dostoievski se leagă și relația denaturată cu statul, recunoașterea insuficientă a valorilor independente ale statului (nu cel teocratic, cel laic) care se justifică religios din interior, nu din exterior, imanent nu transcendental. Teocrația trebuie să accepte inevitabil coerciția, să nege libertatea spiritului, libertatea conștiinței, dar în raport cu statul ea închide în sine o înclinație spre anarhie. Nicolae Berdiaev este de părere că tocmai acest fals anarhism și lipsa dorinței de a vedea rostul reli-

gios al statului independent l-au caracterizat pe Dostoievski.

Legenda Marelui Inchizitor considerată de către Nichifor Crainic un *pamflet de geniu*, realizează transferul din meditația filosofică într-o sferă particulară, teologală ori socială. La un prim nivel polemic, sunt vizați catolicismul și ordinul iezuiților, de pe platforma presupusei opoziții ireductibile dintre Biserica Răsăriteană și Apuseană.

În poemul compus de Ivan Karamazov („am căutat să-l memorez”) Iisus Hristos descinde „necanonic” în orașul Sevvila din secolul al XVI-lea în timpul Inchiziției. El coboară într-un oraș terorizat, supus celor mai crude represalii și în care puterea se pare că aparține Marelui Inchizitor. Sevvila lui Ivan se pare că este o teocrație din care se desprinde o dictatură personală. Recunoașterea Lui de către mulțime, cele două atribute morale prin care se revelează - „nemărginita-I bunătate și blândețea”, minunile săvârșite ca și atunci cu cincisprezece veacuri în urmă, sunt elemente ce asigură veridicitatea tabloului. Singurele cuvinte pe care le rostește „Talifa-kumi”, trimit la scena biblică (1), iar rechizitoriului aprins al cardinalului i se răspunde printr-un sărut. Cardinalul ordonă arestarea Lui și nimeni din mulțimea până atunci evlavioasă, plină de entuziasm evanghelic nu se gândește („atât de strunit și de plecat este poporul”) să împiedice străjile să-și facă datoria. Ceea ce reiese este că, sevilienii se comportă în același timp ca populația dresată a unui stat totalitar și ca niște copii înfricoșați.

Inchizitorul fanatic este identificat cu luptătorul modern pentru pâine, egalitate și dreptate. El lansează îndemnul global de a fi anihilate personalitatea umană și libertatea de a opta. Prin „miracol, taină și autoritate”, omul este degradat într-o unealtă supusă și inerentă a conducătorilor, cei care l-au convins că nu va dobândi egalitatea decât re-

nunțând de bună voie la libertate. Inchizitorul devine astfel prototipul tiranului cu putere nelimitată, din următorul secol, întruchiparea nebuniei dictatoriale de a-și afirma vrerea prin anihilarea voinței celorlalți, urmând neștiut, preceptele diabolicului sfetnic. Iisus Hristos coboară într-un oraș terorizat, supus celor mai crude represalii și în care puterea se pare că aparține nu curții sau împăratului, cât cardinalilor și mai ales marelui Inchizitor. Acest despot este în același timp și un renegat. Cândva a stat și el în pustie, unde s-a „hrănit cu aguride și rădăcini” sperând că va reuși să atingă perfecțiunea, dar revine în lume unde s-a alăturat „oamenilor înțelepți”, celor care s-au străduit să îndrepte lucrarea de mântuire a lui Iisus Hristos, pe care refuză să o mai urmeze și să o slujească ca pe o nebunie. Confesiunea sub formă de interogatoriu a bătrânului cardinal care simte nevoia să spună „tot ce a gândit în sinea lui timp de nouăzeci de ani” vizează declinul unei societăți în care ideea de Dumnezeu este doar o aparență a unei vieți superficiale și decăzute. Inchizitorul e un fanatic identificat cu luptătorul modern pentru pâine, egalitate și dreptate.

Ideea pe care o proclamă Ion Ianoși este aceea că, **Marele Inchizitor** „este unul dintre cele mai acute semnale de alarmă la adresa extremelor deformări istorice, mascate într-o radicală frazeologie demagogică.”(2) În Legendă trebuie căutată esența concepției dostoievskiene asupra lumii, o concepție pozitivă și religioasă deopotrivă. În sistemul Marelui Inchizitor, arbitrarul duce la pierderea și negarea libertății spiritului. Acesta argumentează, convinge. Are la dispoziție logica de fier, voința îndreptată spre înfăptuirea unui plan bine determinat. Ceea ce contracarează această atitudine este smerenia lui Iisus Hristos, blânda Sa tăcere care conving și transmite mai mult decât toată puterea ar-

gumentării Marelui Inchizitor. Bătrânul cardinal nu crede în Dumnezeu, dar nici în om. Pierzând credința în Dumnezeu, nu se mai poate crede în om. Creștinismul nu impune numai credința în Dumnezeu, ci și în om. Înainte de orice, inchizitorul neagă ideea divino-umanității, a apropierii și coeziunii temeiurilor divine și umane în libertate. El s-a ridicat împotriva lui Dumnezeu în numele omului, al celui mai mărunț dintre oameni, al aceluia în care el nu crede, după cum nu crede nici în Dumnezeu.

Inchizitorul cunoaște slăbiciunea poporului, le știe reacțiile, psihologia maselor, posibilitățile de manipulare: „norodul care azi Ți-a sărutat picioarele, la un singur semn al meu, se va repezi să adune tăciunii împrăștiați în jurul rugului Tău, știi Tu asta?”. Measnikov este de părere că, ruperea de Iisus Hristos, decizia se produce pornind tocmai de la deosebiri referitoare la modul de a considera condiția umană: „ce anume îi separă pe Marele Inchizitor și pe Hristos? Neîncrederea în puterea și rațiunea omului și profunda încredere în ele.”(3) Străduința inchizitorului este de a arăta cât de insuportabilă este pentru omul răzvrătit libertatea (de a opta, de a decide, libertatea dilemei, zbuciumul), care nu-i poate aduce fericirea. Marea eroare, fundamentala greșală (din punctul de vedere al cardinalului) și pe care i-o impută lui Iisus cu un resentiment inmuiat în amărăciune - a fost aceea de nu fi cedat în fața celor trei ispitiri. Berdiaev este de părere că cele trei întrebări puse de „duh” lui Iisus „preconizează întreaga desfășurare de mai târziu a istoriei lumii.”(4)

Dogma celor trei ispitiri formează o întreagă teologie morală rezumată în trei idei care stau la baza lumii, adevărate principii morale care stârnesc cele mai ascunse laturi ale ființei umane supusă vicisitudinilor vieții. De altfel este și cea mai mare provocare, cea mai inteligentă manipulare a maselor de către propriile lor slăbiciuni. Dacă Iisus ar fi acceptat să prefacă pietrele în pâini, întreaga omenire l-ar fi urmat imediat. El a refuzat însă pecetea pâinii reale, pământești, în numele libertății și al pâinii cerești: „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu.”(5) Iisus este Mântuitorul celor puțini și tari în credință. De cei mulți și slabi se ocupă Marele inchizitor, democrat și imunitar. În ceea ce îl privește personal, admite cele trei ispitiri considerându-le drept o chintesență a înțelepciunii supreme: „în lume (afirmă Valeriu Cristea referindu-se la opinia cardinalului) - proclamă acest redutabil psiholog al nimicniciei umane - există trei forțe, unicele pe pământ, în mă-

sură să înfrângă și să subjuge definitiv în numele propriei lor fericiri, conștiința acestor bicsnici răzvrățiți. Și aceste trei forțe sunt miracolul, taina și autoritatea.”(6)

A doua ispitire aduce în prim plan posibilitatea căderii sau a decăderii umane din planul de mântuire al lumii: „n-ai vrut să te lași dus în ispită și nu Te-ai aruncat jos”. Replica pe care o va da Iisus arată tocmai măreția și supremația Fiului lui Dumnezeu: „Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău.”(6) Tocmai de aceste trei forțe (miracolul, taina și autoritatea) se folosesc predecesorii și colegii Marelui inchizitor în încercarea lor de a corecta lucrarea lui Iisus Hristos. De altfel el dezvăluie secretul care stă la baza ideilor „mesianice”: „noi nu suntem cu Tine, ci cu el, acesta este tot secretul nostru. Demult numai suntem cu Tine.” Trădarea s-a consumat cu opt veacuri în urmă, când reprezentanții credinței romane au primit de la el „împărâțiile pământesti”, darul din urmă pe care Iisus de asemenea l-a refuzat respingând și cea de-a treia ispitire a satanei. „Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-i slujești.” (7) nemulțumirea cardinalului este aceea că, nu a reușit să-și desăvârșească planul: „Noi am primit de la el Roma și spada cazarului, decretându-ne stăpânitorii pământului, singurii lui împărați, deși nici până în ziua de azi n-am apucat să ne desăvârșim lucrarea începută.”

Când cei „o sută de mii” (clasa conducătoare melancolică de sacrificiu ce va dirigi umanitatea de mâine formată din milioane de sclavi-copii), vor ajunge să stăpânească globul, și de abia atunci se vor gândi și la fericirea oamenilor: „o fericire pe măsura unor nevoi nevolnice.” În concluzie, descinderea necanonice a lui Iisus Hristos nu poate decât să tulbure lucrarea inchizitorilor. Pentru aceștia,

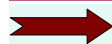

Michelangelo - Studiu

venirea Lui este nedorită, inoportună și nelegitimă. El nu trebuie să mai adauge nimic la „cele mărturisite cândva” pentru că a încredințat conducerea turmei bisericii, papei, inchiziției. „Nu te iubesc!”, îi spune nonagenarul în timpul monologului său amenințându-l din nou în final că a doua zi îl va arde pe rug. „De ce mă privești în tăcere cu ochii Tăi blânzi, convins că dreptatea este de partea Ta?” - călăul nu face altceva decât să se justifice în ochii victimei sale. Și cum se întâmplă adeseori, cel care se justifică își trădează dilemele, incertitudinile, pare neconvinsător.

Părerile teologilor sunt împărțite. De pildă Nicolae Berdiaev și Nichifor Crainic mențin ideea că ateul Ivan face apologia lui Iisus Hristos, de pe poziția bisericii ortodoxe. Romano Guardini, de pe poziția bisericii catolice este de părere că „Hristosul lui Dostoievski este un fals eretic”(8): „Figura lui ne mișcă dar ea rămâne pur imaginară și nu duce la nimic. Tulburarea pe care o creează naște perplexitate și se consumă în disperare.”(9) Pentru unii exegeți ai operei dostoievskiene, victoria aparține Marelui inchizitor (adică vorbirii), pentru alții tăcerii (lui Iisus Hristos): „Tăcerea lui Hrist, muțismul lui blând conving și influențează într-un mod mai hotărât decât întreaga forță de argumentare a Marelui inchizitor.”(10) O tăcere despre care se poate spune că este plină de „aurul” Evangheliilor, o tăcere saturată de Cuvântul întrupat se opune aici cuvintelor. „Și Cuvântul s-a făcut trup” afirmă evangelistul Ioan (11) sub semnul căruia se găsește întreaga morală a romanului „Frații Karamazov”. Discursul rostit este contracarat de discursul revelat. Tăcerea lui Iisus din poemul karamazovian este celui care a spus totul. Absența cuvântului lui Iisus este tocmai revelația întrupării Sale, El însuși fiind Cuvântul.

În finalul poemului, ostatecul „sărută blând buzele ofilite ale bătrânului de nouăzeci de ani”. Sărutul - explică Ivan lui Aleoșa - „este singurul lui răspuns”, la monologul cardinalului. Sărutul acordat de Iisus Hristos - pecetea a unei posibile absolviri - arată că inchizitorul „cu inima îndurerată”, cuprins de o sublimă melancolie, nu este totuși o ficțiune, cum înclină să creadă Aleoșa. „Conștient și îndurerat de eroarea acțiunii sale Marele inchizitor rabdă povara suferinței și își asumă perspectiva damnării în numele iubirii de oameni.”(12). Reacția cardinalului față de „răspunsul” prizonierului său (un sărut pentru un rug) este surprinzătoare: el tresare și o puternică emoție i se trădează în tremurul colțului gurii, după care îl eliberează

pe captiv. Reacția arată că urma vechii învățături nu s-a șters cu totul în sufletul fostului discipol, că prozelitul satanei nu este complet imun față de Iisus Hristos. Teologii Nicolae Berdiaev și Nichifor Crainic sunt de părere că personajul lui Dostoievski este „imoral” fie numai și pentru faptul că „în inima lui, în conștiința lui a putut să se împace cu ideea că „este indispensabil să arzi oameni.” Marele inchișitor a trecut de partea diavolului dar nu pe față. Pactul său cu satana este un secret bine ascuns sub „odăjdiile fastuoase” ale solemnităților religioase sau de „vechea lui rasă călugărească făcută din pânză groasă”, purtată în zilele contactului cu suptușii. Marele filosof creștin rus speculează atitudinea cardinalului, care prin întortocherea ipocriziei a demersului său ia chipul lui Antihrist: „principiu nou, rafinat și seducător ce apare întotdeauna sub înfățișarea binelui.”(13) Sistemul catolic al cezarpapismului, ce preface Biserica în stat, este pentru Dostoievski, unul dintre chipurile duhului Marelui inchișitor. De-a lungul destinului său istoric, creștinismul a fost mereu supus ispitei abdicării de la libertatea spiritului. Taina libertății creștine este taina Golgotei și a Răstignirii. Crucificarea se adresează libertății spiritului uman. adevărul divin s-a ivit în lume smerit, sfășiat și răstignit de puterile acestei lumi și, astfel s-a confirmat libertatea spiritului. Taina Golgotei înseamnă taina libertății.

Feodor Dostoievski rămâne credincios adevărului Răstignirii, religiei calvarului, adică religiei libertății. El devine astfel contemporan cu Iisus Hristos. Dominarea teocrației papale și periculoasele ei erezii sunt de domeniul trecutului. Viitorul stat al Marelui Inchișitor nu este legat de catolicism, ci abundă de ateism și materialism. Socialismul este supus celor trei ispitiri refuzate de Iisus Hristos în pustie; renunță la libertatea spiritului în numele fericirii și liniștii milioanele de oameni. Marele inchișitor se simte ademenit de răul care a luat chipul binelui. Ispitirea antihristică apare atunci când omul ajunge în drumul său la capătul dedublării. Destinul omului se manifestă în conflictul unor principii polare divino-umane și umano-divine, hristice și antihristice.

Cardinalul nu este însă numai unealta, în plan metafizic a creatorului său, dar și i-postaza lui superioară, imaginea potențată a unei părți din el. Berdiaev îl consideră pe bună dreptate cel mai teribil ascet al ateismului (14). Deosebiriile dintre autor și personaj sunt evidente. Astfel Ivan tratează cu un drac de duzină, pe când Marele inchișitor tratează direct cu satana! Concluzia perti-

nentă ce decurge din această configurație este că, tot ce se întâmplă în poem poate fi rodul unei stări patologice (boala, delirul) sau un alt coșmar: „coșmar în coșmar”(15). Problematika coșmarului propus de Berdiaev este următoarea: Ivan suferă un dublu coșmar (acel al Marelui Inchișitor și al diavolului), pe când coșmarul cardinalului îl reprezintă persoana lui Iisus Hristos. În imaginea sublimă cu referiri apocaliptice întâlnim deznodământul destinelor pământeste ale omului.

Unul din exegeții operei dostoievskiene, Rozanov, trimite la un final apoteotic al Legendei - în ea „este plânsul lui (al omului) amar, când, pierzându-și inocența și fiind părăsit de Dumnezeu, omul a înțele deodată că de acum este singur cu slăbiciunea sa, cu păcatul său, cu lupta luminii și întunericului în sufletul său.”(15)

2. Despre sensurile libertății dostoievskiene

Dostoievski este cel mai mare metafizician rus, în care ideile joacă un rol esențial. Toate ideile sale sunt legate de destinul omului, de destinul lumii și al lui Dumnezeu. Se poate spune că, întreaga creație a lui este un adevărat ospăț al cugetării. Cei care s-au apropiat de el au găsit multe puncte de vedere în care scriitorul rus a fost caracterizat în primul rând ca reprezentant al „umiliților și obidiților”; apoi un „talent crud”, proorocul unui nou creștinism; unui s-au interesat de „omul din subterană”, alții l-au luat înainte de orice, vestitorul ideii mesianice ruse. „El este tipic rusc, geniu rus până în străfunduri, cel mai rus dintre marii scriitori naționali și, totodată cel mai general-uman ca idee și tematică.”(16) Pentru Dostoievski tema omului și a destinului său, înseamnă mai presus decât orice, tema libertății.

Destinul omului, tribulațiile sale, se definesc prin libertate. Libertatea tronează în centrul concepției dostoievskiene asupra lumii. Scriitorul rus cercetează destinul omului lăsat în libertate. Îl interesează doar omul pornit pe calea libertății, destinul său în libertate și libertățile din om.

În concepția lui Nicolae Berdiaev și a lui Nichifor Crainic există două feluri de libertate: libertatea primară și libertatea finală.(17) În libertatea primară îl întâlnim pe Adam, iar în libertatea finală pe Iisus Hristos. El dă omului libertate, dar omul trebuie să-L accepte liber. Este exact ce Marele inchișitor îi reproșează lui Iisus Hristos: „Tu ai dăruit omului iubirea slobodă pentru ca el să vină slobod la Tine, fermecat și cucerit de Tine.”

În această adoptare liberă a lui Iisus Hristos constă calitatea de creștin fiindcă sensul actului credinței este un act de libertate. Iar ea nu se poate identifica cu binele, cu ade-vărul, cu desăvârșirea. Binele liber, singurul bine care există, presupune libertatea răului. Berdiaev este de părere că în aceasta constă tragedia libertății lui Dostoievski.(18)

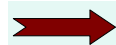
Aici se ascunde taina creștinismului - o adevărată dialectică tragică. Lumea catolică s-a lăsat sedusă de libertate, a înclinat către negarea libertății, spre abolirea libertății credinței și a conștiinței. Rugurile Inchișitiei au fost martore ale acestei tragedii ale libertății, a greutăților de a găsi o soluție pentru conștiința creștină luminată de strălucirea lui Iisus Hristos.

Să nu uităm că, creștinismul este religia libertății.

3. Personajele lui Dostoievski trăiesc tragedia vieții ca pe un imn al libertății

În ideea libertății se transpune și ideea răului opusă binelui suprem. Marele gânditor rus Nicolae Berdiaev descoperă în opera scriitorului o dualitate a răului: răul metafizic și răul launtric. Nichifor Crainic relevă alte aspecte malefice: răul imanent pe care îl descoperim în om și răul personificat în diavol (prezent într-o lumină echivocă). În analiza psihologică a eroilor lui Dostoievski în care se întrupează duhul răului, primul aspect care se descoperă și pe care-l îmbracă aceștia este orgoliul și invidia. Orgoliul lor constă tocmai în refuzul de a se integra ordinii morale stabilite de Dumnezeu. Mai există ceva aici, o tendință de a crea după mintea lor, o altă ordine contrară celei stabilite de Dumnezeu. Răul pe care-l întrupează fiecare din acești eroi ajunge să se consume și să se distruge pe sine însuși. Conform Sfântului Ioan Evangelistului, răul reprezintă o deviație continuă și permanentă de la ordinea stabilită de Dumnezeu și are direcția către distrugere în neant, către neant. Negația de la care pleacă păcatul (fiindcă orice păcat săvârșit este o negație a lui Dumnezeu) ajunge în cele din urmă să fie o negație a omului, când a săvârșit păcatul iar în ultima fază, o negație a lui însuși. Nicolae Berdiaev descoperă o remarcabilă idee a operei lui Dostoievski: orice bine pe care eroii lui cred că-l pot face prin mijlocirea răului, prin fărâdelege, este iremediabil.(19) Per-

sonajele lui sunt toate obsedate de o idee. Marele Inchizitor crede că, înșelând lumea printr-un întreg sistem de doctrine, poate să ajungă la fericirea acestei lumi. Orice revoluționar din opera lui Dostoievski crede că poate ajunge la fericirea lumii viitoare, siluind lumea prezentă. Cu o subtilitate genială, Dostoievski demască iluzia că prin rău se poate ajunge vreodată la realizarea binelui. Răul în sine este deșertăciune, el nu izbutește să ajungă să creeze în nici un fel binele; ce reușește să facă răul este că până la urma urmelor se distruge pe sine însuși. Distrugerea răului în concepția lui Dostoievski, este posibilă în eroii în care totuși viața va trebui să triumfe: este posibilă prin flacăra suferinței.

Conform legilor morale și sociale răul trebuie pedepsit.. La Dostoievski există două feluri de pedepse: una legală și una morală (pe care și-o dă omul lui însuși). Mitea Karamazov este acuzat că și-a ucis tatăl. În realitate el nu este vinovat, însă verdictul se dă împotriva lui (este găsit vinovat după un eșafod logic). Este însă o ironie la adresa rațiunii logice care ajunge la vinovăția lui Mitea de ași fi ucis părintele pe care în realitate îl ucisese Smerdeakov. Pentru Dostoievski pedeapsa principală este aceea pe care omul și-o dă sie însuși, este pedeapsa care pornește ca o revoltă a părții lui bune, ce rămâne în fiecare om, pentru că după concepția lui Dostoievski nu există om fundamental rău. În orice ființă există posibilitatea de a îndrepta răul. În angheta și procesul lui Mitea, Dostoievski demască minciuna legii statului. Pentru el suflul este mai important decât întreaga lume. De aceea autorul Karamazovilor se dovedește a fi un creștin profund.

Polifonia i-a permis lui Dostoievski să dezvăluie complexitatea vieții sufletești a oamenilor, fatalitatea unor contradicții în aparență instabile. El dezvăluie ceva ce nu a mai existat în literatura universală: concluzia unui antropocentrism creștin. Religia face trecerea spre profunzimea spirituală a omului. Apoi profunzimea se întoarce la om. La Dostoievski chipul omului rămâne în profunzime. Metafizica creștină dostoievskiană trebuie căutată mai presus de toate în „Legenda despre Marele Inchizitor”. Dostoievski a fost sursa spirituală a curentelor religios-apocaliptice din Rusia. Așa cum mărturisirea și Nicolae Berdiaev, el „a fost cel ce a dezvăluit noi seducții care pândesc asemenea curente apocaliptice ale gândirii ruse, a prevăzut apariția răului atât de rafinat încât este greu de recunoscut.” (20) Nu știm în ce măsură Dostoievski a fost pe deplin liber față de aceste seducții. Ceea ce rămâne peren și veșnic este orizontul deschis de el: adevărul

despre om, despre destinul și libertatea lui. În conștiința poporului rus el a rămas, așa cum Berdiaev analiza, un fel de mentor - a învățat călcând pe urmele lui Hristos, să reverse lumina în întuneric, să-i descopere chipul lui Dumnezeu în omul decăzut, a învățat iubirea de oameni, respectându-le libertatea. Lumina lui Hristos biruiește lumea, străbate orice întuneric.

Cu alte cuvinte, Creștinismul lui Dostoievski nu este unul întunecat, ci luminos, este creștinismul Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan. El a dăruit multe pentru viitorul creștinismului, pentru triumful Evangheliei, al religiei libertății și iubirii. A reușit să comunice cu viitorul într-o epocă în care creștinismul trăiește aproape exclusiv în trecut. Creația lui este extrem de fertilă pentru renașterea creștină. Ea are caracter profetic, indică uriașele capacități spirituale ale omului. Pe această creație și-a pus pecetea dualitatea caracterului rus, reliefând marile primejdii ale sufletului. Dostoievski este acea valoare superemă care dă sens poporului rus, existenței sale în lume, el e ceea ce va putea arăta acesta la Judecata de Apoi a popoarelor.

4. Despre Karamazovism ca identitate

„Nu, domnilor jurați, Europa îi are pe Karl Moor, Don Carlos, Wilhelm Tell, noi nu avem deocamdată decât Karamazovi.”

Ion Ianoși - „Dostoievski”

Familia Karamazovilor a stârnit și generat suficiente reacții atât în rândul celorlalte personaje ale romanului, cât și în rândul celor care au fost preocupați de o așa zisă exegeză a operei dostoievskiene. Capacitatea lui Dostoievski de a înoda firele propriilor romane cu scrierile confrăților este așa cum remarcă și Ion Ianoși, neobișnuită pentru vremea sa. Titlul celei de a cincea cărți din „Frații Karamazov”, moment culminant în roman, are o vastă semnificație. *Pro și contra* este principiul de bază al artei dostoievskiene. El definește imaginile locale și de ansamblu, eroii episodici și principali, laturile și integralitatea conștiinței scriitorului. Acest principiu asigură unitatea dintre epic și dramatic și o ridică la forma de *roman-tragedie*. Capitolul „patronează confruntările și înfruntările, înălțările și prăbușirile consumate într-o maximă tensiune, ciocnirile aspre de interese, pasiuni, idealuri, încleștarea pe viață și pe moarte,

cumplitele zbuciume sufletești și spirituale.” (21) Autorul Karamazovilor, prin atitudinea sa față de personajele create, se simte totuși legat de acestea prin compasiunea, dragostea și ura față de ele: fiindcă și „domnia sa are o fire largă, karamazoviană” pentru a-l cita pe Ippolit Kirillovici - capabilă să cuprindă cele mai bizare contradicții și să contemple în egală măsură cele două abisuri, „abisul de deasupra noastră” și „abisul de sub noi”.

Familia Karamazovilor este un rezultat și un produs răspândit al dezagregării obștei. Ippolit Kirillovici deslușește în acest „mic nucleu familial” „trăsăturile fundamentale ale intelectualității noastre de azi”. Fetiukovici raportează și el *natura karamazoviană* la prezentul și viitorul națiunii. Amândoi au sentimentul întemeiat că asistă nu la un proces oarecare, ci la procesul întregii lor societăți *întâmplătoare*. „Dostoievski - singurul procuror, avocat și judecător aflat în posesia adevărului integral, ferm convins că acest adevăr nu poate fi integral nici cunoscut și nici înfățișat - ne introduce, propriu-zis nu la procesul unei persoane, ci al unui fenomen istoric de largă circulație, definit generic drept „karamazovism”. (22) Fiecare dintre frații Karamazov poate fi considerat, într-un fel, personaj central: Dmitri - în plan *tematic* (pasional), Ivan - în plan *filosofic* (lucid, rațional), Aleoșa în plan *etic* (mistic). Ca semnificație *socială*, rolul principal îi revine însă lui Feodor Pavlovici, „exponent pur al *sadismului karamazovian*.” (23) Tatăl constituie nucleul și simbolul acestei lumi descompuse, el este chintesenta perversității, limita lipsei de ideal, animalul rapace fără acces la remușcare, ultima expresie a înstrăinării de umanitate” (24), așa cum îl caracterizează Ion Ianoși. Feodor Pavlovici nu face altceva decât să-și savureze viața, la un mod propriu individualismului „zoologic”, eliberat de orice norme și rețineri morale. Plăcerea este unicul său scop al existenței sale, de dragul ei este gata să distrugă pe oricine, chiar pe propriii copii. „S-a înșurubat în senzualitatea lui, ca și cum ar fi încremenit pe un soclu de piatră”, spune Ivan. Feodor nu crede în viața de apoi, în consecință - „după mine potopul!” - se simte îndreptățit să se înfrupte din cât mai multe lucruri lumești. Întruchipare a cinismului, „bătrânul măscărici” - „o canalie și un desfrânat, dar în același timp și un om absurd” - ignoră un lucru esențial: karamazovismul proliferază în mod obligatoriu karamazovism, lipsă de scrupule, violență și brutalitate. Dmitri îl lovește, Smerdeakov îl ucide, tocmai pentru că îi sunt fii, pentru că el le-a transmis în doze diferite otrava. Nici

→ un Karamazov nu este imun față de karamazovism: câinosul părinte cade răpus de propriul său pumnal! Feodor Pavlovici planează asupra societății întregi ca o forță omnipotentă. Întâlnim la tot pasul Karamazovi neîndoielnici sau persoane cu o mare doză de karamazovism. Generalul - moșier își asmute ogarii asupra unui copil de opt ani. Iarna, în toiul gerului, niște părinți își țin fetița toată noaptea încuiată într-o latrină. Smerdeakov - copil spânzură pisici și le îngroapă cu alai; iar ca adult îl învață pe Iliușa să le dea câinilor vagabonzi pâini în care a înfipt ace. Nimeni nu scapă tentației de a fi (și) Karamazov: Zosima își pălmuiește ordonanța și dorește pentru moment moartea adversarului său; Liza își închipuie că ciopârțește și răstignește un băiețel de patru ani, în timp ce mănâncă compot de ananas (pentru ca apoi să-și strivească degetul intenționat cu ușa, apostrofându-se „ticăloasa”, deci pentru a se pedepsi, umili, înjosi ca tentativă de a obține smerenia). Kolea Krasotkin se fălește că își bate colegii în timp ce aceștia îl adoră. „Sunt o fiară sălbatică!”, exclamă Grușenka. Rivala ei „infernala” are, la rândul ei, un caracter” groaznic”, sălaş al dragostei și al urii care declanșează „catastrofa” de la proces... Sadismul este împlântat adânc în sufletul fraților. Smerdeakov personifică imoralitatea fără reticențe. La polul opus Aleoșa este un smerit supus tentațiilor. Ion Ianoși vorbește despre o cruce simbolică între cei doi frați: „furtunile cele mai dramatice nu în sufletul lor se dezlănțuie, ci pe axa mediană, „orizontală”, a însemnului creștin.”(25)

Karamazovismul apare evident și din relațiile fraților cu celelalte personaje. Este o notă aparte, distinctă ce străbate întreaga societate rusă ce asistă la proces. „sunt un Karamazov!” exclamă Dimitri; „obraz de toval și suflet de Karamazov!”, gândește

Miusov; „și eu sunt un Karamazov...”, recunoaște Ivan; „Karamazovii nu sunt niște netrebni, orice ai zice tu, ci niște filosofi...”, pledează Dimitri în fața lui Rakitin. „O lighioană o înghite pe alta” afirmă același personaj referindu-se la dualitatea dintre marea familie a Karamazovilor. Cu toții se suspectează, se spionează, se urăsc. Lighioana numită karamazovism, s-a cuibărit adânc în sufletul lor.

Ca o concluzie și în încheiere vom susține că Nichifor Crainic definește *karamazovismul* ca „pe un element rău pe care îl cunoaștem din celelalte romane ale lui Dostoievski, elementul rău dezlănțuit fie în pasiuni carnale, fie în pasiuni intelectuale, pâna la suprema posibilitate a excesului. Este păcatul, prin urmare, care se desfășoară în toată în toată infernala lui ampoare, fie pe latura pasiunii carnale, fie pe acele intelectuale, raționale.”(26) Așadar, Karamazovismul este întrupat înainte de toate în bătrânul Karamazov, om bogat, lubric, iubitor numai de bani și de femei „represents ultima expresie a patimii cele mai telurice cu puțință.”(27) Ceea ce contracarează într-un fel latura întunecată a karamazovismului este figura luminoasă a lui Alioșa Karamazov. În el culminează speranțele lui Dostoievski referitoare la o viață total creștină a unei societăți ce trebuia să se nască de acum încolo. Alioșa este conceput în contrast izbitor cu ideea pe care dostoievski o avea despre sine. Ideea pe care o spune el în legătură cu Alioșa este aceasta: nu minunea naște credința, ci credința naște minunea; nu minunea exterioară condiționează prin urmare credința noastră religioasă, ci credința noastră religioasă este aceea care face minunea. Acest serafic personaj întruchipează, în ochii scriitorului, virtuțile umane supreme. El este un erou triumfător de basm care „biruie balaurul cu multe capete ale karamazovismului...”(28)

Note Bibliografice

- Nikolai Berdiaev, *Filosofia lui Dostoievski*, Iași, Editura Institutului European, 1992, pag.10.
Cf. idem. pag. 11.
Cf. idem. pag. 44.
ibidem pag.138.
ibidem pag.140.
Ion Ianoși, *Dostoievski*, București, Editura „Teora”, 2000, pag. 227.
idem., pag. 229.
idem., pag. 230.
idem., ibidem.
idem., pag. 232.
Nichifor Crainic, *Dostoievski și creștinismul rus*, Cluj-Napoca, Editura „Anastasia”, 1998, pag. 255.
idem., ibidem.
Valeriu Cristea, *Dicționarul personajelor lui Dostoievski*, București, Editura „Cartea Românească”, 1983, pag. 183.

Mihaela MOCANU

V
E
R
S
U
L
I

Firimituri de palmier
mutilând vieți de cadâne.
Ioana d' Arc, flăcările devorându-ți
obraji, îmbălsămate chemări
arzând pe rug, spre crucifix
tămăduind poemul lângă
trupul ce nu-și poate trăda versul -
mea culpa.

Poteci schingiuite sarcastic,
Altarul spre care îmi înclin
durerea.

M-am deghizat în mărul
stăpân din sămburele încă necopt de
aripa metaforei.

Golgota, mărturisesc trăirea
cojii de portocală, destin împrumutat
de Prometeu, Electra întrupându-se din
jale spre Nicăieri.

Un înger mi-a vorbit
în poemul care m-a creat
arzându-mă pe rugul Ioanei d' Arc.
Cu fiecare miez de sămbure,
mi-au convertit stigmatul sorbind
Sodoma și Gomora, trup din
Trupul Clitemnestrei.
Tămăduite cadâne izgonite din Rai:
Adam și Eva;
făguri de miere, Alfa și Omega
înger și demon, mituind capătul
invers al mărului.

De m-ai cunoaște în
spatele ploii, aș simți gustul versului
din crucifix, agramând tăcerea lui Cain,
pre mărturisirea din aripă.
Trecutul bacantei biciuit...
Vers bastard, incinerând destinul
gheișei, zidindu-mă în poemul rupt
din coasta lui Adam, trăiri de zise
în mansardă, îmbălsămând potopul
spre travaliul lui Abel.

Michelangelo - Studiu

Petre GIGEA-GORUN

Întâlnire, la Paris, cu Emil Loteanu, poet și celebru regizor de film

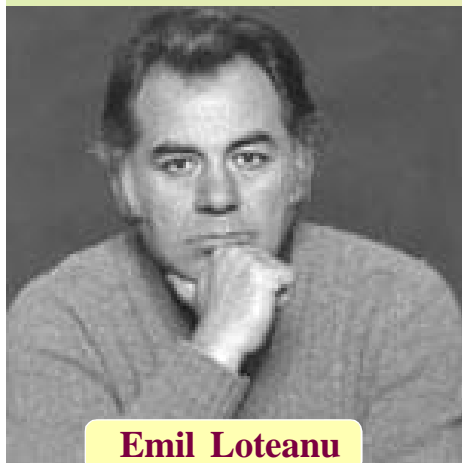
Pe **Emil Loteanu** l-am cunoscut la Paris, în luna martie 1988. Era invitat de un coleg francez pentru câteva săptămâni în Franța.

Poetul **Emil Loteanu** a auzit că în unul din imobilele Ambasadei Române din Paris a luat ființă „*Biblioteca Română*”, astăzi denumită „*Centrul Cultural Român*”. Este adevărat că, după o absență a acestei instituții de 43 de ani, în luna ianuarie 1988, cu acordul Ministerului Afacerilor Externe român, pe care l-am solicitat în mod insistent, s-a născut această instituție culturală. În calitatea mea de ambasador al României, fără falsă modestie, pot spune că am avut un rol hotărâtor în înființarea Bibliotecii Române în Paris.

Am restrâns birourile agenției economice cu două etaje din rue de l'Exposition, proprietatea statului român, pentru a crea posibilitatea atât francezilor, cât și românilor care doresc să cunoască cultura românească, să poată să o facă. Și ce bine a fost. Trebuie menționat că am luat-o de la zero.

Dar să revin la marele nostru prieten, **Emil Loteanu**. Deci, auzind că este o bibliotecă română, în fapt o instituție cu activități culturale complexe, s-a prezentat la noi.

L-am primit pe oaspete cu brațele și inimile deschise. Avea cu el un aer de timiditate, datorat atât vizitei sale în Franța, cât și a fap-

Emil Loteanu

tului că se afla, de data asta, pe „*pământ românesc*”.

Eu îl știam ca poet din poeziile sale pe care le citisem, cât și din excelentul film „*Șatra*”, al cărui regizor era.

Legătura sufletească între noi s-a făcut repede, neașteptat de repede. I-am prezentat Biblioteca (azi *Centrul Cultural*), expoziția de pictură din acea zi, filmoteca, revistele, discurile, exponate de carte rară și câte altele existente în noua instituție românească de cultură. Îl priveam cum ochii săi se bucură de cele văzute și auzite. Am trecut apoi în saloanele Ambasadei române, situate în fostul castel al Contesei de Behague, de la care statul român a cumpărat acest superb imobil. Se poate considera că prin clădirea pe care o ocupă, Ambasada Română este una dintre cele mai frumoase ambasade din Paris.

L-am invitat în biroul meu, unde printre altele, i-am prezentat cartea „*Constelația lirei*”, o antologie a poeziilor din Republica Moldovenească, adică din Basarabia. A rămas plăcut surprins pentru că nu se așteptase la aceasta.

Am luat cartea cu noi și ne-am retras în „*Salonul de aur*” al ambasadei, împreună cu încă trei colaboratori de-ai mei, diplomați ai ambasadei, unde am servit masa împreună.

Aici, pe măsură ce timpul trecea, ne-am deschis inimile, ne-am întins la vorbă. Ne-a povestit despre activitatea sa regizorală, despre poezia sa, despre cultura moldovenească.

- *Este vreo deosebire între cultura moldovenească și cea românească?* l-am întrebat eu.

Emil Loteanu parcă a zâmbit cu amărăciune.

- *Nu, nu este nici o deosebire, pentru că și noi vorbim și scriem românește, ca toți românii. Numai că noi suntem izolați între niște hotare nefirești. Deși, noi suntem români, oficial, noi nu putem s-o declarăm deschis. Ne aflăm în granițele Uniunii So-*

Motto: Poezia pe care o simți este ca și înțeleasă.
Grigore Vieru

vietice. Mai precis a marii și puternicei Uniunii Sovietice și dumneavoastră știți ce înseamnă aceasta.

Mi s-a părut că a oftat. Poate că a fost așa, sau numai o părere a mea. A continuat:

- *Noi, scriitorii din Basarabia gândim și scriem în limba română, pe care am moștenit-o de la părinți și de la bunici ca pe o comoară. Este comoara de care ne-a vorbit părintele 01 poetul Mateevici, cuprinsă în versurile sale: „Limba noastră-i o comoară/ În adâncuri înfundată / Un șirag de piatră rară / Pe moșie revărsată.” Vă mai amintiți poezia sa, celebra sa poezie?*

- *Desigur, i-am răspuns.*

Și am continuat eu cu celelalte strofe ale poetului, unde ne vorbește despre „*limba vechilor cazanii*”, pe care țăraniile o cântă la vetrele lor.

Atmosfera de poezie s-a creionat spre satisfacția noastră, a tuturor.

Pe masa noastră, în afară de bucate, se afla cartea cuprinzând o mică antologie a poeziilor moldoveni.

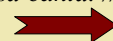
Am luat inițiativa.

- *Maestre Loteanu, prietene Loteanu, frate Loteanu, hai s-o răsfoim împreună. Dacă nu cerem prea mult, am dori să ascultăm în lectura autorului câteva versuri ale sale. Sunteți de acord?*

- *Cu deplin acord, mi-a răspuns poetul, cerându-mi să-i dau cartea.*

I-am spus:

- *Vă datorăm mulțumirile noastre, dar, aș vrea mai întâi să vă citesc câteva versuri din poezia „Moldovenii” a poetului Petru Zadnipru, de care am luat cunoștință în acest volum: „Moldovenii când se strâng / Și-n petreceri se avântă, / La un colț de masă plâng / La un colț de masă cântă. //*

Sufletul precum le-ar fi / Glob cu două emisfere / Una-i noapte, alta-i zi / Bucurie și durere.”

Și tot așa, am citit până la sfârșit această poezie cutremurătoare.

Emil Loteanu mi-a spus că poetul „s-a prăpădit” în anul 1976, când nu împlinise încă 50 de ani.

În cartea de antologie, poetul Emil Loteanu este prezentat cu poeziile „Ovidiu”, „Gorunii”, „Țarcul”, „Colindul numelui tău”, „Vin toamnele” și „Veniți poștașilor la timp”, cuprinse, de altfel, în volumul său „Sufletul ciocârliilor”, editura Cartea moldovenească, 1977.

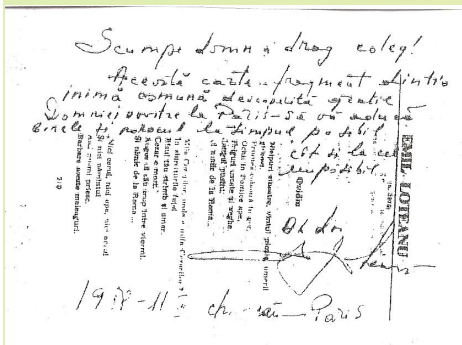
Poetul a citit la început cu glas emotiv poezia „Ovidiu”, unde se vede drama poetului român, exilat pe malul Pontului Euxin, care părăsise eterna Romă. Este timid, sincer, agreabil.

Apoi, a citit celelalte poezii răsplătite cu atenția și aplauzele noastre. Era bucurios că ne-au plăcut versurile sale.

Redau ultima strofă din poezia sa „Gorunii”, în memoria lui M. Lermontov: „Îi văd și azi înalți, cu frunza deasă / Plutind uriași prin nesfârșirea ceții / Gorunii cad, / Ei nu îngenunchează, / Ei cad străfulgerați, cum cad poezii...”

A scos stiloul din buzunarul său și la pagina 210, din „Constelația lirei”, volum pe care eu îl adusesem și unde este tipărită poezia „Ovidiu”, poetul, a scris caligrafic pentru mine: „Scump domn și drag coleg!”

Această carte - fragment dintr-o inimă comună descoperită grație Domniei Voastre la Paris, să vă aducă binele și norocul la timpul posibil cât și la cel imposibil...”

Îi mulțumesc pentru amabilele cuvinte pe care a binevoit a mi le adresa în acele clipe la Paris. Ne-am îmbrățișat cu căldură, prietenește... De altfel, poetul este sensibil și sentimental. Dacă nu ar fi așa, nu ar putea scrie versuri.

Desigur, poetul a vrut să știe, de ce printre puținele cărți pe care le-am adus de la București, se află și antologia „Constelația lirei”.

A trebuit să fac o scurtă incursiune în timp în legătură cu apariția acestei cărți.

În anul 1986, eram ministru de Finanțe al României. Pentru apariția cărții era nevoie de o suplimentare de fonduri și prevederi așa-zise „plan casă”. La mine s-a prezentat poetul Ion Petrache, cu care eram în relații prietenești, trimis, la rândul său, de către Ioan Alexandru, care prefăta antologia, pentru a-mi cere sprijinul financiar necesar.

Cartea cuprinde un număr de 65 de poeți, în ordine alfabetică, cu una sau mai multe poezii: Iosif Balțan, Marcela Benea, Ion Bolduma, Leo Botnaru, Iurii Barjanschi, Pavel Boțu, Emilian Bucov, Andrei Burac, Aureliu Busuioc, Petru Cărare, Arhip Cibotaru, Mihail Ion Cibotaru, Anatol Ciocanu, Aurel Ciocanu, Iuliu Cârchelan, Anatol Codru, Nicolae Costenco, Petrea Cruceniuc, Nicolae Dabja, Liviu Damian, Pavel Darie, Petrea Darienco, Liviu Deleanu, Ilie Doru, Petre Duduiuc, Nicolae Esinescu, Iulian Filip, Vasile Galaicu, Emil Galaicu-Păun, Mihail Garaz, Ion Ghiorghiță, Anatol Gujel, Ion Hadârcă, Bogdan Istru, Nina Josu, Leonida Lari, Vasile Levițchi, Emil Loteanu, Andrei Lupan, Dumitru Matcovschi, Valeriu Matei, George Meniuc, Irina Stavsaia, Andrei Strîmbeanu, Arcadie Suceveanu, Victor Teleucă, Leonard Tuchilatu, Vitalie Tulnic, Paul Mihnea, Filip Mironov, Alexandru Negriș, Teodor Nencev, Nicolae Popa, Vasile Romanciuc, Agnesa Roșca, Valentin Roșca, Ludmila Sobetchi, Andrei Țurcanu, Spiridon Vangheli, Ion Vatamanu, Grigore Vieru, Ion Vieru, Gheorghe Vodă, Petru Zadnipro.

Prefața, intitulată „Elogiul poeziei” este semnată de poetul Ioan Alexandru (la 27 februarie 1986) în care spune printre altele: „Este poezie aici, adică existența sufletului ce viețuie adâncurile condiției umane cu speranță și putere în spiritul iubirii dintre oameni, a omului față de părinți, soție, copii, a omului față de pământ, râu, anotimpuri, a omului față de istorie, de strămoși, față de ctitoriile lor, cărți, cetăți, a omului față de cele eterne de care ține și ființa graiului părintesc”.

În final, prefătorul menționează că „am colaborat la realizarea antologiei scriitorii: D.R. Popescu, Mircea Tomuș, Arcadie Donos, precum și Ioan Alexandru...”

Poetul Ion Petrache, emisar insistent, nu a plecat din biroul meu până când nu am aprobat fondurile necesare pentru editura „Cartea Românească”, sub auspiciile căreia a apărut această antologie.

În favoarea apariției acestei cărți, am primit și vizita profesorului și omului de cultură Victor Crăciun, cu care eram în relații bune, prietenești. Un telefon l-am primit din partea lui Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România.

Cartea a apărut. Eram bucurios. Prin ea

faceam cunoștință cu frați de-ai noștri, poeți basarabeni. Poeziile sunt în general calde, duioase, sentimentale, pline de dragoste față de oameni și de pământul străbun, de tot ce ne înconjoară.

Poetul Emil Loteanu, după ce a aflat cele ce i-am spus, s-a bucurat că la București sunt oameni care nu i-au uitat pe cei de dincolo de Prut.

I-am spus că data viitoare când va veni la Paris să fie oaspetele Bibliotecii Române, unde în fața unui public select să-i fie prezentată opera, ca și personalitatea sa. A fost de acord, mulțumindu-ne.

Între timp, am avut plăcerea și satisfacția de a cunoaște personal mai mulți scriitori din Republica Moldova, precum acad. Mihai Cimpoi, care este președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, acad. Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Ion Hadârcă și Nina Josu.

Din partea unora, am amabile dedicații pe unele din cărțile pe care le-au publicat în România. Un sprijin permanent în publicarea scriitorilor moldoveni a fost acordat și de către profesorul Tudor Nedelcea, recunoscut critic literar, eminescolog, care, prin intermediul Fundației „Scrisul Românesc” din Craiova, au văzut lumina tiparului o serie de cărți valoroase.

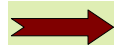
Aș aminti faptul că de la Nicolae Dabija am primit mai multe cărți, printre care „Icoană spartă, Basarabia. Harta noastră care sângerează”, „Vai de capul nostru”, „La est de vest”, „Însemnări de pe front”, ș.a.

Pe cartea „Icoană spartă, Basarabia. Harta noastră care sângerează”, Nicolae Dabija a avut amabilitatea de a scrie: „Fratelui Petre Gigea-Gorun, cu speranțe în dreptatea lui Dumnezeu și pentru Basarabia, cu drag, Nicolae Dabija, 17.01.2000”.

La 150 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu, în ianuarie 2000, am primit o carte excepțională intitulată „Mihai Eminescu - Capodopere”, într-o viziune editorială de Victor Crăciun, care cuprinde „poeme, proze, teatru, publicistică”, cu un cuvânt înainte de acad. Mihai Cimpoi.

Pe acest exemplar, mi s-au scris amabile cuvinte: „Lui Petre Gigea-Gorun, trecând peste amândoi neaua Eminescului, pentru a deveni noi înșine, cu dragoste, Victor Crăciun”. Iar în continuare: „Cu aceleași urări de bine și noi împliniri sub semnul Anului Eminescu, Mihai Cimpoi, Craiova, 17 ianuarie 2000”. Le mulțumesc.

La rândul său, poetul Grigore Vieru, pe volumul său de confesiuni și aforisme „Lucrarea în cuvânt” a avut amabilitatea să scrie o frază extraordinară: „Fratelui Petre Gigea-Gorun, pe care-l cunosc de două mii de ani și tot de atâta vreme mi-e drag. Gri-

gore Vieru, 27 februarie 2002”.

Din confesiunile sale aş reda câteva fraze ale poetului și patriotului Grigore Vieru: „Noi, românii basarabeni, pentru fiecare zi în care vorbim românește este o zi a înălțării, o sărbătoare, vorbim mai șovăielnic, mai clătinat, ca să zic așa, mai încet, dar tot românește vorbim; pasul nostru în horă este, poate, puțin rătăcit, dar tot românește jucăm; cântăm plângând, dar tot românește cântăm; am cioplit în depărtări înfiorătoare cruci de gheață și-n sloiuri de gheață ne-am înmormântat bătrânii sau pruncii, dar tot după legea și-n graiul nostru i-am petrecut spre Cerul cel drept; tăiatu-ni-s-a mâna cu care ne facem semnul crucii, dar schișăm sfântul nostru semn pe cerul gurii cu limba; nădăjduim spre bine, spre izbânda dreptății noastre.”¹

Într-o discuție avută cu Grigore Vieru, i-am mărturisit că mi-au plăcut aforismele sale. Aceasta, vădit satisfăcut, mi-a spus că sunt primul care a făcut aprecieri cu privire la aforisme.

În anul 2001, din presă am aflat că Emil Loteanu a fost invitat de autoritățile culturale românești la București.

Autorul filmelor „Poienile roșii” și „Șatra” (printre altele), aflat în capitală pentru a primi unul dintre premiile Fundației Culturale Române, a mai primit, în trecere, o distincție: titlul de membru de onoare al UCIN. Cunoscutul cineast a folosit prilejul pentru a ne încuraja, încredințându-ne că, potrivit estimărilor sale, autorii noștri ar putea să producă anual vreo 30 de filme sau măcar 20. „Bani ar fi, dar este prea mare harababura financiară”.

Cu această frumoasă convingere, Emil Loteanu s-a îndreptat spre Studioul Anima-film pentru a înmâna, la rândul lui, văduvei lui Gopo, doamna Ana Maria Popescu, statueta „Spadasinul de aur”, un fel de „Oscar moldovenesc, acordat marilor creatori ai secolului”. Oscar sau nu, Ion Popescu Gopo îl merită din plin, după cum afirma Magda Mihăilescu, critic de film.

Mi-a fost dor de Emil Loteanu. Cred că și-a amintit și el cu plăcere de această întâlnire memorabilă.

Dar timpul a trecut impasibil pe lângă noi.

Cu puțin timp în urmă, celebrul regizor Emil Loteanu a trecut apa Styxului, în lumea Dreptilor, mai aproape de Dumnezeu.

Un gând pios pentru sufletul și marea lui personalitate.

¹ Grigore Vieru, *Lucrarea în cuvânt*, Fundația „Scrisul Românesc”, 2002, pg. 82.

Maria NICULESCU

Scumpă înrăurire

Lăsați-mă cu dânsa, serafică Regină,
Un început suav ce-n inimă se-nfrică;
Ciudat, de n-ar fi fost Ea, n-aș fi durat o clipă!
Iubită, Domnul știe, îmi e, și e divină!
Ah, scumpă-nrăurire benfică și sfântă,
Nu-i altă dulce esență pe lume ce persistă.
Onirică e viața cu ea, iar fără-tristă,
Purificându-mi trupul, ea, sufletu-mi încântă.
Ascult cu-nfrigare al său susurul, purul,
Valsez, zbor peste o lume, o lume, jos, valsează,
Aripi de-aur mă-nalță din golul ce stă pază,
Răsfrânt senin cânta-voi, va înflori azurul.
O, Doamne, de-am orgoliu nemăsurat, mă iartă,
Teribilă-i iubirea spre Tine-Înalt Preasfântul,
Teribilă iubirea pentru-al tău darul, cântul
Iar eu cânta-voi pururi, mă-nsor cu Doamna Artă!

Adevărata iubire

M-am resemnat la gândul că timpul trece-n fugă
Abia acum, dar fricii nu-i simt trista povăță,
Rare-amintiri relevă neîntinată-mi viață,
Cu mine stă iubirea, ea-mi e icoană, rugă.
E minunat, prin vreme, firea a-ți petrece
Lăsând în urmă ghețuri și-nspumegate unde,
Letale uragane sau spectre furibunde,
Amorfa, cruda lume, pietroaie, norul rece...
Las viața - a ei urmare - aleasă împlinire,
Undire dulce pentru o barcă-ntremurată,
Zefirul, blând, sufla-va, vântori va să străbată,
Iubirea o purta-va spre lumea-n nemurire.

Trandafiri roșii

Flori, iată, trandafirii, făcut-au: roșii, toate,
Rebele par să fie, ba chiar puțin uimite;
Așteaptă, a mea iubită, de tine a fi dorite,
Nu vezi cât de-nfocate-s, și-atât de emoționate!
Culorilor-limbajul- de-l afli e-o minune,
E, poate, pură vrajă ori adevărul, purul,
Să știi, al mării, gândul sau ce-are-n gând, azurul,
Când, în adagio cânta, ce-undele- pot spune.
O, imatur, și-n fugă, și-atât de inocente
Se 'nasc-n a mea inimă mii flori și-s roșii, toate,
Atâta-s de rebele și-atât de-emoționate!
Nu știi a lor nespuse, candido sentimente.
Te-aștept, comoară, vină,
te-aștept 'n-a mea grădină,
Ofranda nemurită ce-n orice clipă-nfloare,
Răspuns 'ți va da, o, sfântă și scumpă adorare!
O, vină sub azurul de noi aproape, vină!

Dar sacru

Ascult, blândă Lumină prin aer se coboară
Născând, de aur ploaie, pe-o lume milenară,
Tumult de fericire ce, suflete împlină,
Ofrandă mult visată spălând a nopții vină.
Nostalgic, el, Pământul, trezit din visuri rare,
Iubita și regina-și privi: - Ce încântare!
Neprețuire blondă cu-a-nseninării purul
Oferă-n juru-i raze, împăciuinind obscurul.
Zâmbind unul spre altul, tăcuți, se-mbrățișează;
O, dar preasfânt, Iubire, îți fie, darul, pază!
Din josul meu vin, Doamne, de mii de ori
a-Ți spune:
- Divină a Ta Creație, Credința Ta, minune!
Am să-ncretez în vreme, spre Tine, pură rugă.

Te voi iubi de-a pururi

Glorioasă ești, o, scumpo, frumoaso, ești divină!
Irumpe fascinația-ți, ești zână, ori îmi pare?
O, tu, Italie mândră, o, mamă-n adorare,
Rămân al tău soldatul, tu ești a mea Regină.
Glorios al tău trecutul, sfidând o rană-adâncă,
Imensă-a ta inimă, imensă bunătate-
Ofrande oferite pe-altar, inestimabile,
Nutrind slăbite inimi, de rău, bolnave, încă.
Ascult cum se coboară blondă lumină-abundă
Purtând cu ea speranța ce-a fost pierdută-odată,
O, mamă, fii fericite, viața-i, cu mult, schimbată;
La Cer 'nalta-voi ode în fiecă secundă.
Impresionant de veche, ești tânără copilă,
Trecut-ai prin gheena cu diavoli ce se-nstrună,
Ah!, mult ce suferit-ai de-o țeastă prea nebună,
Nu-i dor mai mare-n suflet ce rupe fără milă.
O, mamă, scumpă patrie, te voi iubi de-a pururi!

Rămâi cu mine

Rămâi, rămâi cu mine, nu mult, ori ești în pripă?
Iar mâine-n zori de ziua va să revii, știu bine,
Tu faci, a' mele gânduri, ades, să se-nsenine,
Al meu iubite vină, așteaptă încă-o clipă!
Poți face tot ce-ți place-n oglinde te privește
Apoi, cadou, îmi da-vei fascinul razei tale
Sclipind, în lunecare, pe marmorate dale,
Cu ea să mă învălui, nemăsurat, firește.
Ușor, o zi va trece, o lună, ani și soarte,
Cu tine-ălături, dragă, atâta-s de fericite!,
Cu tine mă simt pură, frumoasa Euridice.
Ispititor de-aproape suntem și mult, departe...

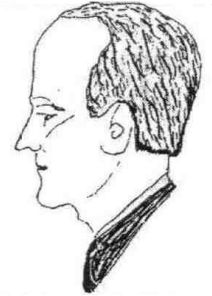
Constelații epigramatice

Ion MORARU (27.03.1951)

Născut la Puiești, județul Vaslui. A absolvit Liceul Teoretic din Puiești și Facultatea de Electrotehnică, Secția Electroenergetică, la Institutul Politehnic „Gh. Asachi”, din Iași. A lucrat la Combinatul Siderurgic Galați, inclusiv ca inginer-șef mecano-energetic, s-a pensionat în anul 2005, dar lucrează în continuare, ca întreprinzător particular. Este membru fondator al Clubului Umoriștilor „Verva”, din Galați, președinte, din anul 1998 până în prezent, membru al Societății Scriitorilor „Costache Negri”, din Galați (1998) și al Uniunii Epigramiștilor din România (1993). Scrie epigrame, proză umoristică și poezii, colaborează la numeroase publicații și a primit peste 60 de premii la concursurile naționale de gen. Este inclus în peste 60 de volume colective de epigramă.

Apariții editoriale: *Epigrame* (1993), *Ace de cojoace* (epigrame, 1998), *Capra vecinului* (epigrame, 2011).

A îngrijit apariția volumelor *Umor la mila 80* (2000) și *O antologie a literaturii gălățene - vol. IV - UMOR*.

<p>Soției Când era și ea, mai ieri, mireasă, Am trecut-o, vesel, pragu-n casă. Astăzi (este culmea ironiei), N-o pot trece pragul... sărăciei.</p>	<p>Produsele alimentare Sunt foarte scumpe peste tot Și de aceea, cu regret, Pe adversari, eu nu mai pot Să-i fac... „cu ou și cu oțet”.</p>	<p>Bolile românilor Boli mai multe și mai rare Au românii, toleranți, Însă boala cea mai mare Ei o au pe... guvernanți!</p>
<p>Țara noastră Avem o țară ca-n povești, Vestită-n toată omenirea, Cu capitala-n București Și capitalul... nicăirea!</p>	<p>Revistei VIP Apar în presă astăzi chipuri De mari bărbați în rol de VIP-uri, Dar observăm că în revistă Și multe VIP-ere există.</p>	<p>La frontieră Marile controale de la VAMĂ Cred că niciodată nu dau greș... Se sfârșesc mereu cu „Dări de seamă”: Mită, șperț, ciubucuri și peșcheș!</p>
<p>Viitorul României Va fi în țară bunăstare, Mașini și vile, trai prosper, Luci-va numele în zare Cu aur scris și... doi de R!</p>	<p>La iarbă verde Cu soața mea, sfrijită, plete sure, Îmi iau și soacra, slabă, la pădure, Încât, privind la ele, poți să juri, Că nu-i pădure fără... <i>uscături!</i></p>	<p>Buget românesc A început, încetul cu încetul, La noi să se rectifice Bugetul... El mult mai mare poate ca să fie De s-ar lua impozit pe... prostie!</p>
<p>Logică Codrul ăsta, dacă este frate Cu românul, mi se pare logic Să găsec în el, dacă se poate Și-arborele meu... genealogic!</p>	<p>Unuia la mare Am întrebat, convins că nu-i o farsă: „De ce pe dânsul pielea nu e arsă?” La care cineva mi-a dat răspuns: „Cu toate alifile e uns!”</p>	<p>La măcelărie Atârnă-n piață buturi grele De porc, de oaie și de vită, Atâta m-am uitat la ele, Că am făcut... conjunctivită.</p>
<p>„Festina lente” Cândva, latinul, un profet, Spunea: „Grăbește-te încet!” Isteț românul nostru foc A zis: „Nu te grăbi deloc!”</p>	<p>Unui profesor de matematică Noi alegeri așteptând, El continuă să spere C-o să vină, în curând, RADICALII la PUTERE!</p>	<p>La schimbarea orei oficiale Acuma, la sfârșit de vară, Vreo câțiva hoți se întrebă: „Va trebui să dăm și noi Azi ceasurile... înapoi?!”</p>
<p>Soluție contra virusului WEST NILE Nouă azi, români mai mici, mai mari, De-acest virus straniu nu ne pasă! Nu ne este frică de fânțari, C-am luat cu guvernanții... <i>plasă!</i></p>	<p>Unuia El, cândva, un om sărac, Azi, pe mari averi stăpân, N-a fost prins cu mâța-n sac Fi'ndcă e <i>cotoi bătrân</i>.</p>	<p>La slujba de înmormântare Stând pe năsalie mortul, Dascălu-l privește șui, Fi'ndcă bietul, astăzi, ortul L-a dat popii și nu lui!</p>
<p>Sfat părintesc Aflând c-o duce bine-n pușcărie, I-a scris, urgent, băiatului aseară: „Să nu faci, dragul mamei, vreo prostie... Ca să te dea, disciplinar... afară!”</p>	<p>Unui pensionar De pensie recent am auzit Precum că nu ai fi prea mulțumit... Chiar dacă tu, acum, o ai prea mică, Fii liniștit, Guvernul ți-o ridică!</p>	<p>Unuia certat cu soția Mai ieri, dorea, cu focul în călcâi, Să-i dea, timid, sărutul cel dintâi. Acum, când la ficat ades îl scurmă, Mai că i-ar da... „sărutul de pe urmă”!</p>
<p>Seismologică Cutremure mai mari ca ieri Vor fi în țara mea sărmană, Că duduie din răputeri Economia... subterană!</p>	<p>Unui guvernant După ce a avansat, Toată lumea se întreabă: „Cum ajuns-a <i>om de stat</i> Că părea un... <i>om de treabă</i>”?! </p>	<p>Epitaf unei femei Colegele se-adună lângă Sicriul tău îndoliat. Măcar acuma să te plângă, Că toată viața te-au „cântat”!</p>

Lucreția BERZINTU
(Israel)

Scriitorul Solo Juster, la 90 de ani

NIMIC NOU

*Femeia naște
de când e lumea lume*

*de murit
se moare tot de-atunci
nimic nu-i nou
sub soare*

În rest: poezie

URLĂ PIATRA

*luna așterne pe plai
cărare de aur
Să treacă semeață
aia cu coasa
și zâmbet ce-ngheață
uraa uraaa
urlă piatra
cât o ține gura*

Solo Juster

Unul din cei mai reprezentativi poeți de limbă română din Israel, editor, jurnalist și promotor cultural, cu o biografie impresionantă, care impune respect și plecăciune, este Solo Juster. S-a născut la 1 octombrie 1922 în București. Studiază în orașul Călărași (Ialomița). În anul 1952 absolvă „Școala de Literatură și critică literară Mihai Eminescu” a Uniunii Scriitorilor din România. În 1960 se stabilește în Israel, la Tel Aviv. Publică: „Poeme de un ban” (1987), „Ultimul zâmbet” (1988), „Surâsul apelor” (1990), „Columna secundelor” (1992), „Sensul timpului” (1994), „Clipa sărutului” (1996), „Lacrime interioară” (1997), „Poezia cea mai acută” (Tel Aviv, 1998), „Rumba neagră” (Tel Aviv, 2000), „Lacul de onix” (București, 2001), „Fiara lirică”, „Umbra”, „Al cincilea punct cardinal”, „Lacrime verde”, „Iarna verde” (București, 2007), „Iarna verde” - poeme alese (Iași, 2011). În 1985 înființează la Tel Aviv un cenaclu literar, sprijinit de soția sa, prozatoarea Mariana Juster. Elita literară pe românește s-a adunat în casa lor, lunar, cu regularitate și seriozitate, în peste 20 de ani. Doi ani mai târziu, în 1987, editează revista literară „Punct”, cu apariții în mai și noiembrie, ajungând până la numărul 40. În 1999 este distins cu premiul „Lucian Blaga” (România, Cluj-Napoca) iar în Israel cu premiul „ARTZI” (Tel Aviv, 2005).

Este un poet minunat, care scrie despre sine următoarele: „Nu numai ca să mă includ în modernitate, încerc și eu versul alb - liber, și îmi cer scuze că pe ici, pe colo, mai «păcătuiesc» strecurând ritm și rimă. Lipsită de

ritm și rimă, poezia-mi pare o vioară, chiar Stradivarius poate, dar văduvită de coarde, NU SUNĂ! Împărtășesc ideile este-tice ale lui Ion Vinea.” (Scriitori de limbă română din Israel - generația contemporană, biobibliografie întocmită de Emanuel Aczel, ed. Hasefer, București, 2003)

Maestrul Solo Juster are multe lucruri să ne împărtășească din viața și creația sa, astfel i-am propus realizarea unui interviu, contactându-l prin poșta electronică, după care i-am făcut o vizită acasă, la Rehovot, la cca 20 km distanță de Tel Aviv. Complice mi-a fost distinsul scriitor Corneliu Leu, care și-a exprimat dorința de a-l intervieva pe eroul nostru cultural, israelian, originar din România, poetul Solo Juster, având în vedere realizările sale culturale pe care le veți afla (dacă nu le știți), în continuare.

Solo Juster s-a născut în București dar, pe când avea vârsta de trei ani, părinții s-au mutat la Călărași - Ialomița, unde își petrece copilăria „ca-n basme”, locuind în centrul orașului, vis-a-vis de Școala de băieți nr.2, unde a frecventat și absolvit cursurile școlii generale. Apoi a continuat studiul la Liceul Știrbei Vodă din Călărași, însă, din cauza unui oarecare antisemitism, după primul an de liceu, se mută cu familia la Siliștra. În aceeași perioadă, tatăl său a avut un accident, a stat în spital la Vatra Luminoasă un an de zile - cu o dezlipire de retină -, și, după cca 1-2 ani, și-a pierdut vederea. Odată cu accidentul tatălui său a dat și „Banca Bercovici” faliment, dar și „Marmoros-Blank”, care erau bănci evreiești.

Lucreția Berzintu: Stimate domnule Solo Juster, a trebuit să întrerupeți cursurile liceale pentru a pleca cu familia la Siliștra. De ce la Siliștra?

Solo Juster: Siliștra era un oraș cosmopolit în care legionarii n-au avut acces, niciodată. Au încercat o dată, au venit călări de la sate dar populația i-a izgonit din oraș.

**“Sub bulgari, ca evrei,
am dus-o foarte bine”**

Cum a fost la Siliștra?

Aveam 12-13 ani, m-am văzut într-o localitate nouă, o limbă nouă... locuiau, pe lângă evrei, bulgari, greci, armeni, turci... Am prins după ureche; am învățat turcește, bulgărește... Bulgara se aseamănă cu rusa, așa că, am învățat rusa foarte ușor; armeneste n-am învățat fiindcă e cam greu.

În 1940 s-a cedat Siliștra, bulgarilor, prin Acordul de la Craiova și, sub bulgari, ca evrei, am dus-o foarte bine. În 1942 am fost chemat la muncă obligatorie în Bulgaria, pe Valea Strumei. Era iarnă și am mers pe jos 130 km prin zăpadă, de la Siliștra până la Ruse, apoi până la Rusciuk, cu trei sănii țărănești și ni s-au găsit și locuri de înnoptat la țărani bulgari din Cadrilater. În total 3 zile am făcut până la locul de muncă obligatorie, unde am fost chemat cu ordin militar. Când am ajuns acolo era vară, ca aici. Am stat un an de zile, din 1942 până toamna lui '43. Către sfârșitul acestei perioade, de un an, m-am îmbolnăvit de malarie. Și până în ziua de astăzi se găsește, la analize, urme de malarie.

Ne-au dat drumul acasă și au luat pe alții care nu fuseseră până atunci. Am avut un an pauză, timp în care am putut lucra pentru familie. Ne-a mers destul de bine ca meseriași; am lucrat la un atelier de reparații pălării bărbătești. Mai erau două ateliere de prăvălii dar țărani ne-au preferat pe noi.

Toate împrejurimile Siliștrei, de jur împrejur, erau clienții noștri. Când m-au luat pe mine,

în 1944, întrebau: „da’, unde-i băiatul?” Li s-a spus că-i luat la muncă, și mi-au trimis cutii de 1 kg de miere, slănină ș.a. Și săracii și bogătașii au trăit bine sub bulgari.

În 1944, primăvara, ne-a luat iar pe noi, dar nu în același loc. La Smeadovo, pe Valea Kazanlâk, unde era o pădure de tei și de stejari, fagi, amestecați... iar noi construim un drum, de la gara Smeadovo. Țăranii ne-au primit foarte bine.

Câți evrei au fost deportați acolo, la muncă obligatorie?

Se vorbea că au fost 24.000, jumătate din populația masculină din Bulgaria, împreună și cu alte minorități. Acolo era o armată de trudovaci, pentru munci. Am lucrat la construcții de cale ferată și poduri vechi. Acasă aveam 300 gr. de pâine pe zi, la fel ca toată populația din Bulgaria - pe cartelă; la muncă aveam 600 gr., dublu. Nu aveam un regim opresiv. La Silistra, un singur coleg, cu care lucram la săpat pământ, un avocat tânăr, Averbuh, a fost împușcat în 1953 de Siguranță, fiind bănuț de comunism. Și eu am fost bănuț de comunism; nu aveam voie să circulăm de la 9 seara până la ora 8 dimineața. Fac o mică paranteză: în acea perioadă, la Silistra, în sala cinematografului „Modern”, erau judecați sute de bulgari care fugeau din Bulgaria în România fiindcă venise la cărmuirea Bulgariei un anume Filof, care era filogerman, și a făcut ce-a făcut. Dar se zice că regele Boris al III-lea i-a susținut pe evrei și nu a lăsat să fie deportați din Bulgaria, dincolo de granițele Bulgariei Mari.

Ce a urmat?

Când eram la muncă obligatorie, a doua oară, ne pica câte un ziar, „Ciorno More” (Marea Neagră) care apărea la Varna, deci noi munceam în apropiere de Varna - pe lângă Șumen

(o regiune foarte renumită în Bulgaria) și am citit în 26 septembrie 1944, pe prima pagină, „România, 23 August, a capitulat fără condiții”. Atunci am spus prietenilor mei: „eu, mâine, plec acasă”. Zis și făcut.

Acasă, unde?

Bună întrebare! Silistra nu avea cale ferată. Singura legătură era cu vaporul pe Dunăre, între Silistra și Rusciuk, și mai departe. A venit cu mine un băiat din Varna ai cărui părinți erau exilați.

De ce?

Varna și Sofia au fost golite de evrei. De ce? Fiindcă erau noduri de cale ferată și baze militare germane iar bulgarii ne-au ferit. Deci, am plecat cu acest băiat - coleg în același lagăr cu mine, fiindcă noi, silistrenii, eram puțini, 18-20. Ne-am dus în port; era plin cu nemți care se retrăgeau din România; Dunărea era plină cu nemții care se bălăceau în apă... Am găsit un Bac din Silstra, un cunoscut, care ne-a spus că nu putem pleca fiindcă n-avea autorizație. L-am luat cu mine pe acel băiat, am stat la un hotel în Ruse vreo 3-4 zile, nu-mi mai amintesc, că sunt aproape 70 de ani de atunci. Ne-am întâlnit cu silistrenii, „O, Solo, ce faci?” Bucurie mare... În sfârșit, a căpătat Bac-ul autorizație să circule pe Dunăre înapoi la Silistra și ne-a luat și pe noi.

”Eu nu știam nimic ce se întâmpla în România în timpul celui de-al doilea război mondial... Era secret”

A existat perioada de tristă amintire, a pogromurilor și deportărilor din perioada celui de-al doilea război mondial, când Hitler hotărâse rezolvarea problemei evreiești prin „soluția finală” iar regimul antonescian trecuse la deportări ale evreilor și țiganilor în Transnistria dar și în Ucraina. Alții au fost deportați la munci forțate pe teritoriul României. Slavă Rabinului Alexandru Șafran, care a intervenit peste tot și, ca urmare, s-au oprit vagoanele pregătite pentru deportarea evreilor din Transilvania de sud către lagărele de exterminare din Polonia! Ce cunoașteți despre acele atrocități?

De fapt, eu nu știam ce se întâmpla în România în timpul celui de-al doilea război mondial, cu deportările de evrei în Transnistria... Am aflat abia aici, în Israel. În România nu se vorbea, era secret.

Și, după ce v-ați întors la Silistra, ce a urmat? Ați hotărât să plecați în România îm-

preună cu părinții?

Nu! Părinții mei au rămas la Silistra, fiindcă erau condiții foarte bune de trai, cu o populație foarte prietenoasă, mai mult decât prietenoasă. Bunică-mea murise în timpul când eram plecat la muncă obligatorie. Cimitirul evreiesc era dincolo de graniță, pe teritoriul românesc, dar aveau acces la cimitir. Atunci nu mai era graniță între Bulgaria și Silistra fiindcă intraseră rușii, pe 9 septembrie, și au construit un pod pe Dunăre. Eu eram acasă, m-au căutat prietenii, m-au chemat, mi-au dat o armă... poliția fugise. Era o cazarmă de poliție la Silistra, nu „stam” (n. r.: „de formă” sau „fără importanță”, din ebraică) o poliție. O cazarmă de poliție, cu armament, cu echipament, cu tot. Și, eu am plecat în pantaloni scurți și-n cămașă. Era septembrie... Ei, n-am apucat eu..., cam pe 19-20 octombrie am trecut granița fraudulos în România.

Cu ce scop?

Voiam să-mi continui studiile liceale și pe urmă să mă înscriu la cursuri mai departe. Nu puteam face asta în Bulgaria... limba o prinsesem după ureche și citind prin ziare, dar nu cunoșteam materie, nu cunoșteam istorie bulgărească, limba bulgară.

Am venit singur în România, la București, unde am avut o nașă. Mi-a dat mama adresa, dacă ajung acolo, să bat la ușa ei. Am găsit-o, am dormit o noapte la dâna dar n-am mai dat pe la ea, n-am mai văzut-o. Am început să-mi caut de lucru, să câștig un ban. Am luat ziarul și am găsit un anunț că se închiriază o cameră pe str. Negustorii, nr. 24, dacă nu mă-nșel. O gazdă foarte bună, foarte curată. Am stat câteva luni acolo, și, acum, o mică paranteză: un bucureștean care lucrase înainte la Teatrul Alhambra, ca electrician, a venit înainte de cedarea Silistrei, pe 1 octombrie, la niște rude prin alianță, foarte sărace, și, a mai avut o rudă la Ruse, care avea o fabricuță de conserve. Când avea de lucru la Silistra, lucra cu noi la Silistra; când pleca la Ruse..., și l-a concentrat la muncă obligatorie împreună cu grupul nostru dintâi, din 1942. Până am trecut eu granița, am mai ajutat pe unii să treacă granița în România nu tocmai cu acte. Era țara vraște.

La București, l-am căutat pe el la Teatrul Alhambra. El locuia în sectorul 3 Albastru (n. r.: Capitala Regatului României Mari era împărțită în patru sectoare de culori diferite: sectorul I Galben, sectorul II Negru, sectorul III Albastru și sectorul IV Verde) în București, dacă nu mă-nșel, în cartierul sefarzilor (n. r.: „sefard” în limba ebraică înseamnă „spaniol”). Acolo, împreună cu el, am cunoscut pe Beni, de la Teatrul Alhambra, care făcea actorie, fel de fel, și el era un mare comunist. El ne-a îndrumat la sectorul III Albastru și de-

Solo Juster, "Lumea Magazin" nr. 10,15 aug. 1966, coperta parțială

acolo... „Hei, bine ai venit, avem nevoie de tine; pleci la Constanța!” Așa am ajuns la Constanța.

„La Constanța am scris primele poezii”

De ce la Constanța?

Acolo au avut nevoie de mine, la U.T.C. Înainte am lucrat lustruitor de mobilă la firma „Dormitor”, chiar la „Scala”... și avea un mare atelier de tâmplărie în Piața Amzei. Am lucrat câțva timp acolo; am început să caut clienți pentru lustruit mobilă și mici reparații. Deci, am plecat la Constanța... m-au primit frumos. Tudorică Roznatoschi era șeful U.T.C.-ului iar șeful P.C.R.-ului era Ciuroiu, care a fost și ministrul de externe pe timpul comuniștilor, ambasador la Pekin. Scopul trimiterii mele la Constanța era acela de a organiza tineretul hamalilor din port în U.T.C. Și eu am lucrat în Portul Constanța, aproximativ patru ani de zile, câștigam bine ca muncitor. Am fost ales, repede, în Comitetul Sindicatului hamalilor din port.

Care era mentalitatea oamenilor privind apariția comunismului în România?

Eu, personal, am fost recunoscător Partidului Comunist și Armatei Roșii, care ne-a eliberat și m-am dăruit cu trup și suflet muncii de organizare a tineretului comunist și ca membru în Comitetul Sindicatului „Dezrobirea”. Am simpatizat partidul comunist fiindcă m-am considerat al lui, ca membru.

În timp ce lucram în port, eram și conducătorul Cenaclului Literar al Casei de Cultură din orașul Constanța.

Atunci ați început activitatea literară?

Atunci am început. La Constanța am scris primele poezii. La Casa de Cultură din Cons-

tanța era un învățător, scos din producție, Hordâncă și, printre membrii Cenaclului, era profesorul de franceză, era Corneliu Leu, Dionisie Șincan - care erau elevi de liceu (Liceul Mircea), Elena Tărcioagă - care-i moartă, de-acum, tot colegă de liceu (Liceul „Domnița Ileana”). Mai era un pensionar care a fost magistrat de Tribunal (judecător) ș.a. Mai era un coleg de-al lui Corneliu Leu - trebuie să-l știe, dacă-i spuneți de „Bătrânul”. Așa îl numeau ei, „Bătrâne”.

La Constanța s-a organizat și un concurs literar, la care am luat locul întâi la poezie. Mai era unul din fiii unuia dintre președinții sindicatului „Dezrobirea”, Ion Drăgănescu, care, până la urmă a lucrat la „Dobrogea Nouă”. Am refuzat să-i iau locul lui, propus fiind. El a fost colegul meu, hamal cu mine în port, cum era să-i iau locul?

Unde ați debutat cu poezii?

Cred că la „Dobrogea Nouă” sau „Unirea”.

Ce titlu ați dat la prima poezie?

„Salut voios de pionier!”

Cât timp ați activat la acel Cenaclu?

Atâta timp cât am stat în Constanța.

Într-o zi, apare un ins și-mi spune, „Ai să vii cu mine la București.” „Eu nu pot să plec fără să întreb pe cei din regionala de partid Constanța”, i-am răspuns; „fac parte din activul Constanța, am fost verificat pentru asta.” Am mers cu el la „Regiunea de partid”, secția de agitație și propagandă, care era condusă de o învățătoare, tovarășa Moșoiu - așa îi spuneam. S-a uitat la mine și mi-a spus: „Dacă vrei să te duci, noi nu putem să ne opunem cererii Comitetului Central”. Eu zic: „unde mă trimite Partidul, acolo mă duc”. Între timp, la Constanța, am fost pe șantierul voluntare, eu am fost în Lunca Prutului - comandant de detașament. Vin la București, nu la Comitetul Central, ci la Jew Secție - ziarul „Unirea”. Am stat câteva zile, m-au trimis înapoi, încolo, să fac un reportaj la Constanța... apoi am făcut un reportaj la Medgidia, pe șantierul „Canalul Dunărea - Marea Neagră”. Reportajul a fost foarte bine primit, de aceea m-au chemat de la „Flacăra”, de la Nicolae Moraru, publicațiile pentru străinătate, „Narodnaia Rumânia”, „Romania Hoilen”, „Romania Today”, „Roumanie d'Hojourdui”. Apoi am fost trimis la Turda, într-un sat, despre care mi s-a spus că este acolo un țăran care a avut în gazdă comuniști și unul dintre ei a fost îngropat în sat, pe nume Iura; pe tema asta am scris reportajul și am mai scris și o poezie, „Iura”. N-am scris în viața mea, nici acolo și nici aici, n-am scris nici pentru Gheorghiu-Dej, nici pentru Stalin, nimic! Pentru poezia „Iura” mi s-a plătit în acea perioadă 8.000 de lei; eu aveam vreo 2.000 de lei salariu. M-a întâlnit Eugen Jebeleanu pe șantier, și, când m-am dus cu poezia, „Ce cauți aici?”,

„Nu ești la Constanța?” Zic, uite așa și-așa, și-i povestesc. „La ziarul Unirea?” „Ce cauți tu acolo?” „Tu n-ai să stai acolo. Ai răbdare! În curând...” Și într-adevăr, în vreo două sau trei săptămâni primesc un telefon de la Beniuc și dumnealui mă trimite să lucrez la Fondul Literar, pe strada Mihai Eminescu, ca referent literar, cinci ore pe zi și aveam salariu aproape 3.000 de lei. Aici am lucrat 2-3 ani.

Am fost trimis, ca ziarist, împreună cu grupul de dansuri naționale „Ciocârlia”

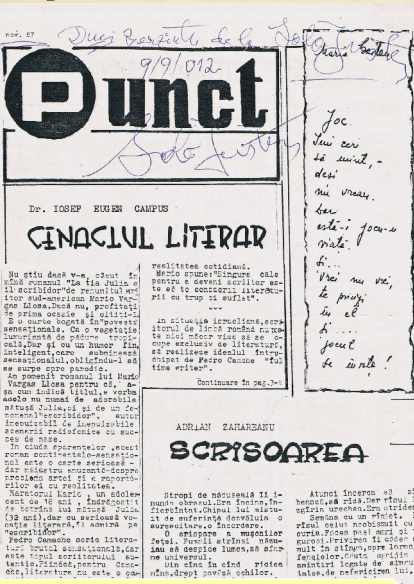
Ce ne puteți spune despre activitatea jurnalistică pe care ați desfășurat-o în străinătate, în China, Coreea și Vietnam?

Am fost trimis, ca ziarist, împreună cu grupul de dansuri naționale „Ciocârlia” a Ministerului de Interne și de-acolo am trimis câteva reportaje la „Scânteia Tineretului”, „România Liberă”, „Narodnaia Rumânia” și alte publicații, cu ceea ce m-a impresionat mai mult. În China am fost bolnav de hemoroizi, am fost internat la un spital din Shanghai, o săptămână, și m-am făcut bine cu tratament chinezesc. În săptămâna când am fost liber, am primit invitație ca să vin la Gheorghiu-Dej, că era la Shanghai. Am fost acolo, am stat până la 2:00 dimineața și el n-a venit. A venit un chinez și mi-a spus, „duceți-vă acasă că el nu mai vine.” Cioroiu era ambasador la Pekin, mi-a trimis vorbă să vin la el dar nu m-am dus. Eram al cincilea, ca importanță, față de colonelul de securitate. Aveam un dosar beton; hamal de port, ziarist...

„Am fost trimiși de la Constanța la conferința de înființare a Uniunii Scriitorilor din R.P.R.”

Sunteți în legătură cu foștii colegi, ziaristi?

Foștii mei colegi de ziar au murit, cu toții. Nu știu dacă mai trăiește cineva. De Sf. Ioan îi voi da telefon lui Ion Macarie, cu care am făcut Școala de Literatură. El a rămas foarte impresionat, „tu ești Solo Juster?” De ce? Eu și cu Dragănescu am fost trimiși de la Constanța la Conferința de înființare a Uniunii Scriitorilor din R.P.R. (n.r.: Conferința de fuziune între Societatea Scriitorilor Români și Societatea Autorilor Dramatici din

Solo Juster, revista "PUNCT", nr.1, noiembrie 1997

martie 1949 marchează înființarea Uniunii Scriitorilor din R.P.R., ulterior din R.S.R., devenită U.S.R. în 1990). Și acolo mi-au făcut foarte bună im-presie Petre Bellu și Ion Pribeagu. Conferința a avut loc vis-a-vis de Cișmigiu, în Casa Sin-dicatelor, pe vremea aceea. Eu am făcut do-sare pentru o parte din scriitorii vechi, dosare de pensii - ca referent literar la Fondul Literar. Către sfârșitul ședinței am luat și eu cuvântul - nu eram pregătit. Am luat cuvântul și am fost publicat în „Scânteia” pe prima coloană de pe prima pagină.

Erau mulți scriitori, membrii în U.S.R.?

Da. Erau, printre alții: Mihail Sorbul, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Veronica Bărlădeanu, Eugen Jebeleanu, Eugen Campus, care mă cunoaște de-atunci. Pe Sorbul îl țin bine minte pentru că a luat cuvântul și mie nu mi-a plăcut ce a vorbit el, și atunci am vorbit eu muncitorește. Ce cultură aveam eu? Eu habar n-aveam de Eminescu.

În școală nu se învăța despre Eminescu?

Ba da, dar mie îmi plăcea Coșbuc. Era mai apropiat de glie. Toate poeziile lui sunt un roman sătesc sau despre viața sătească. Și Ion Horea este adeptul lui Coșbuc. Am toate volumele, pe care mi le-a trimis el.

Ați participat la cene literare în București?

Nu. N-am avut timp.

Cu Mișcarea sionistă ați avut vreo tangență?

Nu. Am avut tangență, la Silistra, cu Asociația Macabi și cu evreii de-acolo.

„Când eram ziarist în Coreea, am decis să plec în Israel”

Când ați hotărât să plecați în Israel?

Când eram ziarist în Coreea am decis să plec în Israel.

De ce atunci?

Am fost la Panmunjom; am multe fotografii de-acolo. Umblau americanii cu gipurile, la o parte era o limuzină cât un autobuz de mare, cu toate ușile deschise, cu șofer și cu motorul în funcțiune. Cei cu gipuri, „Come in!, Come in!” Foarte greu m-am hotărât să nu răspund chemărilor, dar, întorcându-mă în România, am făcut un plan de acțiune; cum să mă de-părtez de partid? Cum să nu fiu în vizorul partidului ca să nu mă împiedice să plec. Odată cu căsătoria - cam în acea perioadă din 1951, am început să deschid ochii. Eu eram trimis la toate consfătuirile ARLUS - ului (n.r.: ARLUS = Asociația Română pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică) pentru organizarea zilei de „7 Noiembrie”. Era

o masă lungă de cinci metri și erau toate somitățile; partidul, ambasadorii și, vis-a-vis de mine, era Ceaușescu. „Ce-i cu tine aici?” Eu am rămas cu gura căscată. Fusesem prin vara anului 1945 la un curs pe care l-a ținut el în Aleea Alexandru, la București.

Cum s-a descurcat Ceaușescu la acel curs?

Nu puteam să fac comparație. Ce eram eu? M-a întrebât: „Ce cauți aici? Nu mai ești la Cîi...Cîi...Constanța?” „Nu mai sunt demult”, i-am răspuns. L-am mai întâlnit pe la Băneasa, cu fel de fel de ocazii. Eu, ca reporter, mă împingeam să străbat coloanele și veneau o grămadă după mine, și el spunea: „lăsați-l!”

V-a protejat...

Da, l-am căutat să-i cer un interviu, să mă primească. Nu m-a primit niciodată.

Îi era teamă?

Nu știu. De fapt eu mergeam pe-acolo, la Băneasa, să fac prezență.

Ca ziarist?

Nu. Mă lăsasem de ziaristică. Când am venit din China, am făcut un reportaj sau două, apoi, la sfârșitul lui decembrie le-am spus, într-o ședință de partid, că pe 1 ianuarie plec în concediu și pe urmă nu mă mai întorc. Au rămas toți așa, blocați. „Solo, ce-i cu tine?” Era acțiunea cu îmbunătățirea socială a redacției, adică fără evrei. Evreii au fost dați afară, și de-acolo, dar și din alte părți.

La care publicație erați ziarist, atunci, când ați fost trimis în străinătate?

La „Narodnaia Rumânia”. Când lucram la „Steagul Roșu”, într-o bună zi, mă trezesc cu-n telefon de la dl. Moraru; „Solo, vino în coace! Hai să lucrezi aici!” M-am dus acolo.

După Fondul Literar?

După Fondul Literar și după Școala de Literatură. S-a schimbat directorul Fondului Literar și l-a trimis pe Dumitru Corbea în loc, și am aflat că a fost legionar, și eu n-am vrut să mai stau cu el. Atunci m-am înscris la Școala de Literatură din București.

În timpul acesta, ce ați lucrat? Aveați nevoie de o susținere financiară...

Primeam leafa de la Fondul Literar, în continuare. La repartiție am cerut să mă repartizeze la un ziar. M-a repartizat la „Steagul Roșu”. Nu se chema, încă, „Steagul Roșu”, se chema altfel, nu mai țin minte. În sfârșit, la „Steagul Roșu”, și acolo primeam 600 de lei. La începutul Școlii de Literatură m-am căsătorit cu Mariana, viitoarea prozatoare Mariana Juster.

Cum ați cunoscut-o?

Printre alții, am fost invitat ca ziarist, de Elisabeta Luca, la Comitetul Cinematografiei, ea fiind șefă. Mariana era elevă și lucra acolo. Cum a ajuns ea acolo? Direcția a pornit să caute oameni prin țară. La început nu avea, decât doi oameni sub conducerea Elisabetei Luca: Constantin Chiriță, de la „Scânteia” și Ion Visu, de la „România Liberă”. Constantin

Chiriță a plecat prin Moldova să caute cadre și s-a întors cu o elevă din Botoșani, actuala prozatoare Mariana Juster și un alt evreu din Piatra Neamț, Ștefan Cazimir. Eu am fost chemat la Comitetul Cinematografiei să fac un film documentar și astfel am cunoscut-o pe ea. Ea s-a îmbolnăvit... am căutat-o... Aveam un prieten acolo și-mi spunea „las-o în pace că-i fată cuminte!” Un alt coleg, de la secția evreiască, vine la Botoșani, îl întâlnește pe socrul meu și-i zice: „măi, îl cunoști pe Solo Juster?” „Aaa, pe derbedeul ăla, bețivul, fustangiu!”

Erați un Don Joan?

Nu eram un Don Joan, dar nu mi-au lipsit femeile.

Erați un june frumos...

Nu. Ea era frumoasă, să vă arăt fotografia ei, fotografiată de mine, ca nevasta mea, ca mamă de copii. Așa cum am mai spus, la începutul Școlii de Literatură, m-am căsătorit cu ea.

Sunteți în legătură cu foști colegi de la Școala de Literatură?

Sunt în legătură cu Ion Horea.

Cine v-a descoperit talentul literar?

Eugen Jebeleanu a fost descoperitorul meu. El m-a descoperit pe șantierul de muncă „Ana Pauker”, care era la Galați. El a fost omul care m-a scos de la Jew Secție (UTC - secția evreiască).

În 1960 v-ați stabilit în Israel, la Tel Aviv, împreună cu soția și fetița. A fost grea acomodarea? Ce ați lucrat?

A trebuit să muncim pentru a avea o bază materială. Am lucrat și la Compania de telefoane, și optimetrist, și funcționar de Bancă, de unde am ieșit la pensie. Am învățat optica, întâmplător. Am găsit un băiat care a vrut să mă învețe singur și, până la urmă, am devenit tovarăși. Am pus de-o parte niște gologani și am cumpărat instrumentar semiindustrial. Am mers cu el câțiva ani. Și, pe urmă, el s-a încurcat cu o „boarfă”, scuzați-mi expresia, și mi-a spus: „Solo, nu ajunge pentru doi”, că aia cerea ca să meargă la sfârșit de săptămână la hotel de cinci stele, și era o cheltuială. Mi-a spus: „ori tu rămâi în prăvălie, ori eu rămân, cum hotărâști.” Îi spun: „Tu rămâi. Mie ce-mi dai?” Păi, zice, „îți dau cam 55.000 de șekeli.” „Bine”, i-am spus, „primesc!” Și i-am spus sincer: „vreau să comand și eu instrumentar din Germania.” Mă rog... O parte din clienți, doi bulgari și încă unul, au venit după mine. El lucra repede, dar făcea și rebuturi. Avea o ladă, cam jumătate cât biroul acesta, plină cu lentile. Se mai întâmpla ceva, ori era mică, ori era mare, trebuia modificată. Dacă era ramă de metal, trebuia modificată, trebuia plătit unui bijutier. Doi bulgari..., din cauza asta eu n-am învățat bine ebraica fiindcă, îi aveam pe bulgarii ăștia. Dar acum, am un ve-

cin bulgar, aici, în bloc, și am uitat bulgărește. Am uitat și rusește.

Solo Juster, editorul revistei israeliene de limbă română, „Lumea magazin”

În 1966, Solo Juster înființează revista săptămânală „Lumea Magazin”, el fiind redactorul șef. Secretar de redacție era Sorin Cunea, iar colaboratori, Arnold Velureanu, Harry Ber (Canada) Nicu Palty, Marius Godeanu, Davis Grebu ș.a. Revista a supraviețuit 18 săptămâni, editându-se 18 numere.

Stimate domnule, Solo Juster, vă rog să ne vorbiți ceva despre revista „Lumea Magazin”, ca idee, realizare... și de ce v-ați oprit după 18 numere?

După ce m-am consolidat financiar, din dragoste pentru literatură și jurnalism, m-am gândit să editez o revistă în limba română. Eu eram „Redacția” și-mi mai trebuia tipograful. Tipograful - erau doi fii ai unui tipograf de limbă latino (eu eram în legătură și cu ziarul în limba bulgară), care mi-a propus să tipărească: „păi, stai, am eu doi fii care au un local mare, închiriat, și fac acolo o tipografie mare... și ai să vezi.” Mă duce pe o stradă din Tel Aviv, de la „Tahana Mercazit” (n.r. „Tahana Mercazit” din ebraică, înseamnă auto-gară) în continuare, unde sunt blocurile alea de meserii, vis-a-vis de str. Levinski, mă duce acolo și-mi zice: „Uite, am 200 m.p. și aici o să fie...” „Da, o să fie... dar până atunci?” „Până atunci, e treaba mea. Eu răspund de asta, de mașini tipografice...” Și am făcut o convenție, că voi primi de la difuzare 1.200 de lire. Cu 10 lire, de exemplu, puteam cumpăra de mâncare, în familie, pentru o săptămână întreagă. Deci, o să am hârtie, o să am pentru redacție... Venise Sorin Cunea, a fost coleg cu mine, și, hop!, ai venit bine, îi zic. Uite, facem o revistă în limba română, „Lumea Magazin”, săptămânală...

Am făcut 18 numere; am câteva, o să vă arăt. De ce n-am continuat? Din cauză că nu aveam tipografie. Tipograful nostru ne-a înșelat. Avea un linotip și, când aveam nevoie pentru revistă, ne spunea că are de lucru. El trebuia să plătească tipograful, dacă se dădea la alt linotip. N-am mai putut să rezist, lucram 20 de ore din 24.

Am în fața mea „Lumea Magazin”, numărul 10, din 15 august 1966. Este o revistă de format mare, 34,5/24,5 cm, cu 24 de pagini,

o grafică atrăgătoare - de bun gust, articole interesante cuprinse în rubricile: „TRIBUNA LIBERĂ”, „STRICT CONFIDENȚIAL”, Reportaje, „PAGINI DIN TRECUT”, „GURA LUMII SLOBODĂ...”, „GENUL FEMININ”, „De la lume adunate”; „De pretutindeni”, sport, umor, rebus, publicitate, anunțuri... *Apropo de anunțuri, mi-a atras atenția un anunț de la pagina 7 despre un vernisaj care sună așa: „Miine, marți 16 august a.c. la ora 18,30 va avea loc la Casa Ziariștilor din Tel Aviv, strada Kaplan nr. 4 vernisajul expoziției pictoriței LIANA SAXONE...” (n.r.: o pictoriță originară din România pe care eu o stimez pentru arta sa, dar și pentru talentul ei publicistic). Citez din câteva titluri ale revistei: „Ce se poate petrece ÎN FEUDA lui ABA HUSI”, „Angelica Rozeanu a fost concediată”, „Haolam Haze”, „DIN KNESET”, „ARTUR RUBINSTEIN”, „Execuția celor patru miniștri congolezi”, „Catastrofa la etajul 79”, „Doi gemeni se regăsesc după 24 de ani” ș.a.*

Solo Juster, inițiatorul înființării cenaclului literar „Punct” și editorul bianualului cu același nume, „Punct”

În 1985 înființează Cenaclul Literar „Punct” care a funcționat peste 20 de ani, și, cu doi ani mai târziu, în 1987, înființează bianualul „Punct” - ajungând până la nr. 40, fiind susținut de soția sa, prozatoarea Mariana Juster. În primul număr al revistei „Punct”, Solo Juster scrie: „La doi ani de existență, am întocmit această foaie, ca un semn dedicat celor care mi-au susținut ideea de CENACLU.”

Citez din articolul „CENACLUL LITERAR” scris de Dr. Iosef Eugen Campus și apărut în primul număr al revistei „Punct”, noiembrie 1987: „Dar ceea ce am admirat la Solo Juster, inițiatorul Cenaclului, și la cei care i s-au alăturat, a fost pasiunea pentru literatură. În timp ce alții se înfîlnesc oameni „serioși”, pentru a încheia afaceri fructuoase, sau pentru a juca „serioase” partide de cărți, ei își „pierd vremea”, încăpăținându-se să facă, în cele mai potrivnice condiții, literatură și mai se înfîlnesc ca să o discute între ei. (...) Adevărata pasiune pentru literatură, cred eu, include și disprețul pentru maculatură, pentru ceea ce se pretinde deși nu este literatură. În acest spirit am încercat să influențez atmosfera de lucru

a Cenaclului. Prietenește, am fost adesea necruțător.”

În primul număr al revistei „Punct” publică următorii cenacliști: dr. Iosef Eugen Campus (Cenaclul Literar), Maria Găitan (Joc, Ruga-versuri), Adrian Zahareanu (Scrisoarea - proză), Mariana Juster (Doi cireși dintr-o tulpină - proză), Zeev Ben Chaim (Inspectorul - schiță), Andrei Fischof (Acuarela - versuri).

Domnule Solo Juster, ce v-a determinat înființarea acestui Cenaclu Literar?

Shaul Carmel era secretarul Asociației Scriitorilor Israelieni de Limbă Română și am venit la el cu propunerea să facem la Asociație un Cenaclu Literar, la care el mi-a răspuns: „Noi, Asociația, nu ne putem lua riscul, să dăm în bară, cu un cenaclu literar, nu știu dacă va prinde, nu știu dacă va merge, nu știu dacă va avea viață. O să vedem.” Până la urmă, a venit și el la Cenaclu.

Și, după ani de cenaclu, la care participase și Shaul Carmel, n-ați mai discutat despre problema asta?

Nu, niciodată! Și-a amintit, nu și-a amintit, nu știu, nu-i treaba mea. Ai să-l întâlnești aici (arată spre revista „Punct”) de multe ori. A fost o încercare de-a mea personală și asta a fost refuzată de Asociație. Asta m-a pus pe gânduri; stai, asta este o încercare grea, nu este de colea, și i-am spus „Punct”. Dacă am început cu „Punct” și revista tot „Punct”. Hârtia și imprimarea mă privea pe mine.

Și, atunci, când el a spus „să vedem”, cum ați luat hotărârea?

Am cerut o listă cu membrii Asociației Scriitorilor și am trimis, tuturor, o scrisoare „tip”, propunându-le să înființăm un Cenaclu Literar, fiind vorba de scriitori care scriu în altă limbă decât ebraica și nu aveau acces niciunde, și eu mă pun la dispoziție, dau spațiu din casa mea... m-a costat multe parale.

Câți membrii aveau Cenaclu Literar „Punct” și care erau aceștia?

Erau vreo 40 de membri, plus invitați, ca: Solo Juster, Mariana Juster, dr. Iosef Eugen Campus, Andrei Fischof, Mioara Iarchi Leon, Tania Lovinescu, Adrian Zahareanu, Shaul Carmel, Luiza Carol, Maria Găitan-Mozes, Moscu Eyal, Solo Har-Herescu, prof. univ. Andrei Strihan, Gina Sebastian Alcalay, Zoltan Terner, Lucia Zilberman, Felix Caroly, Sonia Palty, Lucian Zeev Herșcovici, Mira Iosif (Belgia), Ștefan Iureș, Eveline Fonea, Radu Cârnci, N. Palty, prof. Vladimir Eșanu, regizorul Pavel Constantinescu, dr. Ieruhim Roisman, Monica Săvulescu (Olanda), Ludovic Bruckstein, Leopold Ruga, Moșe Maur, Z.B.C., Davis Grebu, Sorin Cunea, Isaac Eyal, Ervin Elias (Beer Sheva), preot Ion Chirilă,

➔ Dorel Dorian, Mira Iosef (Bruxelles), Maria Pal (Cluj), Zelber Haim (umorist), Iudith Coman, Leopold Bittman, Elena Ester Tacciu, Geta Berghof, dr. Sandu Iacobson, Ileana Iren Grunwald ș.a. Mulți dintre ei au murit, între timp. De fiecare dată, în fiecare lună, participau, cel puțin, 18-20 de membri.

Cum se desfășura, efectiv, o ședință de Cenaclu Literar? Cine era conducătorul?

Eu eram conducătorul Cenaclului. Dinainte se comunica cine citește în Cenaclu. Eu ce-ream de la ei copii. Nu de la toți, de la cei care-mi plăceau mie, ca să apară în revista „Punct”. Nu era nicio ordine de zi, cu subiecte. Fiecare citea ce anume dorea. La ora fixată (17:00) se vorbea, discutau unii cu alții... apoi eu: „Domnilor, este ora ca să începem și vă rog să încetați orice fel de discuții!”, „Cine are de citit astăzi seară?”, „Eu, eu...” Câteodată se prelungea până seara târziu.

Până când?

Până când puneam eu „punct”.

Care erau relațiile dintre membri?

Era cea mai perfectă democrație, toți eram egali, nu aveam „grade”. Shaul Carmel nu suporta critica și totdeauna se supăra. La Cenaclu veneau de la Beer Sheva; Dr. Elias Ervin venea de la Ashkelon... Andrei Fischof venea de la Haifa; el scrie primele poezii în limba ebraică. Preotul Chirilă, cât a stat în Israel, venea regulat la Cenaclu. Printre membrii a fost și Michael Elias, cu care am copilărit la Călărași, cu el și cu vărul său. El a murit.

Este vreo legătură între el și Spitalul „Elias” din București?

Nu. „Elias” este un nume foarte comun la sfaradit. Spitalul „Elias” este construit de un mare bancher, evreu, Jack Elias, care a donat bani, a înființat Banca Națională, a făcut Academia Română, a făcut teatre în România, și a depus aur, dar, când a avut nevoie, directorul (guvernatorul) Băncii Naționale n-a vrut să-i onoreze CEC-ul, că era și importator de bumbac. Patru funcționari aveau la Sf. Gheorghe.

Mai trăiește cineva din familia lui?

Nu. O soră a lui... Tatăl lui era un mare bancher, mai bogat decât Jack Elias, la Constantinopol. Numele Spitalului Elias este pe numele lui taică-său. Nu-i pe numele lui. Sora lui Jack Elias era damă de companie a Reginei Elisabeta.

Să revenim la revista „Punct”. De ce „Punct”?

Adeseori am fost întrebat de ce „Punct”. A fost a doua încercare, după Cenaclu și n-am avut computer. N-am știut cum să fac, și Ira Iosif mi-a făcut cadou o mașină de scris. Am încercat „Punct-ul” așa la mașina de scris, pe trei coloane. Am să vă dau un exemplar. Așa s-a făcut primul număr, la început, în patru pagini. I-am dat numele de „Punct” fiindcă

e mic. O încercare. Refuzat de Shaul Carmel, refuzat de Asociația Scriitorilor. Când el s-a ales președinte, noi am rupt relațiile cu el. Apoi am cumpărat un computer și Mariana scria materialele pentru revista „Punct”, creații ale celor care participau la Cenaclu Literar. Cenaclu Literar a funcționat peste 20 de ani, iar revista „Punct” a ajuns la nr. 40. S-a încetat activitatea Cenaclului, când eu m-am îmbolnăvit, acum câțiva ani în urmă.

Ce probleme de sănătate ați avut?

Am fost foarte bolnav. Nu știu ce am avut. Dacă făceam 2-3 pași, cădeam pe o parte. Fiica mea, care este medic (la prematuri și nașteri grele), m-a dus la un specialist (a ieșit la pensie de vreo 2-3 ani) și mi-a prescris un tratament. L-am luat și m-am vindecat, nu mai cad de ani de zile. Pot merge pe jos, fără probleme.

De ce v-ați mutat din Tel Aviv în Rehovot?

Fiica mea locuiește în Rehovot. Soția face dializă, o boală foarte cruntă. Eu, mai puțin. Când era nevoie o chemam pe fiica mea, la ora 1:00 noaptea, la 2:00 noaptea... și așa s-a hotărât să stăm cu toții în același oraș, în Rehovot. Atunci, când m-am consolidat financiar, am cumpărat un apartament în nordul Tel Aviv-ului, pe str. Miriam Hașmonait 20/4 și acum este închiriat. Cu chiria de-acolo plătesc chiria de aici (din Rehovot) și mai rămân acolo, niște bănuți.

La ce lucrați acum?

Acum, nu mai fac nimic.

Nu mai scrieți? De ce?

Fiindcă nu mai înțeleg ce-am scris. Nu mai deslușesc. Mâna îmi tremură... Pentru activitatea mea culturală am primit un premiu din partea lui Itzak Artzi, lăsat prin testament. Familia lui mi l-a dat după ce a murit el.

Impresionant! Felicitări!

Cenaclu „Punct” - aflat în al 12-lea an de existență - este singurul cenaclu de literatură română din afara granițelor României care a reușit performanța unei asemenea regularități și longevități

În continuare, merită să citez din cronicile apărute în revista „Punct” despre activitatea literară, desfășurată în casa familiei Juster, lună de lună, timp de peste 20 de ani, unde se aduna elita creațiilor literare pe românește. Iată:

„CRONICĂ DE CENACLU

Îmi aduc aminte că în urmă cu zece ani eram turistă în Israel și prietena mea, Sonia Palty, m-a luat să văd «un cenaclu literar». Și

astfel în casa albă, primitoare a Mariane Juster, a lui Solo Juster, am cunoscut pe Ludovic Bruckstein, pe Ruga-Bittman, pe respectatul critic literar, profesorul Eugen Campus... și alții. Dar, mai ales gazdele: Mariana Juster și Solo Juster, și mica lor poveste, atât de simplă și de emoționantă. În urmă cu 12 ani, doi oameni modești, dar mari iubitori de literatură, el - poet cunoscut, ea - originală prozatoare, hotărâsc să deschidă casa lor din strada Miriam Hașmonait ca să creeze un cadru pentru întâlniri literare...” (Tania Lovinescu, revista Punct, nr. 19, noiembrie 1996, pag.12).

„Cenaclu literar «PUNCT» - organizat de scriitorii Mariana Juster și Solo Juster - scoate de două ori pe an revista literară PUNCT. Materialele cuprinse în revistă aparțin membrilor cenaclului și sunt publicate în urma citirii și comentării textelor în cadrul prietenesc (dar exigent) al discuțiilor lunare din cenaclu.

Cenaclu «PUNCT» - aflat în al 12-lea an de existență - este singurul cenaclu de literatură română din afara granițelor României care a reușit performanța unei asemenea regularități și longevități. Cenaclu își desfășoară activitatea în locuința soților Juster, iar revista apare prin efortul personal al acestor doi scriitori.” (Luiza Carol, revista Punct, nr. 19, noiembrie 1996, pag.12).

„Se împlinesc în mai zece ani de când apare mica revistă «PUNCT» a soților Mariana și Solo Juster, animatorii cenaclului de la domiciliu, unde sunt citite cu glas tare (și discutate sub egida politico-intransigentă a criticului Eugen Campus) scrierile tipărite în foaia acum sărbătorită. Am prețuit întotdeauna dorința de calitate a Justerilor, ambiția de a separa apele talentate de producția veleitarilor îfâfnoși. Am prețuit punctualitatea cu care, anotimp după anotimp, «PUNCTUL» acesta apare, dovedind o tenacitate rară în lumea «tribului» de la noi, unde îndeobște marile focuri sînt de paie. Am prețuit într-atâta voința aceasta exemplară de a dura, marcînd mereu puncte în lupta contra oboselii și a lui «ce rost are» - încît astăzi, la aniversare, eu strig: Punct și de la capăt!” (Al. Mirodan, revista Punct, nr. 20, mai 1997, pag.1).

„PUNCT” LA ZECE ANI

Scriitorii - poeții în special - sunt ființe neadequate vieții cotidiene, practice. Au aripile prea mari, bune pentru zbor și înălțimi. Dar care încurcă la mersul pe pământ. Vă amintiți simbolul Albatrosului lui Baudelaire.

➔ Dacă la aceasta se adaugă, ca trăsătură caracteristică, și modestia, incapacitatea de a face propagandă pentru sine însuși, șansele de succes se reduc și mai mult. Și totuși - Don Quijote incurabil - mă încăpăținez să cred că, până la urmă, valorile ies la suprafață, timpul - cu sita lui fină și incoruptibilă - cerne totul, inexorabil.

Iată-ne și pe noi acum - doisprezece ani de la înființarea cenaclului, zece ani de la apariția primului „Punct”. Durăm încă. Deși ne-am ferit de agitația, de publicitatea zgomotoasă - conștienți de limitele noastre, dar și convingși de rostul nostru, în colțul nostru. Durăm încă.” (Iosef Eugen Campus, revista Punct, nr. 20, mai 1997, pag.5).

„PE GÂNDURI

Fără să încerc vreo comparație, cred că modestul nostru cenaclu de la Tel- Aviv a însemnat «ceva» în spațiul restrâns al literaturii pe românește în Israel pe parcursul celor aproape două decenii de existență. Cred de cuviință să amintesc cinstind memoria celor care ne-au însoțit cu entuziasm începuturie, dar prin însăși natura omească a inevitabilului ne-au rărit rândurile regretații: Ludovic Bruckstein, Moșe maur, Leopold Bittman-Ruga, Ieruhim Roisman, Adrian Zahareanu, Nicu Palti, Zeev Ben-Chaim, Vladimir Eșanu, Pavel Constantinescu; au mai părăsit cenaclul, din fericire, din cu totul alte motive, Tania Lovinescu, stabilindu-se în România, Elena Tacciu, Sonia Palti și Felix Caroly, din motive de noi necunoscute... Am rămas mai puțini și ziua de mâine mai nesigură... Cu destule dificultăți am încropit acest al 33-lea Punct. Va mai apare cel de-al 34-lea? (S.J., revista Punct, nr. 33, noiembrie 2003, pag.8)

„În ziua de 18 martie a.c. ASOCIAȚIA SCRITORILOR ISRAELIENI DE LIMBĂ ROMÂNĂ a decernat premiul ARTZI prozatoarei Mariana Juster și poetului Solo Juster pentru CENACLUL LITERAR PUNCT în preajma împlinirii a două decenii de neîntreruptă activitate.” (Revista Punct, nr. 34, mai 2004, pag. 2)

„20 ANI DE CENACLU

De douăzeci de ani? Nu-mi amintesc exact când am început să frecventez cenaclu Punct. Îmi amintesc însă bine motivele care m-au determinat să iau în continuare parte asiduă la lucrările acestui laborator literar, care s-a impus în opinia publică prin atmosfera creată ca și prin seriozitatea rezultatelor. Am venit în cenaclu nu din obligație. Ci din plăcere. Din plăcerea de a fi găsit în ospitalitatea Mariane și a lui Solo, patro-

nii sânguincioși ai cenaclului, ceea ce nu aflasem în alte medii scriitoricești. Am găsit o atmosferă de interes pentru creația celuilalt, de considerație pentru fiecare membru al cenaclului, indiferent de locul pe care presupuneam că l-ar ocupa pe scara valorilor literare (...) La Punct poposeau oaspeți din străinătate, care ne onorau cu prezența și lecturile lor. Punctul devenise o adresă agreată în lumea scrisului. Aici am asistat la evoluția creației unor cenacliști, la impasurile lor trecătoare, la încheierea unui spirit de echipă care începea să anime această mică făclie de litere (...) Mulțumesc din inimă Mariane și lui Solo pentru clipele plăcute petrecute în cenaclu, oferite de ei cu simplitate și căldură colegială. Le urez ani mulți și buni, lor și Cenaclului Punct.” (prof. univ. Andrei Strihan, revista Punct, nr. 36, mai 2005, pag. 2).

„Aflu că înconfundabilul cenaclu al Justerilor împlinește 20 (douăzeci!) de ani și că originalul lor PUNCT ajunge și el la o ediție jubiliară! Cum să-i felicit? Cum să onorez această aniversare, cu ce scule literare? Căci nimic mai superficial, mai steril, mai pompos și inutil ca rândurile omagiale, evocările paseiste și urările de circumstanță... Punctul în ansamblul antologiei sale, a devenit o voce unică în peisajul teritoriului invocat. E vocea unui grup de prieteni, care timpuriu dezrădăcinați din limba viselor lor, s-au reimplantat, s-au revigorat, și-au reconstruit plămăuirile... Acest spațiu magic ce se reconstituie ciclic, ca luna plină, se deplasează laolaltă cu constructorii lui; din Tel Aviv la Rehovot, de aici oriunde ar fi ei, scena Cenaclului, magnetul grupului de prieteni rămâne același... Grupul rezistă, bucuros să părăsească cotidianul existenței pentru a se refugia în ficțiune, în metafore, în inefabil. Pentru a se oferi pe rând judecății colective, sentinței grupului. E singurul Tribunal al Fericirii pe care l-am întâlnit.” (Myra Iosif - Bruxelles, revista Punct, nr. 36, mai 2005).

„...Acum, la împlinirea unei vârste primăvăratică, nu-i vorbă, totuși deja impresionantă pentru cenaclu, pentru o revistă literară, simbolicele flori expediate din București, România, către Rehovot, Israel, sper să-i găsească reuniți (și uniți din nou) pe cât mai mulți dintre cei ce datorează enorm, ca șlefuire, ca autoritate, ca imagine - cenaclului și revistei. La mulți ani gemenilor Punct! La mulți ani, cu sănătate celor doi autori ai liniei formate din sumedenia de puncte!” (Ștefan Iureș - București, revista Punct, nr. 36, mai 2005)

„TELEGRAMĂ

A douăzecea aniversare a revistei Punct este o aniversare emoționantă. Douăzeci de ani de poezie, proză, critică literară, exprimând o aleasă simțire, un acut sentiment al contemporanului, o subtilă căutare a unui drum spre sufletul cititorului... Tuturor colaboratorilor revistei și în mod special editorilor ei, Solo și Mariana Juster, felicitările noastre!” (Valentina și Berthold Gruenwald - Duesseldorf, revista Punct, nr. 36, mai 2005).

”DAKAR*

morții mei nu sunt
muriți în veșnicie
ei sunt vii
în memoria și sângele meu
împărăția morții
nu-i va încape
morții mei din fund de mare
urcă pe zarea albastră
și seamănă pâine în țară
cu mine
ci rād și plâng
trăind în trăirile mele
străbătând veșnicia
cu toată țara”

(Solo Juster, revista Punct, nr. 40, mai 2007, pag. 7)

Stimate Domnule, Solo Juster, de ziua dumneavoastră aniversară, 01 octombrie 2012, vă urez din partea mea, a stimatului scriitor și prieten Corneliu Leu, cât și din partea „cenacliștilor” și cititorilor, un sincer „La mulți ani!”, cu sănătate și bucurii!
Închei cu una din poeziile dumneavoastră:

NICI O LIMBĂ

Să mă ascund de mine
am fugit
în prea - înaltul turn de fildeș

nici în cer
nici pe pământ

cuprind de acolo marginile lumii
drama vremurilor pocite
dincolo de cuvintele ce nu pot fi
în nici o limbă rostite

nici o limbă nu încape
atât de multul
urât
al lumii

(Din vol. Arborele memoriei - antologia poezilor de limbă română din Israel, ed. Orion, București, 1997, ediție îngrijită de Radu Cârneli, pag. 136, Solo Juster)

Vă mulțumesc!
Lucreția Berzintu
Septembrie 2012

Alexandru OBLU

Bestializarea globală (IV)

Motto: *Fascismul, cu cât analizează și observă mai atent viitorul și tendința de dezvoltare a omenirii (lăsând la o parte considerațiile politice momentane) nu crede nici în posibilitatea și nici în utilitatea păcii perpetue și, în aceeași ordine de idei, Fascismul ar trebui să se numească Corporatism, din cauza fuziunii puterii statale și corporatiste. (Australianul Max Igan, în The Awakening)*

Și, iată mai departe un alt cadru care intrigă: prezența unui curcubeu și a unui ursuleț jucărie, în această compoziție. De regulă, ele sunt simboluri pe care mințile noastre le asociază, spontan, cu nevinovăția copilăriei și cu o perspectivă deschisă spre lumină; aici asocierea și combinarea reprezentărilor sunt complet revoltătoare și hidoase!

(Un ultim amănunt și despre sabia încovoiată: este un simbol des utilizat în imagistica masonică.)

Iar după ce a asasinat cu gaze toxice cea mai mare parte a populației lumii, ce credeți că face victoriosul războinic? Chefuiește! Sărbătorește în jurul unei plante modificate genetic, cât se poate de strălucitoare, brillantă am zice noi.

Așadar, oameni fericiți din întreaga lume (câți vor mai fi supraviețuit hecatombelor globalizării), înaintea irezistibilă floarea artificială care pare să le absoarbă voința și ființa, precum fac plantele carnivore cu nevinovatele insecte păcălite cu otrăvuri dulci și mirositoare...

continuare din numărul anterior

Vrem să mai spunem că, de această fericire motivați, oamenii prezenți acolo înaintea câtre floarea letală... aproape levitând... Mai mult decât atât: exact în dreptul acestei plante înflorite mirific (inexistentă în viața reală) este postat un Mesia, care, din nici un detaliu al desenului nu pare să fie Iisus Hristos!

Atunci, cine este? SĂ FIE ANTIHRISTUL?? Sugestia e certă!

Mai avem de consemnat că toate speciile dispărute din prima pictură murală sunt readuse aici la viață și, culmea, în acest ansamblu se poate vedea chiar și un alt mic porumbel ce apare timid dintr-o floare. Ce minunat, se continuă festinul! S-ar părea că cei puțini rămași se simt cu mult mai bine acum, când sunt răriți, decimați, masacrați...

Animalele ilustrate sunt fericite și ele și par a mulțumi dispăruților că au „acceptat” sacrificiul în folosul lor, pentru binele lor... Moartea celor mulți este, iată, mulțumita vieții celor puțini, selectați.

La acest nivel numeric, oamenii pot folosi, în sfârșit, un volum ridicat de cunoștințe științifice, pentru a-și clădi o existență de fericire sintetică, agrementată și de proximitatea acelor plante și flori modificate genetic. Este euforie generală: bravo lor, mutanților!

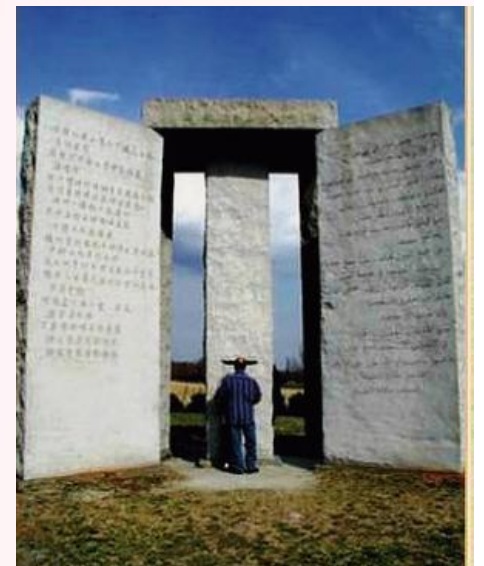
Balele sar în aer de 14 coți și, dacă te uiți atent la puii de tigru, ei au fețe de copii!

Recunoașteți că este destul de bizar acest artefact pictural, înțesat de figuri și chipuri modificate genetic; cu o lume tâmpă, animată de o aprigă magie... numai.

Iar o altă pictură de aici pare să sugereze o Renaștere, cu ajutorul reprezentării unor extraterestri. (Figura centrală seamănă izbitor cu alte diferite reprezentări rupestre de astronauți ce evidențiau, prin grottele montane și prin peșterile ancestrale, pe „zeii” coborâtori din ceruri)...

În concluzie, nouă ni se pare că aceste picturi murale înfățișează în mod clar, obiectivele Noii Ordini Mondiale care sunt:

- depopularea masivă a Pământului prin crimă generalizată;
- moartea convingerilor iudeo-creștine și atotputernicia, lansată, a filosofiilor New Age;
- un guvern mondial al elitelor;

- restructurarea distructivă a Naturii prin suprimarea unuia dintre „afluenții” ei, cei mai semnificativi, „fluviul” umanității...

Parcurgând capitolul anterior, ați putut constata că și în acela făceam trimitere la preocupări și intenții similare ale societăților secrete. Atât în referirile la „Guidestones Georgia” cât și la D.I.A. există un teritoriu de similaritate tematică ilustrat cu obstinație, iar de aceea ne îndoim să fie la mijloc numai coincidență.

„Guidestones Georgia” avea și el o placă sub care ni se comunica îngroparea unei „capsule a timpului”.

Acum, judecați și Dv. din toate cele de conținut arătate până acum, să fie vorba nu mai de „o închipuită teorie a conspirației” de o fantasmagorie subiectivă? Mira-ne-am, doamnelor și domnilor; pentru că, ceea ce v-am arătat și descris aici sunt fapte, documente în piatră, argumente săritoare în ochi și strigătoare la cer!

Totul a fost cioplit și scrijelit în piatră ori consolidat în oțel și sticlă, pentru ca să aflați, într-un târziu, că, de voi nu le pasă, că sunteți piese derizorii iar eternitatea e numai a lor!

Și nu s-a făcut publicitate în jurul acestor monstruoziități pentru că ei sunt și stăpânii marilor agenții de publicitate, a trusturilor media, a presei, televiziunilor și radioului de pretutindeni, din întreaga lume. Nimic nu se aude decât dacă vor patronii și numai în forma în care vor dâșii să fie auzit mesajul. Iar cum conducerile oculțelor sunt proprietățile acestor „monumente ale culturii masonice”, inclusiv cunoașterea lor de către gloata cea mare trebuie să fie temperată, „discretă”!

Așadar, prin cele două monumente deoalate de noi acum, aici, la detaliu, societățile ne-au arătat cum știu ele să-și celebreze cultura proprie (underground, morbidă, sinistru)...

Trebuie să se știe însă că, diabolicele lor cunoștințe sunt inacceptabile pentru voi, tot așa cum infinita voastră ignoranță este inofensivă pentru ei!

Iar după cum au demonstrat psihologii, dacă vrei, atunci când dorești să fie rezonant mesajul tău în subconștientul altui individ, acest mesaj trebuie să i-l strecuri receptorului fără ca el să fie conștient că îl captează; subliminal, adică.

De asemenea, se mai știe că atenția majorității este atrasă de scene sau simboluri sexuale. Ei bine, proiectanții acestui aeroport au folosit din plin aceste motive și tehnici. La cele spuse mai sus merită amintite observațiile lui William Tapley, un autoproclamat profet american, cunoscut sub numele de „Al treilea vultur al Apocalipsei” care sus-

ține, într-o înregistrare postată pe youtube, că „Aeroportul din Denver este împânzit de simboluri falice, unele mai evidente decât altele”.

Primul obiect analizat de așa-zisul profet este o pictură murală de acolo, despre care mulți vizitatori afirmă că e cel puțin ciudată prin sinistrul ei, întrucât înfățișează cadavre de animale și copii.

Conform „vulturului”, în partea stângă a imaginii apare o femeie goală, iar organele ei genitale sunt reprezentate de o pasăre cu aripile întinse. În imediata apropiere se află un pinguin, peste care e pus un ecuson, îndreptat spre silueta feminină, pe care scrie numele speciei din care vine pinguinul (de altfel, specia e dispărută încă din anul 1844), iar în limba latină numele științific se scrie „Alca impenis”- din care Tapley subliniază partea cu „...penis”, pentru a-și susține teoria...

Un alt simbol falic despre care pomenește William Tapley este regăsit în chiar planul aeroportului. Opinientul comentează o fotografie de ansamblu după o ninsoare semnificativă, care face ca forma despre care el vorbește să iasă și mai pronunțat în evidență. În respectiva fotografie, americanul susține că planul se conturează exact ca organele genitale ale unui bărbat, lucru care, susține el, a fost făcut cu intenție. Iar ultimul simbol falic despre care ni se vorbește în contextul simbolisticii D.I.A., îl reprezintă statuia albastră a „Calului Moarte”... Animalul este un mascul cât se poate de falic, pornind de la forma și detaliile puternic amplificate, până la poziția erectivă în care e reprezentat...

Iar dacă simbolurile Aeroportului mai pot fi încă mult timp subiect de dezbatere, un lucru care nu poate fi pus la îndoială este faptul că aici în subsolul lui au avut loc o mulțime de lucrări pentru construcții misterioase, cu destinații secrete!

În planul inițial erau specificate 5 clădiri, dar, din nenin, după ce au fost terminate, li s-a ordonat constructorilor să le îngroape, pe motiv că ar fi fost executate greșit.

(În mod normal, clădirile ridicate greșit sunt demolate, dar, în acest caz, s-a procedat astfel)! Așa credem noi că s-a permis acolo construcția unei baze subterane cu rost necunoscut. Iar când sunt întrebați efortorii de natură muncii lor, toți refuză orice comentariu...

Și, nu numai că nu au fost demolate construcțiile despre care vă informăm, ci, aceste baze au fost extinse, iar acum au tuneluri subterane care leagă toate clădirile între ele.

Potrivit unor constructori care, de curând, au mai acceptat să spună câte ceva sub protecția anonimatului, aceste tuneluri au un sistem ciudat de stropitori, adăugat pe tavane.

Sistemul astfel atașat, nu pare însă a avea

vreun scop în irigații, deoarece tunelurile sunt din beton și amplasate subteran.

(Dar, dacă am corela sistemul de stropitori cu simbolul AuAg din fața picturii simbolizând „Genocidul”, atunci ne-am putea răspunde la întrebarea cu ce scop a fost creat sistemul de stropitori, amplasat la 50 de metri sub pământ. Prin analogie cu simbolurile naziste incluse picturilor murale, am putea

repede deduce că au dublu rol: ar putea fi sistemul prin care se introduc și difuzează gazele toxice, sau, ar putea fi instalații pentru decontaminare)...

Așadar, aceste baze subterane, datorită dimensiunilor impresionante ar putea fi destinate să devină zone de reținere vremelnică, periodică, poate chiar lagăre de concentrare, deoarece:

- nu au nici un scop clar definit altfel, iar când autoritățile aeroportuare au fost întrebat, au răspuns că vor fi folosite doar ca spații de depozitare;

- gardurile de sărmă ghimpată care le împrejmuesc la suprafață sunt orientate (înclinate) spre interior, nu spre exterior, cum ar fi normal. Aceasta arată că sunt concepute pentru a ține captiv ceva, ori pe cineva, înăuntru, în loc să blocheze accesul în interior, din afară;

- sistemul de stropitori nu are nici utilitatea declarată pentru acel ceva, dar, poate fi legat de dispersia virusilor mortali, amintiți anterior și, de alte scopuri secrete ale Noii Ordini Mondiale;

- oficialii au încercat să susțină că bazele subterane au doar funcția de depozite, dar, o întrebare persistă:

- de ce aceste depozite sunt construite pe o suprafață subterană uriașă, de 159 km, și de ce clădirile inițiale contextuale, (cele 5) au fost „astupate”, dar neimplozate?

(Nici un aeroport din lume nu are și nu necesită un asemenea spațiu colosal de depozitare; deci, care este destinația reală a acestei incinte subterane ciclopice? Autorităților aeroportului nu li se permite (de către cine?) să răspundă la aceste întrebări)...

În aceste circumstanțe, noi, neinițiații ma-

jorității reduse la zero de planurile „Frăției Negre” suntem stupefiați, intrigați și revoltați de scopul și destinația reală a acestei mega-construcții năucitoare; alții, ca regina Angliei, de exemplu, alături de mulți dintre monarhii și politicienii europeni, sunt fascinați - motiv pentru care cumpără, „anonim”, proprietăți în zona Aeroportului din Denver...

De aici pornind, oricine poate concluziona că ceva foarte important, ceva care prevestește moartea multora și viața unora, trebuie să fie legat de existența acestui Aeroport contrariant, înfiorător de contrariant...

În același interviu din sept. 2011 (de care am mai amintit înainte) acordat lui David Willcook de la Radio America de către celebrul jurnalist Benjamin Fullford (persoană publică pe internet încă din 1999, extrem de bine informată, care a câștigat încrederea foarte multor oameni, prin publicarea diverselor programe secrete până atunci, ce s-au dovedit a fi corect și onest documentate, cu date obținute de la un număr incredibil de diferit de surse informaționale), susține despre cutremurele înregistrate în zonele Colorado și Washington D.C. întâmplare în zilele de 22 și 23 aug. 2011, că ar fi fost, de fapt, atacuri nucleare împotriva instalațiilor militare subterane:

- aceste baze nucleare subterane au fost construite „discret” de către Guvernul Americii de la începutul anilor '60, având costul de trilioane de dolari;

- se mai spune că, încă de anul trecut - 2011 -, 80 de țări diferite au format „Alianța împotriva Noii Ordini Mondiale” iar numărul lor a crescut rapid, ajungând acum în jurul cifrei de 130, în 2012;

- alte surse pomenite de Fullford informează că, pe data de 23 aug. 2011, două uriașe așezări subterane au fost distruse cu două bombe atomice, în zona părții de Sud a orașului Washington D.C. - Virginia. Se pare că epicentrul acestora a fost în Mineraltown și în Colorado, lângă Denver;

- la „știri” au fost amintite cutremure având magnitudinea de 5,3 și 5,9, care au avut o scală neobișnuită de manifestare (neîntâlnită în cazul mișcărilor telurice), una specifică deflagrațiilor unor bombe atomice, precum cele „pleznite” pe 22 și 23 aug. 2011;

- de asemenea, au fost înregistrate sunete neobișnuite în întregul oraș. (Se pare că, în respectivul moment, când explozia s-a declanșat, în fiecare din acele două citadele subterane au fost până la 30.000 de oameni, deci, un „potențial” aproximativ de 60.000 victime)...

„Tipii aceștia chiar nu și-au imaginat vreodată că aceste facilități subterane ar putea fi atacate din interior”... (Benjamin Fullford)

Ei vroiau să reducă populația lumii cu peste 90%. Aveau de gând să se ascundă în aceste baze subterane după ce ar fi declanșat un holocaust nuclear. „Planul original era să pornească un război nuclear între Iran și Israel”. (despre acest subiect vom vorbi ceva mai încolo, la momentul potrivit, iar grozavele intenții belicoase n-au fost încă abandonate - n.n.)

„În orice caz, ceea ce s-a întâmplat acolo arată că există un grup în interiorul Pentagonului și Agențiilor sale care a realizat că acest plan nebunesc este închipuirea unor minți nedrepte și dezaxate, care vor să ucidă peste 90% din întreaga umanitate.

- Acest grup conștient a făcut să sară în aer bazele subterane, pe care elitele aveau de gând să le utilizeze atunci când ar fi declanșat genocidul global.

Se pare că în atacurile subterane împotriva conspiratorilor, cei din frontul binelui au fost sprijiniți și de către anumite civilizații extraterestre benefice.”

„Acest sprijin ofensiv, oferit umanității agresate și grav periclitată, a fost total neașteptat de globalizatori, întrucât cabala (conspirația elitistă) a fost condusă să creadă că extraterestrii aveau de urmat legi spirituale care le interziceau să intervină vreodată, sub orice formă, pe Pământ, (ca de ex. Legea «liberului arbitru». Raționamentul este total fals și exclusivist adjudecat ca apanaj al lor. În fond, dacă există «liber arbitru» care să se acordeze la gândirea și fapta criminală a conspiratorilor ocuți, de ce n-ar avea libertate de afirmare și «liber arbitru» al acelor care nu gândesc și nu simt ca ei, ci dimpotrivă, gândesc și făptuiesc benefic pentru omenire?!)

Mai multe documente «top secret» până nu demult, au relevat că, dacă extraterestrii nu au fost invitați să apară public, prin media, în fața terranilor, atunci, ei, din proprie inițiativă nu și-ar permite, la nici o scară, să se arate deschis, umanității, cel puțin până la sfârșitul lui 2012.

În orice caz, faptele lor, anticipate sau nu, arată că extraterestrii sunt printre noi și au intervenit în mod constant în sprijinul ori dauna omenirii, uneori oprind cu mijloacele proprii multe rachete și facilități nucleare lansate de întunecați pentru împlinirea planului lor antiuman și vom ajunge destul de curând la momentul când totul va deveni de notorietate publică, iar asta va fi transmisă pe unde de radio și TV, unde se vor vedea și auzi la «știri», chestiuni uluitoare.”

„EINU MAI POT ASCUNDE ACEASTA MULT TIMP!” (B. Fullford).

Și iată acum aceleași evenimente, povestite prin intermediul claraudiției, de către clarauditorul „Matei”:

„Poate ați auzit că au fost distruse spații

subterane imense, care adăposteau laboratoarele, vehiculele, armamentul, depozitele și locuințele Illuminaților, dar acest lucru s-a întâmplat prin tehnologii sigure, nu prin mijloace nucleare, iar câtorva, din tabăra Illuminaților, li s-a luat puterea, dar nu prinucidere, ci, pe cale ofensivă ori defensivă, neletală.”

„Fortele lumini” care au intervenit, folosesc puterea și tehnologia luminii fără efecte vătămătoare. Acestea sunt conștiente de planul illuminaților și dacă ei includ postarea de explozibil, care ar putea fi detonat prin telecomandă pe poduri și alte diverse instalații tehnice și tehnologice, îi pot opri pe cei răi și le pot anula pornirile.

Iar dacă intervenția extraterestrilor poate să apară în ochii conspiratorilor ca „violare a legii liberului arbitru a Creatorului”, să știți că nu e așa ci, E RESPECTAREA VOINTEI PĂMÂNTULUI! Iar „liberul arbitru” nu e numai întunecat, e și luminos!

După 9 septembrie american, Pământul a ales ca astfel de atentate teroriste (nu cumva regizate de cabala însăși? n.n.) de asemenea atrocitate și ampoare să fie prevenite, iar, cu acceptul bunului Dumnezeu, familia noastră universală (de hominizi îndumnezeiți) a dejuat multe încercări.” (Matei, voce distinctivă pentru inițiați, venită din Astral)...

Și mai vreau să știți, prețuiți contemporani, că aceste preocupări ale ocuților de a se ascunde și blinda în subterane, ca să se ferească de mânia majorității căreia îi vor moartea, nu sunt consemnabile doar la nivelul guvernelor mercenare, manipulate, ale Americii și celorlalte state masonice: Anglia, Australia, Canada, Elveția. Preocupări similare mai au și alții: rușii, scandinavii, chinezii, japonezii, nemții, francezii, italienii, etc.

În sensul acesta vă vom prezenta câteva fragmente dintr-o scrisoare preluată de pe site-ul www.projectcamelot.org, a unui binecunoscut politician norvegian căruia i-a fost teamă să-și facă numele public, deși administratorilor site-ului contactat le-a comunicat numele real și și-a probat identitatea:

„Sunt un politician norvegian. Aș dori să comunic tuturor celor care au urechi de auzit că urmează o perioadă dificilă pentru omenire, începând cu anul 2008 până în 2012. Din cauza cataclismelor despre care în anumite cercuri se știe că urmează să se petreacă în această perioadă, în Norvegia s-au construit și încă se mai construiesc, la ordinul guvernului, numeroase baze subterane și buncăre. Când sunt întrebați de ce se construiesc toate aceste adăposturi subterane, reprezentanții guvernului răspund că ele sunt destinate protecției populației din Norvegia.

Am întrebat când vor fi terminate aceste

construcții și mi s-a răspuns că ele vor fi finalizate înainte de 2011.

Din datele pe care le am la dispoziție pot afirma că în multe țări, printre care și Israel, Suedia, Elveția au fost realizate adăposturi similare. Ca o dovadă în sprijinul afirmațiilor pe care le fac, vă trimit unele fotografii în care apar alături de diferiți politicieni cunoscuți, miniștri și prim-miniștri din diferite țări. Îi cunosc personal pe toți aceștia și știu că și ei, la rândul lor, cunosc lucrurile pe care vi le dezvălui aici, doar că ei nu vor să le facă publice, sub pretextul de a nu produce panică în rândul populației lor (în realitate, pentru a nu-și periclita privilegiile, n.r.).

Pentru a se proteja de cataclismele prezise pentru perioada următoare (de ex., apropierea de Pământ a „Planetei X”, planeta Nubiru), membrii guvernelor norvegian au început, cu ajutor din partea S.U.A. și E.U., să depoziteze mari rezerve de hrană și semințe la Svabald și în Zona arctică de nord, precum și în alte locații din întreaga țară.

Planul politicianilor este să îi salveze de aceste cataclisme doar pe membrii așa-zisei elite din care și ei fac parte, alături de cei considerați utili pentru a realiza o viitoare reconstrucție după aceste cataclisme: medici, ingineri, economiști, ciberneticieni, oameni de știință etc.” (...)

„Conform planurilor „elitei” două milioane de norvegieni vor fi salvați, iar ceilalți vor muri. Aceasta înseamnă că 2.600.000 de oameni vor fi lăsați pur și simplu să moară neajutorati, în întuneric, neștiind ce să facă și încotro să se ducă”...

„Pe toți cei care intuiesc că pericolul este real și doresc să se salveze, îi sfătuiesc să caute locuri mai înalte în care să se refugieze, în special peșteri situate la mare altitudine, unde au stocat o anume cantitate de hrană, conserve și apă de băut, pentru cel puțin 5 ani. Dacă aveți posibilități financiare, vă sugerez să vă procurați pastile contra radiațiilor și costume protectoare antiradiații” (.....)

„... dar Dumnezeu nu ne va ajuta dacă noi nu facem nimic. Numai dacă acționăm fiecare dintre noi, putem să ne transformăm destinul. Treziți-vă, vă rog (...) organizați-vă în grupuri de supraviețuire (...) cei din marile orașe sau din apropierea acestora (...) vor fi primii afectați și vor muri primii. După aceea armata va face curățenie printre supraviețuitori, având ordin să-i împuste pe toți aceia care opun rezistență și refuză să fie închiși în lagăre, în care planul este ca fiecare să fie marcat cu un număr și etichetat!(...)”... (cipuit, adică, decăzut la stadiul de subom, numai un jalnic obiect de inventar, atât).

Valeriu TĂNASĂ

Voci de Dincolo

Toate le fac și le întocmesc cu gândul că o să locuiesc mereu, aici, pe pământ. Mă surprind că numai pentru asta fac pregătiri. Dar locuința cerească? Rareori contemplem la Ea și fără tragere de inimă. Doar atunci când vine o boală. Sau când citesc din Sfânta Scriptură. Este oare suficient? Adeseori îmi vin în minte gesturi de bunătate trimise de oameni care au trecut dincolo. Când mi-au fost adresate nu le-am văzut. Mai mult, le-am respins. Nu aveam poate nevoie de ele. Azi aș dori să primesc acele „vechi” acte de bunătate care îmi apar în toată lumina lor, dar nu mi se mai oferă ca mângâiere... întind mâna către ele și simt cum flacăra unei lacrimi acoperă toată răutatea mea de atunci...

Ceva asemănător s-a întâmplat cu un câine al tatălui meu, la țară, într-un sat uitat de lume, din Moldova. Neobosit era în a apăra casa, curtea și grădina. A fost prins în laț de către un „om” și bătut cu ideea clară de a-l omorî. Totuși o scânteie de viață a rămas. Acela nevăzută luminiță l-a înviat. A redevenit cel de altădată. Regret acum că au fost clipe când eu însumi l-am bătut. Nu cu sălbăticie, dar am făcut-o totuși. Cu toată această grosolanie a mea, Azorel m-a condus de fiecare dată când plecam în lume. De multe ori aruncam cu pietre să se întoarcă acasă. Nimic nu îl oprea. Poate că l-am lovit fiind mușcat de invidie fiindcă îl ve-deam prea fericit și bucuros. Parcă întrecea capacitatea mea de înțelegere, felul simplu cum își trăia libertatea, bietul animal. Avea o sclipire inteligentă și îl vedeam că asculta de o chemare tainică ce îi venea pe o frecvență accesibilă doar lui, de început și sfârșit de lume. Odată, când am plecat la oraș, îmi amintesc că a vrut să urce în autobuz. Șoferul a strigat la el. S-a ferit. S-a retras și în urmă am auzit un strigăt (lătrat, plângere) de durere, acoperită apoi repede de zgomotul motorului. Apoi a fost cuprins de bătrânețe. L-a prins o boală de piele. Se scărpină. Se tăvălea pe pământ. Intrase în primul foc al suferinței. I-am adus un unguent sau o soluție, tatălui meu, care l-a tratat oarecum. Dar părul începuse să-i cadă. Semn că boala nu fusese stărpită. Ultima oară l-am

văzut într-o stare care m-a înspăimântat. Îi mai rămăseseră câteva fire de păr în regiunea capului și a spatelui. În rest schelet, oase roșii care stăteau gata să iasă prin piele, puternic infectate. A venit să primească un pic de mâncare și pentru o privire mângâietoare. Se târa mai mult, clătînându-se, cuprins de o vădită stare de amețeală. Era ca un copac bătrân și uscat, uitat adesea prin orașe care așteaptă furtuna pentru a-l culca la pământ și a se odihni. Totuși înclinația spre credință și prietenie, n-a fost ucisă de boală și suferință. Dar, vai! Am fost din nou brutal. L-am alungat cu strigăte. Impresiona căința și un fel de curaj în modul cum se chinuia să înainteze deși moartea deja intrase învingătoare în el. Împrăstia suferința la câțiva metri în jurul său. M-a certat soția. Violența săvârșită mă urmărește de atunci. Privirea câinelui trecută dincolo de ființă îmi stă uneori în fața ochilor ca o rază albă ce împrăstie în jur bunătate și duioșie. După trei zile a fost găsit mort, într-o lizieră de salcâmi, de un bătrân al satului. Cântecul păsărilor îl însoțise ca o ultimă mân-gâiere, suferința și ultima bucurie a vieții. Părăsit de oameni, deși el și-a jertfit pentru ei, ultima picătură de sânge și ultima suflare, câinele a arătat încă o dată că este cel mai bun PRIETEN al omului. Brusc o pasăre neagră și necunoscută, scoase un țipăt ce pătrunse până în inima naturii. Aducea cu un bocet ce vestea că o creatură a Domnului lăsată pentru ajutorul omului, își încetase calea pe pământ! Apoi primele raze albe ale dimineții vesteau o nouă zi care ne va duce în drumul nostru pământesc până la a doua Sfântă Venire a Mântuitorului.

Avva Xantie în Patericul Sfinților Bătrâni spune acest cuvânt folositor: „câinele este mai bun decât mine, căci și dragoste are și la judecată nu vine.”

De atunci mă întreb deseori: De ce nu înțelegem gesturile adevărate de bunătate ce le primim - fără a ni se cere plată pentru ele?

În schimb alergăm după altele ce ne costă bani, suflet și sănătate. Iar după ce le dobândim vedem că sunt goale și false iluzii.

Doina DRĂGUȚ

Gloriosul solitar (Michelangelo Buonarroti)

Urmând acelei perioade confuze a Evului Mediu, când viața universală, inclusiv creația, se săvârșeau sub dogma religiei, Renașterea a însemnat momentul solemn de rupătură a unității creștine și de reînviere a umanismului antic; a însemnat epoca în care omul se descoperă ca „individualitate creatoare”, ca „autonomie spirituală”.

Renașterea exprimă un moment al istoriei ce înregistrează o criză spirituală a Evului Mediu în care sunt sfărâmate formele de interdicții și de constrângere cu privire la modul de înțelegere a concepției despre univers.

Nicăieri însă neliniștea și dorința de reînnoire n-au fost mai vii și mai bogate în urmări ca în Italia. S-a ajuns, astfel, la acea mișcare dezrobitoare, care a stăpânit spiritele timp de aproape un secol și jumătate și care s-a numit „Renaștere”. Renaștere înseamnă o naștere din nou a ceea ce fusese, o întoar-

cere la începutul îndepărtat, adică la idealul și la practicile artei antice.

Cele trei mari genii ale artei Renașterii din secolul al XVI-lea sunt: **Leonardo da Vinci**, **Michelangelo** și **Rafael**; italieni toți trei.

Una dintre gloriile cele mai curate ale artei mondiale este **Michelangelo Buonarroti**. A trăit 88 de ani, de la 1475 la 1564, umplând aproape un secol cu numele lui. Viața lui a fost o nesfârșită dramă. Născut la Florența, în vâltoarea ultimelor ei evenimente furtunoase, era ars de patima pe care o trăise orașul. Pasionat și plin de vervă, luând parte, sufletește, la toate evenimentele mari ale timpului, înclinat spre o interpretare pesimistă a vieții, convins de fatalitatea care apasă asupra omului, își propune să devină purtătorul tragic al acestei suferințe. E solitar, poate fiindcă nu se simte bine între ceilalți oameni, dar mai probabil din orgoliu. De o ener-

gie neînfrântă, violent și tăcut, în același timp, explodând numai rareori și făcând atunci să tremure la accentele sale de mânie pe cei care veneau în contact cu el, disprețuiește onorurile și măririle lumești. Este poet, arhitect și pictor, însă se consideră, el însuși, mai ales, sculptor.

Michelangelo lasă o urmă neștearsă asupra artei, nu numai din pricina personalității sale titanice, dar și pentru că, născut aproape odată cu cele mai mari personalități ale Renașterii, el supraviețuiește aproape tuturor, cu excepția lui Tiziano. Prin el, centrul vieții artistice se strămută la Roma, de unde ea radiază asupra Italiei și asupra lumii întregi.

Sufletul nobil al lui Michelangelo era precum creasta unui val, care se înalță și coboară odată cu elanurile de energie și cu crizele de lașitate ale nefericitei sale patrii, care devinise câmp de bătălie între Franța și Spania.

Un suflet de gigant sălășluia în trupul său firav. Se îndoia de toate și mai ales de el însuși, se temea de toate și mai ales de el însuși. N-a iubit decăt o femeie, care nu l-a iubit. A trăit singur, cast și disprețuind carnea, îmbrățișând totodată toate cărnurile cu senzualitatea artei sale.

Întreaga sa viață este un conflict între dorința de a prospera material și voința de purificare pe care i-o impune pasiunea sa pentru artă.

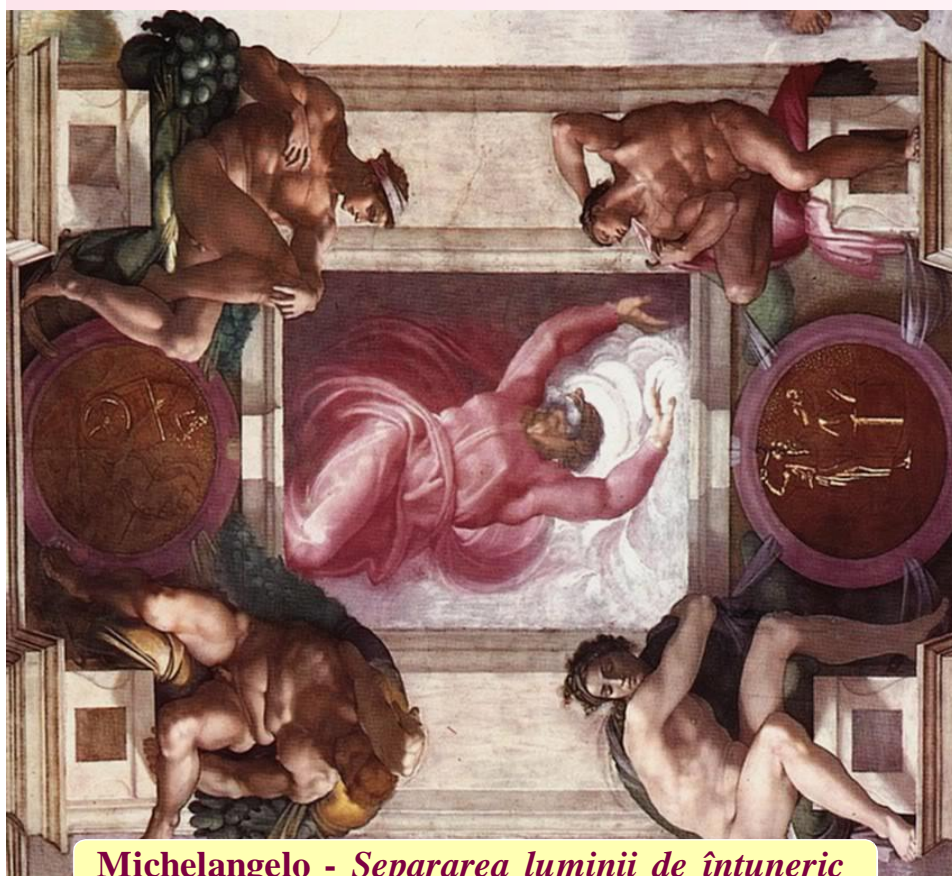
Când îi moare fiul, își stăpânește durerea, îl dezbracă și îl pictează fără să verse o lacrimă.

Marele său destin lovește, și iar lovește, ca o spadă.

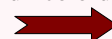
A trăit la Roma, singur, doar cu amintirile sale. A văzut murind aici șase papi, fără a ceda amenințărilor și ascultând de ordinele lor doar pentru a-și răzbuna robia prin libertatea artei sale. Îi trebuia acel cadru pentru a-și însufleși visul.

Nu a existat vreodată un om mai puțin mistic și totodată mai religios decât Michelangelo. Opera sa este epopeea patimilor intelectuale. Rațiunea supremă este împerecheată cu un lirism puternic.

Eliberat de vechile dogme, dincolo de

Michelangelo - Separarea luminii de întuneric

creștinismul aproape mort, dincolo de păgânismul care nu mai poate fi înviat, dincolo de iudaismul care n-a vrut să cunoască decât spiritul, Michelangelo stă față în față cu ideea divină, în lupta cu simbolismul etern. Poate să țină în frâu sau să dea drumul, după voie, întunericului și luminii. Poate supune furtuna, printr-o înspăimântătoare voință.

Pentru a-și exprima ideile, pesimiste, Michelangelo se servește de trupul omenesc în care vede conținute toate pasiunile și care pot fi exteriorizate în chipul cel mai elocvent sub mâna unui artist destoinic. El consideră că omul trebuie să corespundă unei flăcări care palpită, care e veșnic în mișcare, care tinde să se înalțe.

Câtă analogie există între viața aceea stăpânită, însă clocotitoare și teribilă, a personajelor lui Michelangelo și destinul creatorului, înlănțuit în ideea de flacăra, consumându-se pe sine însuși, palpitând mereu în mișcare.

Opera lui Michelangelo e vastă și variată. Măreția lui stă în faptul de a fi înțeles și de a fi spus că fericirea definitivă nu este accesibilă, că omenirea caută liniștea pentru a nu mai suferi, dar odată găsită liniștea, se cade din nou în suferință.

Compoziția centrală de pe plafonul Capellei Sixtine reprezintă centrul gândirii sale. Șarpele, răsucit în jurul arborelui solitar, este

Michelangelo - Bazilica Sf. Petru

ispita care se apleacă asupra bărbatului și a femeii și totodată îngerul care îi izgonește din Paradis. Acest dualism pare a fi un echilibru. Fără cunoaștere nu ești bucurie. Dar cunoașterea înseamnă totodată și suferință. Michelangelo dezvăluie oamenilor că nu pot nădăjdui nimic dincolo de acest echilibru.

Majoritatea sculpturilor sale arată că e un învins, că materia îl domină. De fiecare dată, când pune mâna pe daltă, este victima științei sale, aproape absolută, despre anatomia musculară. Furtuna care urlă înlăuntrul figurilor sale se risipește, odată ajunsă la ba-

riera mușchilor. Ea nu iradiază niciodată în unde nesfârșite, în unde legănate, în unde pătrunzătoare, ea este o descompunere a mișcării în elementele sale materiale.

În anul 1508, Michelangelo este însărcinat de Papă cu decorarea tavanului Capellei Sixtine. La început refuză, apoi, din slăbiciune, acceptă. Rămâne închis, aici, patru ani, singur în fața lui Dumnezeu. Pensula și peneul ascultă de vârtejul sufletului său, dar materia marmurei, prea greu de lucrat, este întotdeauna în întârziere. Nu-și termina aproape niciodată statuile, ansamblurile, monumentele. Dar va termina Capela Sixtină, cel mai vast ansamblu decorativ din lume.

Michelangelo este un mare pictor, fără voia lui, și, fără voia lui, tocmai aici este el însuși. Aici știința sa îl slujește.

„Când schelele cad, pe uriașa boltă se află o sută de coloși vii, grupați sau solitari, o sută de trupuri herculeene care zguduie templul năpraznic și par a crea furtuna care urlă între pereții navei, târându-le strigătele în zborul norilor și în vârtejul nenumăraților sori. Este drama Genezei. Nu se mai vede aici decât omul confruntat cu destinul său. Tonurile de albastru stins, de gri argintiu, de roșu întunecat par un praf de aur palid, asemeni aceluia cu care calea lactee umple spațiile siderale. Dumnezeu rătăcește în singurătatea sa. Aștrii se nasc. Fulgerul trece din degetul lui Dumnezeu în degetul omului. Străbuna, tânără și goală, se trezește din somn. Prima durere se naște din prima speranță. Potopul strivește viața. Maternități puternice se ghiacesc în umbră, profeții tună și fulgeră. Sibilele deschid și închid cartea destinului. Templul se prăbușește, crucea însăși este dezrădăcinată de furtună, ciorchini de trupuri se îngrămădesc în îmbrățișări la întâmplare. Vântul care s-a pornit la origini suflă până la sfârșit. Figurile frumuseții, ale fecundității, ale tine-

Michelangelo - Pieta (sculptură)

Michelangelo - Crearea lui Adam

reții se răsucesc în bătaia lui ca niște frunze.”

Michelangelo este singurul care a îndrăznit să exprime, prin pictură, tragedia morală, și care n-a fost învins. Deși firav, era în stare să oprească cu trupul lui un fluviu și să-l silească să curgă înapoi, la deal. Avea inima unui profet înzestrat cu simțuri artistice și a cărui operă a țâșnit din ciocnirea dintre pasiune și știință, dintre dorință și cunoaștere. Toate forțele pe care filozofii le opun una alteia, el le avea în sine, în cel mai înalt grad de exaltare, fiecare cerându-și dreptul cu intran-

sigență, dar voința sa le domina pe toate, impunându-le armonia. Când ajunge la simbolul suprem, când se simte pe marginea abstracției ultime, cuprins de spaimă la gândul singurătății sale, face un efort deznădăjduit, și, realizând dintr-o dată cel mai înalt echilibru, introduce cu violență în formă neantul pe care l-a întrezărit. Există o mare deznădejde în forța lui Michelangelo.

Prin Michelangelo, Italia a eliberat umanitatea de dogmă, a autorizat toate îndrăznelile de investigare și de gândire, a reconciliat toate curentele idealiste într-o unitate posibilă și a eliberat forma care o exprimă de legăturile

care o înlănțuiau.

Bibliografie

- Berenson, B.: *Les peintres italiens de la Renaissance*, Paris, 1920
 Buanarroti, Michelangelo: *Scrisori urmate de viața lui Michelangelo de Ascanio Condivi*, traducere de C. D. Zeletin, București, 1979
 Burkhardt, Jakob: *Geschichte der Renaissance in Italien*, Berlin, 1867
 Oprescu, George: *Manual de istoria artei*, București, 1985
 Schneider, R.: *La peinture italienne*, Paris, 1929
 Wölfflin, H.: *L'art classique initiation au genie de la Renaissance italienne*, Paris, 1911

Michelangelo - Capela sixtină, Vatican